

SBÍRKA ZÁKONŮ ČESKÉ REPUBLIKY

Částka 94

Rozeslána dne 2. prosince 1999

Cena Kč 41,60

O B S A H:

286. Vyhláška Ministerstva zemědělství, kterou se provádějí ustanovení zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), o zdraví zvířat a jeho ochraně, o veterinárních podmínkách dovozu, vývozu a tranzitu veterinárního zboží, o veterinární asanaci a o atestačním studiu
  287. Vyhláška Ministerstva zemědělství o veterinárních požadavcích na živočišné produkty
  288. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Dohody mezi vládou České republiky a vládou Ukrajiny o podmínkách dokončení realizace po 1. lednu 1992 na území Ukrajiny „Dohody mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Svazu sovětských socialistických republik o spolupráci při osvojení jamburského naleziště plynu, výstavbě dálkového plynovodu Jamburg – západní hranice Svazu sovětských socialistických republik a objektů Uralského plynárenského komplexu a s tím spojených dodávkách zemního plynu ze Svazu sovětských socialistických republik do Československé socialistické republiky“ ze dne 16. prosince 1985
-

286

VYHLÁŠKA

Ministerstva zemědělství

ze dne 16. listopadu 1999,

kteřou se provádějí ustanovení zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), o zdraví zvířat a jeho ochraně, o veterinárních podmínkách dovozu, vývozu a tranzitu veterinárního zboží, o veterinární asanaci a o atestačním studiu

Ministerstvo zemědělství stanoví podle § 5 odst. 3, § 6 odst. 7, § 8 odst. 5, § 28 odst. 6, § 34 odst. 4, § 36 odst. 6, § 41 odst. 4, § 51 odst. 4, § 54 odst. 4, § 59 odst. 4, § 60 odst. 4, § 64 odst. 5, § 66 odst. 3 a § 70 zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), (dále jen „zákon“):

ČÁST PRVNÍ

ZDRAVÍ ZVÍŘAT A JEHO OCHRANA

Veterinární požadavky na chov, přemísťování a přepravu zvířat

§ 1

Chovatelé vytvářejí příznivé podmínky pro zvířata z hlediska prostředí, v němž zvířata žijí, jejich ošetřování, výživy, plemenitby, hospodářského a jiného využívání zejména tím, že

- a) chovají zvířata ve stájích, jiných prostorech a zařízeních, jejichž uspořádání, vybavení a kapacita odpovídají veterinárním požadavkům na chov zvířat příslušného druhu a kategorie, a udržují v nich vhodné hygienické a mikroklimatické podmínky,¹⁾ zejména odpovídající větrání, teplotu, vlhkost vzduchu a osvětlení,
- b) ošetřují a využívají zvířata takovým způsobem, který odpovídá jejich druhu, kategorii a zdravotnímu stavu a při kterém nedochází ke zbytečným poraněním zvířat a zvířata nejsou vystavována zbytečnému fyzickému nebo psychickému utrpení,
- c) poskytují zvířatům dostatečné množství vody a krmiva a umožňují jim přiměřený pohyb,
- d) chrání zvířata před nákazami, jinými onemocněními a škodlivými vlivy a činí opatření k ochraně

chovu před zavlečením nálezů zvířaty, lidmi a předměty, které mohou být nositeli původců nálezů,

- e) činí opatření k ochraně napájecí vody a krmiv před znečištěním a kontaminací nežádoucími mikroorganizmy a látkami, které mohou vodu a krmiva znehodnocovat nebo v nich vytvářet produkty škodlivé zdraví zvířat a lidí.

§ 2

(1) Chovatelé, kteří jako podnikatelé chovají hospodářská zvířata pro účely podnikání,

- a) chrání chovy před nebezpečnými nákazami zvířat
  1. skladováním statkových hnojiv v souladu se zvláštními právními předpisy,²⁾
  2. vytvářením podmínek pro nakládání zvířat k přepravě a jejich vykládání přímo z vnější komunikace a pro zabezpečení skladů krmiv před volně žijícími zvířaty,
  3. při výstavbě staveb, určených k chovu zvířat, zřízením oplocení a hnojného a kejdrového hospodářství, přístupného z vnější komunikace,
  4. při změnách staveb, určených k chovu zvířat, pokud při nich dochází též ke změnám hnojného a kejdrového hospodářství, zřízením oplocení a kejdrového a hnojného hospodářství, přístupného z vnější komunikace,
  5. při výskytu nebezpečné nákazy, uvedené v § 10 odst. 1 písm. a) zákona, anebo při podezření z jejího výskytu vstupním a vjezdovým dezinfekčním zařízením,
- b) sledují stav a funkci technických zařízení, která slouží chovu zvířat a ovlivňují jejich zdraví a pohodu, a činí opatření k odstranění zjištěných závad,
- c) dbají o to, aby o zvířata pečovaly osoby, které k tomu mají potřebné znalosti a zkušenosti.

¹⁾ § 138a odst. 1, § 143 odst. 5 písm. c) zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění zákona č. 83/1998 Sb.

²⁾ § 55 vyhlášky č. 137/1998 Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu.

³⁾ Vyhláška č. 274/1998 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv.

(2) Při zařazování hospodářských zvířat do plemnitby vycházejí chovatelé také z výsledků kontroly jejich zdraví a dědičnosti zdraví.

(3) Pro chovatele zvířat určených k pokusným účelům a provozovatele zoologických zahrad platí ustanovení odstavce 1 přiměřeně se zřetelem na druh zvířat, na účel a způsob jejich chovu a na nakažovou situaci.

§ 3

Veterinární osvědčení a zdravotní potvrzení

(1) O vydání veterinárního osvědčení k přemístění zvířete je třeba požádat ve lhůtě nejméně

- a) 3 pracovních dnů přede dnem předpokládaného přemístění zvířete, jde-li o zvíře,
  1. které pochází z chovu nebo hospodářství, pro něž byl vydán okresní veterinární správou nebo městskou veterinární správou (dále jen „okresní veterinární správa“) doklad o tom, že jsou prosté nebezpečné nákazy,
  2. u kterého byly v posledním měsíci přede dnem jeho předpokládaného přemístění provedeny zdravotní zkoušky, nezbytné pro vydání veterinárního osvědčení,
- b) 14 dnů přede dnem předpokládaného přemístění zvířete v ostatních případech.

(2) Veterinární osvědčení k přemístění zvířete, jehož součástí je potvrzení o zdravotním stavu zvířete a o nakažové situaci v chovu (dále jen „zdravotní potvrzení“), osvědčuje údaje, které se týkají identifikace zvířete, jeho zdravotního stavu, nakažové situace v chovu a nakažové situace v okrese.

(3) Pokud se vyžaduje k přemístění zvířete jen zdravotní potvrzení, obsahuje stejné údaje jako veterinární osvědčení k přemístění zvířete s výjimkou údajů o nakažové situaci v okrese. Jde-li o zdravotní potvrzení k přemístění jatečného zvířete na jatky, obsahuje též údaje o tom, zda a kdy byly zvířeti podány doplňkové látky nebo léčiva, zanechávající nežádoucí rezidua v živočišných produktech.

(4) Jde-li o přemístění více zvířat, která musí být označována přidělenými identifikačními prostředky, připojí se k veterinárnímu osvědčení nebo zdravotnímu potvrzení jejich seznam.

(5) Při vydávání veterinárního osvědčení k přemístění včelí matky se vychází z výsledků laboratorního vyšetření chovu včel na nosemovou nákazu včel, roztočkovou nákazu včel a varroázu.

(6) Doba platnosti veterinárního osvědčení a zdravotního potvrzení činí

- a) 24 hodin, jde-li o přemístění zvířete na nutnou porážku,
- b) 72 hodin v ostatních případech.

(7) Ustanovení odstavce 6 neplatí, jestliže okresní veterinární správa stanovila jinou dobu platnosti a vyznačila ji ve veterinárním osvědčení.

(8) Vzor veterinárního osvědčení k přemístění zvířete, jehož součástí je zdravotní potvrzení, je přílohou č. 1 k této vyhlášce.

§ 4

Průkaz koně

(1) Průkaz koně, jímž může být nahrazeno veterinární osvědčení k přemístění zvířete nebo zdravotní potvrzení, obsahuje:

- a) jméno, příjmení a bydliště, popřípadě obchodní jméno a sídlo chovatele,
- b) druh, plemennou příslušnost, pohlaví, datum a místo narození, identifikační číslo nebo jiné identifikační znaky zvířete,
- c) údaje o změnách chovatele včetně dat přemístění zvířete,
- d) údaje o zdravotním stavu zvířete (datum očkování a druh očkovací látky, výsledek klinického vyšetření zvířete před přemístěním, výsledky zdravotních zkoušek, jsou-li požadovány) a o nakažové situaci v chovu, popřípadě – jde-li o přemístění zvířete, k němuž se jinak vyžaduje veterinární osvědčení – i o nakažové situaci v okrese,
- e) stanovení doby, po kterou může být průkaz na základě v něm uvedených údajů o nakažové situaci v chovu, popřípadě o nakažové situaci v okrese používán místo zdravotního potvrzení, popřípadě veterinárního osvědčení,
- f) údaje o tom, kdo a kdy průkaz vystavil.

(2) Průkaz koně obsahuje také slovní a grafický popis zvířete a jeho změny.

§ 5

Karanténa

(1) Zvířata se za podmínek stanovených okresní veterinární správou umísťují a drží v karanténě ve stájích, jiných prostorech a zařízeních, které jsou

- a) bezpečně vzdáleny od veřejných komunikací,
- b) dostatečně vzdáleny a provozně odděleny od jiných staveb a zařízení, sloužících k chovu zvířat, která jsou vnímavá na stejné nákazy zvířat jako zvířata v karanténě,
- c) vybaveny účinným zařízením pro dezinfekci dopravních prostředků a osob, vhodným zařízením pro ukládání konfiskátů živočišného původu a zařízením umožňujícím provádění zdravotních zkoušek a odběr vzorků,
- d) chráněny před vniknutím jiných zvířat do míst, v nichž jsou zvířata v karanténě, a zabezpečeny před vstupem nepovolaných osob.

(2) Karanténa začíná umístěním posledního ze zvířat, která mají být držena v karanténě; umístování všech těchto zvířat do karantény by nemělo trvat déle než 5 dnů.

(3) V průběhu karantény

a) nesmí být

1. ve stájích, jiných prostorech a zařízeních, v nichž jsou zvířata v karanténě, umístována další zvířata,
2. zvířata, držena v karanténě, přemísťována z karantény bez souhlasu okresní veterinární správy,
3. předměty, které mohou být nositeli původců nákaz, vynášeny nebo vyváženy bez souhlasu okresní veterinární správy,

b) se provádějí podle pokynů okresní veterinární správy veterinární vyšetření zvířat, odběry vzorků k laboratornímu vyšetření, zdravotní zkoušky, ochranná očkování a veterinární léčebné, popřípadě i jiné veterinární odborné úkony.

(4) Provozovatel karantény vypracuje provozní řád, který předloží ke schválení okresní veterinární správě, a vede karanténní deník, který obsahuje

a) údaje

1. o zahájení a ukončení umístování zvířat do karantény a o začátku karantény,
2. o prováděných veterinárních odborných úkonech, týkajících se zvířat v karanténě, a o jejich výsledcích,
3. o přemísťování zvířat z karantény na jatky, popřípadě kadáverů do asanačního podniku,
4. o ukončení karantény a přemísťování zvířat z karantény do chovu,
5. o výkonu státního veterinárního dozoru v průběhu karantény,
6. o čištění a dezinfekci stájí, jiných prostorů a zařízení, v nichž jsou zvířata držena v karanténě,

b) soupis zvířat v karanténě podle identifikačních čísel,

c) jméno a příjmení osoby, odpovědné za vedení karanténního deníku.

(5) Přílohou karanténního deníku jsou veterinární osvědčení a zdravotní potvrzení, provázející zvířata umístovaná do karantény.

(6) Práce při ošetřování zvířat v karanténě mohou vykonávat jen osoby, nepřicházející do styku s jinými zvířaty, která jsou vnímavá na stejné nákazy zvířat jako zvířata v karanténě.

Přeprava zvířat

§ 6

(1) K nakládání a vykládání zvířat lze používat jen taková zařízení, aby nedocházelo k poškození

zdraví zvířat a aby jim nebyla působena bolest či utrpení.

(2) Při přepravě zvířat je třeba brát zřetel na požadavky plynoucí zejména ze způsobu přepravy a druhu dopravního prostředku, z velikosti, uspořádání a vybavení přepravního prostoru, jakož i z druhu a kategorie přepravovaných zvířat, jejich vlastností, počtu, hmotnosti a aktuálního stavu.

(3) K přepravě zvířat mohou být použity

a) dopravní prostředky,

1. ve kterých mají zvířata dostatečný prostor, aby mohla být přepravována ve své přirozené poloze, a ve kterých mohou být podle potřeby vhodně fixována, anebo jinak chráněna před otřesy a nárazy, způsobenými pohybem dopravního prostředku. Jsou-li přivázána, musí být provazy a jiné fixační prostředky dostatečně dlouhé, aby si zvířata mohla lehnout, a musí být takové, aby nedošlo k poranění nebo dokonce k uškrcení zvířat,
2. které mají nekluzkou podlahu a vnitřní stěny konstruovány z vhodného, zdravotně nezávadného a odolného materiálu a které jsou uspořádány a vybaveny tak, aby nedocházelo k poranění zvířat a aby zvířata různých druhů a kategorií mohla být v případě přepravy jedním dopravním prostředkem držena odděleně,

b) dopravní prostředky a kontejnery, bedny, klece a jiná zařízení pro přepravu zvířat (dále jen „přepravní zařízení“), které jsou dobře čistitelné, dezinfikovatelné a větratelné.

(4) Přepravní zařízení se zvířaty se označují symbolem, upozorňujícím na přítomnost zvířat v nich, a přepravují ve svislé poloze; nesmí být vystavována nepřiměřeným otřesům a nárazům.

(5) V přepravním prostoru, v němž se přepravují zvířata, nelze ukládat a přepravovat zboží, které by mohlo poškodit zdraví zvířat nebo nepříznivě ovlivňovat zdravotní nezávadnost jejich produktů.

(6) K mezinárodní přepravě zvířat lze použít jen taková přepravní zařízení, která odpovídají mezinárodním smlouvám, jimiž je Česká republika vázána.

§ 7

(1) Vyžadují-li to doba a účel přepravy, biologické potřeby a zdravotní stav zvířat, je třeba během přepravy zvířata napojit a nakrmit a poskytnout jim odpočinek.

(2) Trvá-li přeprava zvířat déle než 8 hodin, musí být

a) dopravní prostředek

1. vybaven dostatkem krmiva a podestýlky, a jsou-li v něm přepravována prasata, také dostatkem vody,

2. konstruován tak, aby bylo možno regulovat větrání podle vnitřní a vnější teploty a vstupovat přímo ke zvířatům,
- b) poskytnut nejméně hodinový odpočinek neodstaveným mláďatům po 9, ostatním zvířatům po 14 hodinách cesty, v obou případech spojený s napájením, a jde-li o mláďata, též s krmením. Koně musí být napájeni a krmeni každých 8 hodin.

(3) Nejde-li o přepravu jatečných zvířat na jatky, musí být zvířata po skončení přepravy neprodleně vyložena, napojena a nakrmena a musí jim být poskytnut odpočinek nejméně 24 hodin.

§ 8

Opatření při některých nebezpečných nálezích

Neodkladná opatření, jež se činí při podezření z výskytu slintavky a kulhavky, moru prasat a pseudomoru drůbeže (newcastleské choroby drůbeže), a ochranná a vzdělávací opatření, jež se nařizují při potvrzení výskytu těchto nebezpečných nálezích, jsou uvedena v příloze č. 2 k této vyhlášce.

§ 9

Žádost o poskytnutí odškodnění a náhrady nákladů a ztrát

(1) Žádost o poskytnutí odškodnění a náhrady nákladů a ztrát, vzniklých v souvislosti s nebezpečnou nákazou, se podává u Ministerstva zemědělství. Žadatel přiloží k žádosti zejména

- a) potvrzení okresní veterinární správy o tom, že náklady a ztráty vznikly, popřípadě že zvířata byla nutně poražena, utracena nebo uhynula za okolností, které zakládají nárok na náhradu nákladů a ztrát, popřípadě které umožňují odškodnění za nutně poražená, utracená nebo uhynulá zvířata, a že náklady byly účelně vynaloženy,
- b) doklady o výši účelně vynaložených nákladů a o výši ztrát, popřípadě i o výši škody na zvířatech a o tom, co bylo žadateli poskytnuto za zdravotně nevyhovující části těla nutně poraženého, utraceného nebo uhynulého zvířete.

(2) K žádosti o náhradu ušlého výtěžku nebo ušlého zisku, anebo o náhradu zvýšených nákladů na přechodné ubytování a stravování, přiloží žadatel doklady o výši ztráty na výtěžku nebo zisku, anebo o výši vynaložených nákladů na ubytování a stravování.

ČÁST DRUHÁ

VETERINÁRNÍ PODMÍNKY DOVOZU, VÝVOZU A TRANZITU VETERINÁRNÍHO ZBOŽÍ

§ 10

(1) Žádost o stanovení veterinárních podmínek

dovozu veterinárního zboží se podává nejméně 30 dnů přede dnem předpokládané dodávky tohoto zboží, žádost o stanovení veterinárních podmínek tranzitu zvířat nejméně 30 dnů přede dnem předpokládaného vstupu těchto zvířat do tuzemska.

(2) Žádost podle odstavce 1 obsahuje

- a) jméno, příjmení, bydliště a předmět podnikání (činnosti) dovozce nebo průvozce, jde-li o osobu fyzickou, obchodní jméno, předmět podnikání (činnosti) a sídlo dovozce nebo průvozce, jde-li o osobu právnickou,
- b) identifikační číslo a telefonní (faxové) spojení dovozce nebo průvozce,
- c) označení země, oblasti a místa původu zboží,
- d) údaje o druhu, kategorii a počtu zvířat a o jejich chovateli, anebo o druhu, úpravě, množství a způsobu balení jiného veterinárního zboží, jeho výrobci a místě skladování,
- e) způsob přepravy zboží,
- f) předpokládaný termín dovozu nebo tranzitu zboží,
- g) celní přechod, popřípadě jiné místo, v němž bude zboží podrobeno veterinární kontrole dováženého a provázeného veterinárního zboží (dále jen „pohraniční veterinární kontrola“),
- h) místo určení dováženého zboží,
- i) jde-li o dovoz živočišných produktů a krmiv, také údaje vysvětlující význam číselných a jiných znaků, umístěných na obalech a spotřebitelských baleních, jimiž se vyznačují datum výroby, šarže a spotřební lhůty.

(3) Pro žádost o stanovení veterinárních podmínek pro opakované dovozy stejného veterinárního zboží, anebo pro opakované tranzity zvířat na určité časové období a pro určitý územní rozsah platí ustanovení odstavce 2 přiměřeně.

(4) Při stanovení veterinárních podmínek pro dovoz a tranzit zvířat určených k vypuštění do volné přírody se přihlíží zejména k nálezové situaci v zemi a oblasti, z nichž zvířata pocházejí, k nálezové situaci v prostředí, do něhož mají být zvířata vypuštěna, k jejich biologickým potřebám, způsobu života a míře vnímavosti na nebezpečné nákazy.

§ 11

(1) O vydání veterinárního osvědčení k vývozu veterinárního zboží je třeba požádat ve lhůtě nezbytné ke splnění veterinárních podmínek požadovaných zemí určení, popřípadě i tranzitní zemí, nejméně však 14 dnů přede dnem předpokládaného výstupu veterinárního zboží do zahraničí.

(2) Pokud mezinárodní smlouva, jíž je Česká republika vázána, nestanoví jinak, a pokud z dohody orgánů veterinární správy s příslušnými orgány země

určení, popřípadě tranzitní země, nebo země původu zboží nevyplyvá něco jiného,

- a) vystavuje se veterinární osvědčení k vývozu veterinárního zboží v českém jazyku a v jazyku země určení, popřípadě v anglickém jazyku,
- b) musí být
  1. dovážené veterinární zboží provázeno veterinárním osvědčením, vystaveným v jazyku země původu zboží nebo v anglickém jazyku a v českém jazyku,
  2. provážené veterinární zboží provázeno veterinárním osvědčením, vystaveným v jazyku země původu zboží nebo v anglickém jazyku a v jazyku země určení.

(3) Veterinární osvědčení k vývozu veterinárního zboží osvědčuje splnění veterinárních podmínek, požadovaných zemí určení, popřípadě i tranzitní zemí, veterinární osvědčení, provázející dovážené nebo provážené veterinární zboží, osvědčuje splnění stanovených veterinárních podmínek dovozu nebo tranzitu.

(4) Je-li veterinární osvědčení vystaveno na více listech, musí být tyto listy tak spojeny nebo označeny, aby nemohlo dojít k záměně.

(5) Dojde-li k rozdělení hromadné zásilky dováženého veterinárního zboží, k níž bylo vydáno jediné veterinární osvědčení, na několik dílčích zásilek, určených do různých míst určení, provází každou dílčí zásilku ověřená fotokopie nebo ověřený opis původního veterinárního osvědčení, anebo samostatné veterinární osvědčení, vydané na základě původního veterinárního osvědčení okresní veterinární správou, jejíž součástí je příslušná pohraniční veterinární stanice. V tomto veterinárním osvědčení se mj. uvedou druh a označení původního dopravního prostředku, z něhož bylo zboží rozloženo na dílčí zásilky.

§ 12

(1) Stanovení veterinárních podmínek se nevyžaduje

- a) k dovozu a tranzitu veterinárního zboží, které nemá obchodní charakter³⁾ a je dopravováno v cestovním styku jako cestovní zavazadlo, spěšnina, na letecký nákladní list, nebo poštou, jde-li
  1. o psy, kočky, drůbež, králíky, holuby (vyjma poštovních holubů, zúčastněných na letových soutěžích), morčata, křečky a jiné hlodavce, zájmově chované zpěvavé a okrasné ptáky, malé šelmy a dravé ptáky, používané k lovu, nepřesáhne-li doba pobytu těchto zvířat v tuzemsku

- dobu 30 dnů a nejsou-li určena k pokusným účelům,
2. o plazy, obojživelníky a akvariijní ryby, nejde-li o nebezpečné druhy zvířat,⁴⁾
3. o potraviny živočišného původu tepelně opracované, popřípadě jiným způsobem zbavené choroboplodných mikroorganismů do celkové hmotnosti 5 kg,
4. o zpracované kožešiny, vyčiněné kůže a vlněnou stříž,
5. o preparované lovecké trofeje,
- b) k dovozu přiměřeného množství
  1. potravin živočišného původu, určených pro vlastní potřebu zastupitelského úřadu,
  2. veterinárního zboží s výjimkou zvířat, určeného pro veletrhy, výstavy a bankety nebo pro vědecké účely, pokud toto zboží bude použito výhradně k těmto účelům a nebude uvedeno do obchodní sítě.

(2) Veterinární osvědčení se nevyžaduje k dovozu a tranzitu veterinárního zboží, které nemá obchodní charakter a je dopravováno v cestovním styku jako cestovní zavazadlo, spěšnina, na letecký nákladní list, nebo poštou, jde-li

- a) o psy starší 3 měsíců, provázené dokladem o očkování proti vzteklině, anebo – pocházejí-li tato zvířata ze země, v níž není očkování proti vzteklině povoleno – dokladem o klinickém vyšetření na vzteklinu s negativním výsledkem, provedeném nejdéle 72 hodin přede dnem nástupu cesty nebo odeslání, nepřesáhne-li doba pobytu těchto zvířat v tuzemsku dobu 30 dnů,
- b) o psy mladší 3 měsíců, kočky a malé šelmy, používané k lovu, provázené dokladem o očkování proti vzteklině, anebo dokladem o klinickém vyšetření na vzteklinu s negativním výsledkem, provedeném nejdéle 72 hodin přede dnem nástupu cesty nebo odeslání, nepřesáhne-li doba pobytu těchto zvířat v tuzemsku dobu 30 dnů,
- c) o morčata, křečky a jiné hlodavce, zájmově chované zpěvavé a okrasné ptáky a dravé ptáky, používané k lovu, nepřesáhne-li doba pobytu těchto zvířat v tuzemsku dobu 30 dnů,
- d) o plazy, obojživelníky a akvariijní ryby,
- e) o veterinární zboží uvedené v odstavci 1 písm. a) bodech 3 až 5.

Pohraniční veterinární kontrola

§ 13

(1) Dovozece nebo dopravce veterinárního zboží,

³⁾ § 2 písm. g) zákona č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁾ Vyhláška č. 75/1996 Sb., kterou se stanoví nebezpečné druhy zvířat.

kteří podléhá pohraniční veterinární kontrole, popřípadě jeho zástupce, předloží pohraniční veterinární stanici „Potvrzení o pohraniční veterinární kontrole dováženého zboží“ (dále jen „potvrzení“) s jím vyplněnou první částí, a to v originálu se 3 opisy.

(2) Osoba uvedená v odstavci 1

- a) zajistí, aby tato kontrola byla prováděna v podmínkách, odpovídajících právním předpisům o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, a aby dopravní prostředek nebyl v průběhu kontroly přemísťován,
- b) poskytne veterinárnímu lékaři orgánu veterinární správy (dále jen „úřední veterinární lékař“), provádějícímu tuto kontrolu, na jeho žádost potřebné pracovní síly a věcné prostředky k výkonu pomocných prací, např. k otevírání a zavírání dopravních prostředků, k přistavování žebříků, můstků a pojízdných schodů, k fixaci zvířat, k přemísťování zvířat apod.

(3) Provádí-li se pohraniční veterinární kontrola v prostorech dopravce (v železniční stanici, v přístavu, na letišti) nebo pošty, dopravce nebo pošta

- a) zabezpečí pro její provádění potřebné kancelářské a jiné místnosti a prostory (zejména, jde-li o dopravce, pro dočasné oddělené umístění zvířat, oddělené uložení živočišných produktů a krmiv a uložení kadáverů) s účelným zařízením a vybavením a udržuje je v provozuschopném stavu, odpovídajícím povaze a účelu pohraniční veterinární kontroly,
- b) vytvoří podmínky pro nezbytná opatření proti zavlečení nebezpečných nákaz ze zahraničí.

§ 14

(1) Pohraniční veterinární kontrola spočívá v kontrole úplnosti a platnosti průvodních a přepravních listin, zejména veterinárního osvědčení, a v ověření totožnosti a původu dováženého a prováženého veterinárního zboží (dále jen „dokumentační a identifikační kontrola“), popřípadě i v prohlídce tohoto zboží, obalů a dopravních prostředků a v odběru vzorků k laboratornímu vyšetření (dále jen „fyzická kontrola“).

(2) Fyzická kontrola se provádí při dovozu a tranzitu

- a) zvířat,
- b) ostatního veterinárního zboží, vzniknou-li jakékoli pochybnosti o dodržení stanovených veterinárních podmínek dovozu nebo tranzitu, anebo o stavu tohoto zboží z hlediska veterinárního a hygienického.

(3) Při fyzické kontrole se zjišťuje také počet uhynulých zvířat.

(4) Pohraniční veterinární kontrola se provádí zpravidla společně s celní, popřípadě i rostlinolékařskou prohlídkou v doprovodu osoby uvedené v § 13 odst. 1. Její výsledek se zaznamená na druhé části potvrzení a stvrdí otiskem razítka pohraniční veterinární stanice. Originál potvrzení provází dovážené veterinární zboží do místa určení, po 1 opisu předá pohraniční veterinární stanice celním orgánům a osobě uvedené v § 13 odst. 1; zbývající opis uchovává pohraniční veterinární stanice po dobu 3 let.

Veterinární kontrola v místě určení

§ 15

Příjemce veterinárního zboží, které podléhá veterinární kontrole v místě určení,

- a) předloží okresní veterinární správě, v jejímž obvodu je místo určení dováženého veterinárního zboží, průvodní a přepravní listiny,
- b) umístí dovezená zvířata do karantény, která byla pro tento účel schválena okresní veterinární správou, a uskladní ostatní dovezené zboží ve skladech, které byly pro tento účel schváleny okresní veterinární správou,
- c) vytvoří potřebné podmínky k provedení veterinární kontroly v místě určení včetně poskytnutí nezbytné součinnosti a pomoci úřednímu veterinárnímu lékaři, provádějícímu tuto kontrolu.

§ 16

(1) Veterinární kontrola zvířat v místě určení spočívá v dokumentační a identifikační kontrole a ve fyzické kontrole včetně vyšetření zdravotního stavu a zjištění počtu uhynulých zvířat.

(2) Veterinární kontrola ostatního veterinárního zboží v místě určení spočívá v dokumentační a identifikační kontrole. Fyzická kontrola se provádí, uplynula-li od předchozí, takto kontrolované zásilky zboží stejného druhu a původu doba delší 6 měsíců, vzniknou-li jakékoli pochybnosti o dodržení stanovených veterinárních podmínek dovozu či o stavu tohoto zboží z hlediska veterinárního a hygienického, anebo jde-li o zboží, které bylo vráceno příslušnými orgány země, do níž mělo být vyvezeno nebo již mělo být provedeno.

(3) Veterinární kontrola v místě určení se provádí urychleně, nejpozději však do 24 hodin poté, kdy byla příslušná okresní veterinární správa uvědoměna o příchodu zboží do místa určení. Do jejího ukončení zůstávají dovezená zvířata pod veterinárním dozorem v karanténě, ostatní dovezené veterinární zboží odděleně uskladněné pod uzávěrou.

ČÁST TŘETÍ VETERINÁRNÍ ASANACE

§ 17

(1) Velmi nebezpečnými konfiskáty živočišného původu jsou

- a) kadávery,
- b) celá těla zvířat, části těl zvířat a jiné odpady živočišného původu, které
  1. pocházejí ze zvířat, jež při vyšetření před poražením jevila klinické příznaky nebezpečné nákazy nebo nemoci přenosné ze zvířat na člověka,
  2. jsou podle zákona nebo rozhodnutí orgánu veterinární správy nepoživatelné a pocházejí ze zvířat, jež při vyšetření jevila klinické příznaky nemoci přenosných na lidi nebo zvířata,
  3. obsahují rezidua cizorodých látek v množství, představujícím nebezpečí pro zdraví zvířat a lidí,
  4. nebyly veterinárně vyšetřeny a posouzeny, jak vyžaduje zákon,
  5. byly smíseny s těly a částmi těl zvířat a jinými odpady živočišného původu, uvedenými v bodech 1 až 4,
- c) lebky skotu staršího 12 měsíců a lebky ovcí a koz starších 12 měsíců, anebo majících prořezané trvalé řezáky, vždy včetně mozku a očí, mandle a mícha těchto zvířat.

(2) Velmi nebezpečné konfiskáty živočišného původu se zpracovávají tepelným ošetřením při teplotě nejméně 133 °C a tlaku 3 barů (absolutních) po dobu alespoň 20 minut; velikost částic nesmí přesahovat 50 mm. Záznamy o době jejich tepelného ošetření, teplotě a tlaku se uchovávají nejméně po dobu 2 let.

§ 18

(1) Konfiskáty živočišného původu lze svážet jen dopravními prostředky k tomu zvlášť určenými, upravenými a vybavenými, které jsou dobře čistitelné a dezinfikovatelné, zabezpečené proti vypadávání a vytékání konfiskátů a dostatečně zakryté; musí být udržovány v čistotě.

(2) Zahraboviště se zřizuje na místě, jež je přístupné po příjezdové komunikaci a na němž podle hydrologického průzkumu nedojde ke kontaminaci spodních ani povrchových vod. Musí být označeno, oploceno, uzavřeno (uzamčeno) a řádně udržováno.

(3) Provozní prostory asanačního podniku musí být oploceny a uzavřeny tak, aby do nich nevstupovaly nepovolané osoby a nevnikala zvířata. Ve vjezdech a vstupech do těchto prostorů se umísťují účinná zařízení pro dezinfekci kol dopravních prostředků a obuvi. Vnitřní komunikace musí být zpevněné, čistitelné a dezinfikovatelné.

(4) Provozní prostory asanačního podniku musí být uspořádány a vybaveny tak, aby byla důsledně oddělena pracoviště riziková z nakažového hlediska od ostatních pracovišť a aby byl zajištěn bezpečný odvod odpadních vod a vzduchu z provozních prostor.

(5) Podlahy, povrchy stěn, dveří a rámu oken ve výrobních prostorech, jakož i výrobní zařízení, nástroje, nářadí, nádoby a pracovní pomůcky musí být vyrobeny z hladkého, odolného, dobře čistitelného a dezinfikovatelného materiálu.

ČÁST ČTVRTÁ VETERINÁRNÍ PŘÍPRAVKY A VETERINÁRNÍ TECHNICKÉ PROSTŘEDKY

§ 19

(1) Žádost o vydání osvědčení k výrobě veterinárního přípravku nebo veterinárního technického prostředku obsahuje

- a) jméno, příjmení, bydliště a rodné číslo žadatele, jde-li o fyzickou osobu, anebo obchodní jméno, právní formu podnikání, sídlo a identifikační číslo žadatele, jde-li o právnickou osobu, jakož i jméno, příjmení, bydliště a rodné číslo osob, které jsou jejím statutárním orgánem a odborným zástupcem,
- b) požadovaný druh a rozsah výrobní činnosti a místo, v němž bude tato činnost vykonávána.

(2) Žadatel přiloží k žádosti

- a) výpis z obchodního rejstříku, jde-li o osobu v něm zapsanou, anebo živnostenské oprávnění, popřípadě zřizovací listinu nebo statut, vydaný příslušným orgánem státní správy,
- b) výpis z evidence Rejstříku trestů, a jde-li o právnickou osobu, výpisy z evidence Rejstříku trestů osob, které jsou jejím statutárním orgánem. Tyto výpisy nesmí být starší 6 měsíců,
- c) organizační schéma s uvedením osob odpovědných za výrobu, jištění a kontrolu jakosti, jejich vzděláním a praxí,
- d) vzory výrobní dokumentace a standardních operačních postupů.

(3) Žádost a přílohy se předkládají v 1 vyhotovení.

§ 20

Zásady správné výrobní praxe

(1) K zásadám správné výrobní praxe při výrobě veterinárních přípravků a veterinárních technických prostředků patří

- a) organizace výroby ve vhodně uspořádaných a vybavených provozních prostorech, v nichž jsou od-

- děleny prostory, určené k provádění kontroly jakosti, od ostatních prostorů, v nichž je možno provádět i činnosti související s karanténou, vzorkováním a manipulací s přípravky vrácenými z oběhu,
- b) dodržování podmínek, za nichž byla výroba přípravků povolena, jakož i stanovených technologických a pracovních postupů, a pořizování úplné a srozumitelné dokumentace o průběhu výroby každé šarže (množství přípravku vyrobeného jednou v 1 výrobním cyklu),
  - c) péče o hygienu výroby, zejména o pravidelný úklid, čištění, dezinfekci, deratizaci a dezinfekci,
  - d) vstupní, mezioperační a výstupní kontrola a kontrola skladovaných přípravků zejména z hlediska dodržování podmínek jejich skladování a doby jejich použitelnosti,
  - e) ochrana surovin a hotových výrobků před znečištěním a záměnami,
  - f) používání obalů a obalových materiálů, které nemohou nepříznivě ovlivňovat jakost, účinnost a bezpečnost přípravků a chrání je před znečištěním nebo jiným znehodnocením,
  - g) důsledné prošetřování reklamací a stížností podle předem stanovených pravidel,
  - h) péče o kvalifikaci osob, zúčastněných na výrobě přípravků, jmenovitě o jejich seznámení se zásadami správné výrobní praxe.
- (2) Používají-li se k výrobě veterinárních přípravků živá zvířata, musí být dodržovány podmínky a zajišťována péče o tato zvířata podle zvláštních právních předpisů.⁵⁾

§ 21

(1) Žádost o schválení veterinárního přípravku nebo veterinárního technického prostředku a o jeho zápis do Seznamu schválených veterinárních přípravků a veterinárních technických prostředků (dále jen „Seznam“) obsahuje zejména základní údaje o výrobcí, o jeho oprávnění k výrobě veterinárního přípravku nebo veterinárního technického prostředku a o veterinárním přípravku nebo veterinárním technickém prostředku, který má být schválen a zapsán do Seznamu. Žadatel přiloží k žádosti

- a) technickou dokumentaci, která podle povahy veterinárního přípravku nebo veterinárního technického prostředku obsahuje
  1. analytické a zkušební postupy včetně ověřených metodik hodnocení přípravku nebo technického prostředku, jeho složek i stanovených parametrů,
  2. výsledky klinického ověřování přípravku nebo

3. návod k použití přípravku nebo technického prostředku v českém jazyku,
4. studii deklarující dobu použitelnosti přípravku nebo technického prostředku,
- b) vzorek veterinárního přípravku nebo veterinárního technického prostředku v množství, umožňujícím provedení 3 kompletních analýz nebo zkoušek a vystavení analytického certifikátu,
- c) vzorky obalů pro všechna balení, o jejichž schválení žadatel žádá, texty štítků a skládaček,
- d) způsob likvidace obalů a zbytků přípravku nebo technického prostředku,
- e) standardy, speciální chemikálie a pomocné prostředky, potřebné k provedení předepsaných zkoušek,
- f) v případě potřeby dalšího ověřování vzorky nezbytné k jeho provedení.

(2) Žádost a přílohy se předkládají ve 2 vyhotoveních.

(3) Ustanovení odstavců 1 a 2 platí i pro žádost o schválení a zápis do Seznamu dovezeného veterinárního přípravku nebo veterinárního technického prostředku. V takovém případě přiloží žadatel k žádosti doklad o schválení tohoto přípravku nebo technického prostředku v zemi výrobce včetně potvrzení kompetentního orgánu o dodržování zásad správné výrobní praxe při jeho výrobě a technickou dokumentaci v českém nebo anglickém jazyku.

ČÁST PÁTÁ

OPRÁVNĚNÍ K VÝKONU NĚKTERÝCH ODBORNÝCH VETERINÁRNÍCH ČINNOSTÍ

§ 22

(1) Žádost o vydání povolení k provádění laboratorní, popřípadě jiné veterinární diagnostické činnosti, anebo k provozování asanačního podniku, popřípadě k výkonu veterinární asanační činnosti, nejde-li o povolení k provozování asanačního podniku, musí obsahovat

- a) jméno, příjmení, bydliště a rodné číslo žadatele, jde-li o fyzickou osobu, anebo obchodní jméno, právní formu podnikání, sídlo a identifikační číslo žadatele, jde-li o právnickou osobu, jakož i jméno, příjmení, bydliště a rodné číslo osob, které jsou jejím statutárním orgánem a odborným zástupcem,

⁵⁾ § 15 až 17 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

- b) požadovaný druh a rozsah činnosti,
- c) místo výkonu činnosti včetně jeho prostorového, technického a hygienického vybavení,
- d) jde-li o provozování asanačního podniku, také územní obvod (svozovou oblast) a místo, kde budou konfiskáty živočišného původu neškodně odstraněny nebo dále zpracovávány.

(2) Fyzická osoba přiloží k žádosti výpis z evidence Rejstříku trestů, který nesmí být starší 6 měsíců, doklady o své odborné způsobilosti a vyjádření příslušné okresní veterinární správy podle § 50 odst. 1 zákona.

(3) Právník osoba přiloží k žádosti výpisy z evidence Rejstříku trestů osob, které jsou jejím statutárním orgánem a odborným zástupcem, doklady o odborné způsobilosti odborného zástupce a vyjádření příslušné okresní veterinární správy podle § 50 odst. 1 zákona. Výpisy z evidence Rejstříku trestů nesmí být starší 6 měsíců.

§ 23

(1) Žádost veterinárního lékaře o udělení oprávnění vykonávat veterinární preventivní, diagnostickou a léčebnou činnost podnikatelským způsobem (žádost o registraci soukromého veterinárního lékaře) musí obsahovat

- a) jméno, příjmení, bydliště a rodné číslo žadatele,
- b) druh, rozsah a předpokládané místo výkonu činnosti.

(2) Žadatel přiloží k žádosti

- a) doklady o své odborné způsobilosti, nebo osvědčení o splnění podmínek k výkonu činnosti vydané Komorou veterinárních lékařů České republiky podle zvláštních právních předpisů,⁶⁾
- b) výpis z evidence Rejstříku trestů, který nesmí být starší 6 měsíců,
- c) vyjádření příslušné okresní veterinární správy podle § 60 odst. 2 písm. c) zákona,
- d) je-li členem Komory veterinárních lékařů České republiky, také její osvědčení o splnění podmínek k výkonu činnosti podle zvláštních právních předpisů.⁶⁾

(3) Veterinární technik přiloží ke své žádosti o udělení oprávnění vykonávat některé odborné veterinární úkony podnikatelským způsobem (žádosti o registraci soukromého veterinárního technika) doklad o své odborné způsobilosti. Jinak se na jeho žádost

vztahuje ustanovení odstavce 1 a odstavce 2 písm. b) a c).

§ 24

(1) Provozní prostory, určené pro výkon veterinární preventivní, diagnostické a léčebné činnosti, musí být umístěny tak, aby

- a) umožňovaly dodržovat veterinární a hygienické podmínky veterinárně a zdravotně nezávadného provozu a provádět nezbytná preventivní opatření proti nakažám zvířat,
- b) nebylo činností v těchto prostorech ohrožováno životní prostředí,
- c) byly tyto prostory dobře přístupné ošetřovaným zvířatům.

(2) Prostory, uvedené v odstavci 1, musí být vybaveny⁷⁾

- a) nábytkem, přístroji, nástroji a pomůckami se zřetelem na druh, rozsah a místo vykonávané odborné veterinární činnosti,
- b) zařízením pro ukládání léčiv, zdravotnického materiálu a veškerého odpadu, vznikajícího v souvislosti s vykonávanou odbornou veterinární činností,
- c) přívodem studené a teplé vody.

§ 25

Soukromý veterinární technik může samostatně provádět:

- a) kastraci samců hospodářských zvířat, kteří jsou mladší 8 týdnů a netrpí žádnými vadami,
- b) krácení ocasů u selat, jehňat a štěňat mladších 8 dnů,
- c) odrohování nebo tlumení růstu rohů telat mladších 8 týdnů,
- d) ošetření a úpravu zdravých kopyt a paznehtů hospodářských zvířat,
- e) odstraňování ostruh kohoutů během prvního dne života,
- f) úpravu zubů savých selat mladších 5 dnů,
- g) kauterizaci zobáků hrabavé drůbeže,
- h) jednoduché chirurgické zákroky, nevyžadující celkové znecitlivění zvířete,
- i) označování hospodářských zvířat s výjimkou radiofrekvenční identifikace zvířat,
- j) přípravu, vedení a pomoc při porodech zvířat s normálním průběhem,

⁶⁾ § 2 odst. 2 písm. c) zákona č. 381/1991 Sb., o Komoře veterinárních lékařů České republiky.

⁷⁾ Srov. II. sněmem Komory veterinárních lékařů České republiky schválené „Minimální materiální vybavení veterinárních lékařů na jednotlivých pracovištích“ (Věstník Komory veterinárních lékařů České republiky č. 8/93).

- k) aplikaci koupelí a postřiků, které nejsou vázány na předpis veterinárního lékaře, anebo byly pro takto ošetřovaná zvířata veterinárním lékařem předepsány,
- l) preventivní podávání vitaminových a minerálních přípravků zdravým zvířatům, pokud tyto přípravky nejsou vázány na předpis veterinárního lékaře, anebo byly pro tato zvířata veterinárním lékařem předepsány,
- m) seřizování a obsluhu veterinárních přístrojů.

ČÁST ŠESTÁ

ATESTAČNÍ STUDIUM

§ 26

(1) Státní veterinární správa organizuje atestační studium úředních veterinárních lékařů (dále jen „atestační studium“) ve spolupráci s Veterinární a farmaceutickou univerzitou v Brně.

(2) Do základní části atestačního studia (atestace I. stupně) může být zařazen veterinární lékař, který má nejméně 1 rok praxe v oboru.

(3) Do specializační části atestačního studia (atestace II. stupně) může být zařazen veterinární lékař, který již získal atestaci I. stupně a má nejméně 5 let praxe v oboru.

§ 27

(1) V průběhu základní části atestačního studia absolvují jeho účastníci výuku, organizovanou formou týdenních soustředění ke 3 odborným blokům: veřejnému veterinářství a ekologii, hygieně potravin a laboratorní diagnostice v hygieně potravin, epizootologii a laboratorní diagnostice v epizootologii.

(2) Specializační část atestačního studia zahrnuje výuku v rozsahu 1 odborného bloku a vypracování atestační práce. Tématické zaměření výuky i atestační práce je volitelné ze 4 možností: hygiena potravin, epizootologie, laboratorní diagnostika a ekologie. Atestační práce má charakter odborné kvalifikační práce, kterou účastník specializační části atestačního studia prokazuje svou odbornou úroveň v oblasti zvolené odborné specializace.

(3) Na závěr každé části atestačního studia se její účastníci podrobí závěrečné atestační zkoušce (dále jen „zkouška“) před pětičlennou zkušební komisí (dále jen „komise“). Předseda a další členové komise jsou jmenováni ústředním ředitelem Státní veterinární správy (dále jen „ústřední ředitel“) z odborníků orgánů veterinární správy, Veterinární a farmaceutické univerzity v Brně a ústavu pro vědeckovýzkumnou činnost v oboru veterinární medicíny. Součástí zkoušky k získání atestace II. stupně je i obhajoba atestační práce.

(4) Ústřední ředitel určuje termín a místo konání zkoušky. Předseda komise organizuje práci komise a průběh zkoušky a dbá na její odbornou úroveň.

(5) Výsledek zkoušky, o němž rozhoduje komise hlasováním, se hodnotí stupni: zkoušku složil výtečně, zkoušku složil nebo zkoušku nesložil. Účastník atestačního studia, který zkoušku nesložil, může požádat o její opakování, a to nejdříve po 3 měsících a nejpozději do 6 měsíců ode dne, kdy mu bylo oznámeno, že zkoušku nesložil.

(6) Předseda komise vyhotoví o průběhu zkoušky protokol, který podepisují všichni členové komise a ve kterém uvede:

- a) datum a místo konání zkoušky,
- b) jména a příjmení předsedy a ostatních členů komise,
- c) výsledek zkoušky,
- d) důležité okolnosti, které nastaly v průběhu zkoušky.

(7) Na základě úspěšně složené zkoušky k získání atestace I. stupně vydá Státní veterinární správa účastníkovi atestačního studia osvědčení o získání atestace I. stupně, na základě úspěšně složené zkoušky k získání atestace II. stupně vydá Státní veterinární správa účastníkovi atestačního studia osvědčení o získání atestace II. stupně.

§ 28

(1) Atestační studium je součástí dalšího vzdělávání úředních veterinárních lékařů; slouží k prohloubení kvalifikace a k ověření odborné způsobilosti k výkonu některých funkcí v orgánech veterinární správy.

(2) Funkce ředitelů a vedoucích odborných útvarů orgánů veterinární správy, jakož i státních veterinárních ústavů mohou vykonávat jen veterinární lékaři, kteří získali atestaci II. stupně příslušného odborného zaměření.

ČÁST SEDMÁ

PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 29

Vykonávat funkce ředitelů a vedoucích odborných útvarů orgánů veterinární správy, jakož i státních veterinárních ústavů mohou nejpozději do konce roku 2001 též veterinární lékaři, kteří dosud nezískali atestaci II. stupně.

§ 30

Zrušují se:

1. Vyhláška č. 117/1987 Sb., o péči o zdraví zvířat.

2. Vyhláška č. 118/1987 Sb., o veterinární ochraně státního území, ve znění vyhlášky č. 73/1996 Sb. a vyhlášky č. 319/1996 Sb. nizace a způsob specializační přípravy veterinárních lékařů a jiné formy dalšího vzdělávání veterinárních pracovníků.
3. Vyhláška č. 414/1992 Sb., kterou se upravuje poskytování podpor a náhrad při zdolávání nákaz a jiných hromadných onemocnění zvířat, určují bezplatné odborné veterinární činnosti a stanoví jiná územní působnost okresních veterinárních správ. § 31
Účinnost
4. Vyhláška č. 87/1989 Sb., kterou se upravují orga- Tato vyhláška nabývá účinnosti třicátým dnem po dni vyhlášení.

Ministr:

Ing. Fencel v. r.

SEZNAM ZVÍŘAT:

poř. číslo	identifikační čísla zvířat	stáří (datum narození)	pohlaví	březost	poznámka (např. č. VO nebo potvrzení z místa půvzvířat)
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					
16.					
17.					
18.					
19.					
20.					
21.					
22.					
23.					
24.					
25.					
26.					
27.					
28.					
29.					
30.					

reg. číslo lékaře: V ..... dne: čas: .....
razítko a podpis praktického vet. lékaře**III. NÁKAZOVÁ SITUACE V OKRESE**
V ..... dne: .....
razítko a podpis OVS/MěVS

Opatření při výskytu slintavky a kulhavky, moru prasat a pseudomoru drůbeže (newcastleské choroby drůbeže)

I.

Slintavka a kulhavka

1. Při podezření z výskytu slintavky a kulhavky učiní chovatel, soukromý veterinární lékař, který toto podezření zjistil, a okresní veterinární správa neodkladná opatření, uvedená v § 12 odst. 1 písm. a), odst. 2 a § 13 zákona. Okresní veterinární správa nařídí dále, aby

- a) chov byl uzavřen a aby v něm byl vykonáván státní veterinární dozor,
- b) byly zjištěny počty všech zvířat jednotlivých druhů a kategorií v chovu, vnímavých na slintavku a kulhavku, zvířat podezřelých a zvířat uhynulých,
- c) byla ve vchodech do chovu a jednotlivých stájí se zvířaty vnímavými na slintavku a kulhavku a ve východech z nich umístěna vhodná dezinfekční zařízení s účinnými dezinfekčními prostředky,
- d) nebyla do chovu přemísťována další zvířata vnímavá na slintavku a kulhavku.

2. Byl-li potvrzen výskyt slintavky a kulhavky, příslušný orgán

- a) vymezí ohnisko nákazy, ochranné a kontrolované pásmo, popřípadě i nárazníkové pásmo,
- b) nařídí, aby
  - aa) všechna zvířata v ohnisku nákazy, vnímavá na slintavku a kulhavku, byla pod veterinární kontrolou na místě utracena způsobem, vylučujícím možnost šíření původce nákazy,
  - bb) všechny kadávery byly pod veterinární kontrolou neškodně odstraněny způsobem, vylučujícím možnost šíření původce nákazy,
  - cc) živočišné produkty, pocházející od zvířat v ohnisku nákazy, vnímavých na slintavku a kulhavku, byly neškodně odstraněny způsobem, vylučujícím možnost šíření původce nákazy,
  - dd) byla provedena očista a dezinfekce stájí, přístupů k nim, dopravních prostředků a zařízení i všech předmětů, které mohou být nositeli původce nákazy,
  - ee) další zvířata, vnímavá na slintavku a kulhavku, nebyla v chovu ustájována dříve než po uplynutí 21 dnů po provedení závěrečné dezinfekce ohniska nákazy.

Odůvodňují-li to okolnosti konkrétního případu, může příslušný orgán nařídít

- a) odběr vzorků k laboratornímu vyšetření v chovech, bezprostředně sousedících s ohniskem nákazy,
- b) uzávěru obce nebo její části.

II.

Mor prasat

1. Při podezření z výskytu moru prasat učiní chovatel, soukromý veterinární lékař, který toto podezření zjistil, a okresní veterinární správa neodkladná opatření, uvedená v § 12 odst. 1 písm. a), odst. 2 a § 13 zákona. Okresní veterinární správa nařídí dále, aby

- a) byly zjištěny počty všech prasat jednotlivých kategorií v chovu a počty prasat podezřelých, popřípadě uhynulých,
- b) byla ve vchodech do chovu a jednotlivých prostorů, v nichž jsou ustájena prasata, a ve východech z nich umístěna vhodná dezinfekční zařízení s účinnými dezinfekčními prostředky,
- c) nebyla do chovu přemísťována další prasata.

2. Byl-li potvrzen výskyt moru prasat, příslušný orgán

- a) vymezí ohnisko nákazy, ochranné a kontrolované pásmo,
- b) nařídí, aby
  - aa) všechna prasata v ohnisku nákazy byla pod veterinární kontrolou na místě utracena způsobem, vylučujícím možnost šíření původce nákazy,
  - bb) všechny kadávery byly pod veterinární kontrolou neškodně odstraněny způsobem, vylučujícím možnost šíření původce nákazy,
  - cc) živočišné produkty, pocházející od prasat v ohnisku nákazy, byly neškodně odstraněny způsobem, vylučujícím možnost šíření původce nákazy,
  - dd) byla provedena očista a dezinfekce prostorů, v nichž byla ustájena prasata, přístupů k nim, dopravních prostředků a zařízení i všech předmětů, které mohou být nositeli původce nákazy,
  - ee) další prasata nebyla v chovu ustájována dříve než po uplynutí 30 dnů po provedení závěrečné dezinfekce ohniska nákazy.

3. Byl-li potvrzen výskyt moru prasat u divokých prasat, příslušný orgán

- a) vymezí zamořené pásmo,

- b) nařídí, aby ve všech chovech prasat v zamořeném pásmu
  - aa) byl proveden soupis prasat všech kategorií a průběžně doplňován,
  - bb) byla všechna prasata ustájena a zdržovala se v prostorech, k nimž nemají přístup divoká prasata,
  - cc) nebyla do chovu nebo z chovu přemísťována prasata bez souhlasu okresní veterinární správy,
  - dd) byla všechna uhynulá nebo podezřelá prasata vyšetřena,
  - ee) byly ve vchodech do chovu a jednotlivých prostorů, v nichž jsou ustájena prasata, a ve východech z nich používány vhodné dezinfekční prostředky,
- c) nařídí, aby všechna zastřelená nebo uhynulá divoká prasata v zamořeném pásmu byla vyšetřena na mor prasat a aby kadávery byly po vyšetření neškodně odstraněny.

III.

Pseudomor drůbeže (newcastleská choroba drůbeže)

1. Při podezření z výskytu pseudomoru drůbeže učiní chovatel, soukromý veterinární lékař, který toto podezření zjistil, a okresní veterinární správa neodkladná opatření, uvedená v § 12 odst. 1 písm. a), odst. 2 a § 13 zákona. Okresní veterinární správa nařídí dále, aby

- a) byly zjištěny počty drůbeže jednotlivých druhů

- a kategorií v chovu a počty zvířat podezřelých, popřípadě uhynulých,
  - b) byly ve vchodech do prostorů, v nichž je chována drůbež, a ve východech z nich umístěna vhodná dezinfekční zařízení s účinnými dezinfekčními prostředky,
  - c) nebylo prováděno jakékoli přemísťování drůbeže.
2. Byl-li potvrzen výskyt pseudomoru drůbeže, příslušný orgán
- a) vymezí ohnisko nákazy, ochranné a kontrolované pásmo,
  - b) nařídí, aby
    - aa) všechna drůbež a holubi v ohnisku nákazy byli pod veterinární kontrolou na místě utraceni způsobem, vylučujícím možnost šíření původce nákazy,
    - bb) všechny kadávery byly pod veterinární kontrolou neškodně odstraněny způsobem, vylučujícím možnost šíření původce nákazy,
    - cc) živočišné produkty, pocházející od drůbeže v ohnisku nákazy, byly neškodně odstraněny způsobem, vylučujícím možnost šíření původce nákazy,
    - dd) byla provedena očista a dezinfekce prostorů, v nichž byla chována drůbež, přístupů k nim, dopravních prostředků a zařízení i všech předmětů, které mohou být nositeli původce nákazy,
    - ee) prostory, v nichž byla chována drůbež, zůstaly vyprázdněné nejméně 30 dnů po provedení závěrečné dezinfekce ohniska nákazy.

287

VYHLÁŠKA

Ministerstva zemědělství

ze dne 16. listopadu 1999

o veterinárních požadavcích na živočišné produkty

Ministerstvo zemědělství stanoví podle § 18 odst. 5, § 19 odst. 1, § 20 odst. 7, § 21 odst. 6, § 22 odst. 2, § 23 odst. 4, § 24 odst. 2, § 25 odst. 1, § 27 odst. 4, § 53 odst. 5 a § 75 odst. 3 zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon):

Úvodní ustanovení

§ 1

Tato vyhláška upravuje podrobněji

- a) veterinární podmínky a požadavky, stanovené pro získávání, výrobu, zpracovávání, ošetřování, balení, skladování a přepravu živočišných produktů a jejich uvádění do oběhu (dále jen „zacházení se živočišnými produkty“),
- b) veterinární požadavky na uspořádání a vybavení provozů, v nichž se zachází se živočišnými produkty,
- c) veterinární podmínky prodeje živočišných produktů,
- d) zacházení s jatečnými zvířaty na jatkách včetně jejich porážení, organizaci provozu jatek a přepravu těl, masa, orgánů a ostatních částí poražených zvířat k veterinárnímu vyšetření,
- e) prohlídku jatečných zvířat a masa a veterinární vyšetření ostatních živočišných produktů,
- f) posuzování a označování živočišných produktů na základě jejich veterinárního vyšetření a jejich uvolňování do oběhu,
- g) postup při odběru vzorků.

§ 2

Pro účely této vyhlášky se rozumí pod pojmy

- a) velká jatečná zvířata – skot včetně telat, prasata, ovce, kozy, koně, osli a jejich kříženci včetně hříbat, bězci a srstnatá zvěř spárkatá, chovaná ve farmovém chovu;
- b) malá jatečná zvířata – selata, jehňata, kůzlata, drůbež a králíci, jakož i zvěř pernatá, zajáci a divocí králíci, chovaní ve farmovém chovu;
- c) jiná zvířata – ostatní zvířata, jejichž maso je určeno k výživě lidí;
- d) celé zvíře – mrtvé (poražené) zvíře, z něhož nebylo nic odděleno;

- e) celé tělo zvířete – tělo jatečného nebo jiného zvířete bez orgánů a ostatních částí, popřípadě po stažení kůže nebo oškubání;
- f) maso – všechny části těla zvířete, určené k výživě lidí;
- g) orgány – vnitřní orgány, jazyk, mozek, mícha, vemeno krav, ovcí a koz, varlata býků a hřebců;
- h) vnitřní orgány – orgány dutiny hrudní a břišní, popřípadě tělní, určené k výživě lidí;
- i) změněné části – části masa nebo orgánů patologicky nebo jinak změněné, jež je možno oddělit od ostatního masa nebo orgánů;
- j) ostatní části – všechny části jatečného nebo jiného zvířete, které nejsou určeny k výživě lidí;
- k) separované maso – produkt získaný mechanickým oddělením zbytků masa na kostech po jejich vykostění;
- l) mléko – sekret mléčné žlázy, neobsahující kolostrum;
- m) vejce – vejce ptáků ve skořápce, určená k přímé spotřebě nebo průmyslovému zpracování pro lidskou výživu;
- n) dávka (šarže) – výrobky téhož druhu, vyrobené nejvýše v průběhu jedné pracovní směny za podmínek, které lze pokládat za stejné, zejména z týchž surovin, stejným technologickým postupem a na témž výrobním zařízení;
- o) zásilka (nejde-li o zásilku poštovní) – zboží přepravované jedním dopravním prostředkem a uvedené na jedné přepravní listině, popřípadě i provázené jedním veterinárním osvědčením;
- p) provoz – pracoviště, na němž se zachází se živočišnými produkty;
- r) jatky – specializovaný provoz, schválený pro porážení a jatečné zpracování jatečných zvířat;
- s) jatky s malou kapacitou – jatky, v nichž se poráží nejvýše 20 velkých dobytčích jednotek (dále jen „VDJ“) za týden a nejvýše 1000 VDJ za rok (1 kus dospělého skotu nebo 1 kůň, osel nebo jejich křížec = 1 VDJ, 1 kus ostatního skotu = 0,5 VDJ, 1 prase o hmotnosti přes 100 kg = 0,2 VDJ, 1 prase o hmotnosti do 100 kg = 0,15 VDJ, 1 ovce nebo koza = 0,1 VDJ, 1 sele, jehně nebo kůzle o hmotnosti menší než 15 kg = 0,05 VDJ);
- t) správná výrobní praxe – dodržování všech hygie-

nických, technologických, technických a legislativních opatření a standardů, nezbytných k zajištění bezpečnosti a jakosti živočišných produktů se zřetelem na jejich druh, vlastnosti a určení.

§ 3

(1) Živočišné produkty jsou zdravotně nezávadné, jestliže

- a) byly získány ze zdravých zvířat nebo vyrobeny ze zdravotně nezávadných surovin za dodržení podmínek, stanovených právními předpisy o veterinární péči a zvláštními právními předpisy,¹⁾ a nemají narušené nebo změněné smyslové vlastnosti,
- b) a pokud jsou určeny k výživě lidí, jestliže
  1. v nich nejsou překročeny limitní hodnoty, stanovené zvláštními právními předpisy,²⁾ ani počty mikroorganismů, stanovené v příloze č. 1 k této vyhlášce,
  2. byly uvedeny do oběhu se souhlasem a za podmínek Ministerstva zdravotnictví podle zvláštních právních předpisů.³⁾

(2) Zvířatům, jejichž produkty jsou určeny k výživě lidí, nelze s výjimkou léčení podávat biologicky aktivní látky, které mají androgenní, estrogenní, gestagenní, thyreostatický nebo beta adrenergický účinek.

§ 4

(1) Suroviny živočišného původu a výrobky z nich, určené k výživě lidí (dále jen „potraviny živočišného původu“), jsou

- a) požitelné, odpovídají-li požadavkům uvedeným v § 3,
- b) podmíněně požitelné, odpovídají-li požadavkům uvedeným v § 3 po splnění podmínek stanovených touto vyhláškou, anebo okresní veterinární správou nebo městskou veterinární správou (dále jen „okresní veterinární správa“), zejména po zvláštní úpravě,
- c) nepoživatelné, nesplňují-li některý z požadavků uvedených v § 3 a nejsou-li podle této vyhlášky, anebo rozhodnutí okresní veterinární správy způsobilé k využití pro výživu lidí.

(2) Nepoživatelné jsou potraviny živočišného původu, které

- a) jsou vyloučeny z využití pro výživu lidí z nakažových nebo epidemiologických důvodů, nebo
- b) obsahují patogenní činitele v množství škodlivém pro zdraví lidí, nebo
- c) jsou změněné, vzbuzují odpor nebo jsou jinak znehodnocené natolik, že je vyloučeno jejich využití pro výživu lidí, nebo
- d) jsou neznámého nebo podezřelého původu, nebo
- e) nejsou z jiných důvodů ani po zvláštní úpravě nebo splnění jiných podmínek způsobilé k využití pro výživu lidí.

§ 5

Státní veterinární dozor

(1) Státní veterinární dozor se provádí

- a) na jatkách v průběhu prohlídky jatečných zvířat,
- b) v ostatních provozech, v nichž se zachází se živočišnými produkty, v závislosti na rozsahu výroby, druhu výrobků a velikosti rizika z hlediska jejich zdravotní nezávadnosti, jakož i se zřetelem na úroveň a účinnost vlastní kontroly provozovatele, nejméně však jednou měsíčně.

(2) Při výkonu státního veterinárního dozoru se provádí laboratorní vyšetření vzorků k vyšetřování a posuzování surovin a potravin živočišného původu a k pravidelnému sledování (monitorování) výskytu cizorodých látek v krmivech, v živočišných produktech a v životním prostředí.

(3) Nejvyšší přípustné hodnoty mikroorganismů v surovinách a krmivech živočišného původu jsou stanoveny v příloze č. 1 k této vyhlášce, podrobnosti postupu při odběru vzorků a údaje, jež obsahuje protokol o jejich odběru, jsou stanoveny v příloze č. 2 k této vyhlášce a skupiny pravidelně sledovaných cizorodých látek jsou uvedeny v příloze č. 3 této vyhlášky. Zásady a postupy při pravidelném sledování (monitorování) výskytu cizorodých látek podle odstavce 2 zveřejní Ministerstvo zemědělství ve Věstníku Ministerstva zemědělství České republiky.

¹⁾ Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a prováděcí právní předpisy k němu.

²⁾ Vyhláška č. 294/1997 Sb., o mikrobiologických požadavcích na potraviny, způsobu jejich kontroly a hodnocení, ve znění vyhlášky č. 91/1999 Sb.

Vyhláška č. 298/1997 Sb., kterou se stanoví chemické požadavky na zdravotní nezávadnost jednotlivých druhů potravin a potravinových surovin, podmínky jejich použití, jejich označování na obalech, požadavky na čistotu a identitu přídatných látek a potravních doplňků a mikrobiologické požadavky na potravní doplňky a látky přídatné, ve znění vyhlášky č. 3/1999 Sb.

³⁾ § 11 odst. 2 písm. b) zákona č. 110/1997 Sb.

ČÁST PRVNÍ
VETERINÁRNÍ PODMÍNKY
ZACHÁZENÍ SE ŽIVOČIŠNÝMI PRODUKTY

HLAVA I
OBECNÉ PODMÍNKY

§ 6

(1) Provozy, v nichž se zachází s potravinami živočišného původu, musí být umístěny, uspořádány a vybaveny tak, aby nedocházelo ke znečištění a kontaminaci těchto produktů a aby byly tyto produkty zpracovávány, ošetřovány a skladovány podle stanovených hygienických režimů a technologických postupů a ve vhodných mikroklimatických podmínkách.

(2) Prostory, v nichž se zachází s potravinami živočišného původu, musí mít

- a) podlahy, povrchy stěn, stropy, popřípadě vnitřní plochy zastřešení, dveře a rámy oken snadno čistitelné a dezinfikovatelné, vyrobené z dobře udržovatelných, hladkých, nepropustných a nekorodujících materiálů, které nepůsobí nepříznivě na zdravotní nezávadnost potravin;
- b) podlahy konstruované tak, aby umožňovaly snadný a přímý odtok vody do kanalizačních vpustí. Odvod kondenzátu musí být sveden přímo do kanalizačního vedení;
- c) stěny s povrchem omyvatelným do výše nejméně 2 m, na porážkách do výše nejméně 3 m, v chladírnách a mrazírnách alespoň do výše uskladňovaných potravin;
- d) oblé spojnice stěn, jakož i stěn s podlahou, a zkosené okenní parapety;
- e) veškeré rozvody vedeny skrytě pouze s vyústěním nezbytně nutných přípojek;
- f) dostatečnou přirozenou nebo mechanickou ventilaci a výměnu, popřípadě i filtraci a úpravu vzduchu, aby v závislosti na teplotě a technologickém procesu bylo zajištěno udržování relativní vlhkosti pod rosným bodem, aby nedocházelo ke kondenzaci vodních par a aby byly odstraněny nežádoucí pachy, pára, kouř a jiné nečistoty z ovzduší;
- g) dostatečné přirozené nebo umělé osvětlení;
- h) dostatečný počet vhodně umístěných a vybavených zařízení na mytí, sušení a dezinfekci rukou s tekoucí pitnou, studenou a teplou vodou, popřípadě vodou předmíchanou na průměrnou teplotu, která nejsou ovladatelná ručně, a zařízení na čištění a dezinfekci nástrojů, náradí, nádob a pracovních pomůcek s tekoucí vodou o teplotě alespoň 82 °C, jakož i dostatečný počet toalet se splachovacím zařízením a šaten pro zaměstnance umístě-

ných tak, aby byl vyloučen přímý vstup z těchto míst na pracoviště;

- i) místnosti pro expedici výrobků;
- j) místnosti pro mytí, dezinfekci a skladování vratných a nevratných obalů, přepravek, provozních a skladovacích nádob;
- k) uzamykatelnou místnost pro ukládání čisticích a dezinfekčních prostředků;
- l) prostory a zařízení k čištění a dezinfekci dopravních prostředků;
- m) kafilerní box (trezor);
- n) zařízení k odvádění tekutých a pevných odpadů.

(3) Za dostatečné se považuje osvětlení o intenzitě 540 luxů (50 stopových kandel) v místech veterinárního vyšetřování potravin živočišného původu, 220 luxů (20 stopových kandel) v místech výkonu jednotlivých pracovních činností a 110 luxů (10 stopových kandel) v ostatních prostorech.

(4) Není-li dále stanoveno jinak, nesmí být teplota vyšší než 25 °C v teplých provozech, vyšší než 4 °C v chladírnách, vyšší než -12 °C v provozních mrazírnách, vyšší než -18 °C ve skladovacích mrazírnách a vyšší než 12 °C v ostatních provozech, v nichž se zachází s potravinami živočišného původu.

§ 7

(1) Technologická zařízení, stroje, nástroje, náradí, nádoby a pracovní pomůcky, které přicházejí do styku s potravinami živočišného původu, musí být konstruovány a vybaveny tak, aby

- a) jejich povrchy byly hladké, snadno omyvatelné a dezinfikovatelné,
- b) nepodléhaly korozi a nepůsobily nepříznivě na zdravotní nezávadnost potravin.

(2) Technologická zařízení, stroje, nástroje, náradí, nádoby a pracovní pomůcky, vyrobené s použitím dřeva, lze používat jen

- a) při výrobních operacích, při nichž je to nutné z technologických důvodů a není nebezpečí kontaminace výrobků,
- b) v prostorech, v nichž tyto předměty přicházejí do styku pouze s hygienicky balenými potravinami živočišného původu.

(3) Technologická zařízení a stroje musí být rozmístěny tak, aby snadný přístup k nim umožňoval jejich řádné čištění a dezinfekci i provádění oprav.

§ 8

(1) Provozy, v nichž se zachází s potravinami živočišného původu, musí být zásobeny pitnou vodou pod tlakem a teplou vodou v takovém množství, aby byla plně pokryta její potřeba v průběhu výrobního procesu.

(2) Páru a led, používané při zacházení s potravinami živočišného původu, lze vyrábět jen z pitné vody.

(3) Užitečnou vodu lze používat pouze k výrobě páry k technickým účelům, k ochlazení chladicího zařízení, k čištění nádvoří a komunikací, k hašení požárů, popřípadě k jiným podobným účelům, při nichž nemůže dojít ke kontaminaci potravin živočišného původu. Rozvod užitečné vody musí být oddělen od rozvodu pitné vody a zřetelně označen.

§ 9

(1) Prostory a zařízení, určené k zacházení s potravinami živočišného původu za stanovených podmínek, zejména varná, udírenská, pasterační, sušárenská, chladírenská a mrazírenská zařízení, musí být vybaveny spolehlivými přístroji a čidly pro měření, kontrolu a registraci požadovaných podmínek a hodnot.

(2) Zařízení pro kontinuální pasteraci a jiné způsoby tepelného ošetření musí být vybavena automatickým systémem, který vylučuje možnost nedostatečného zahřátí a zajišťuje, aby nedošlo ke smísení tepelně ošetřených a tepelně neošetřených výrobků.

(3) K výrobě kouře pro uzení potravin živočišného původu se používá zdravé, chemicky neošetřené dřevo. Není-li vyvíječ kouře součástí udicí komory, musí být umístěn mimo udicí prostor. Vývoj kouře a vlastní uzení musí probíhat tak, aby bylo zajištěno, že obsah limitovaných, zdraví škodlivých látek ve výrobku nepřevyší stanovené hodnoty.⁴⁾

§ 10

Balení potravin živočišného původu ve výrobě

(1) Není-li balení potravin živočišného původu součástí výrobní linky, provádí se v hygienicky vyhovujících prostorech, oddělených od výrobních a skladovacích prostor.

(2) Jako vratné mohou být používány jen obaly, vyrobené z nekorodujícího, dobře čistitelného a dezinfikovatelného materiálu, jejichž opakované použití nepůsobí nepříznivě na zdravotní nezávadnost potravin živočišného původu.

(3) Balicí materiály, které přicházejí do přímého styku s potravinami živočišného původu nebo jsou používány k jejich přebalování a které nelze před použitím snadno a účinně čistit a dezinfikovat, musí být bezprostředně po výrobě zabaleny do neprodyšného obalu, který je chrání při přepravě a další manipulaci s nimi. Ve zpracovatelském závodě musí být skladovány v samostatném prostoru, určeném k tomuto

účelu, za takových hygienických a technologických podmínek, aby nedošlo k jejich kontaminaci nebo jinému znehodnocení.¹⁾

§ 11

Přeprava potravin živočišného původu

(1) Dopravní prostředky, používané k přepravě potravin živočišného původu, musí mít stěny a jiné části, které přicházejí do styku s přepravovanými potravinami, s hladkým, snadno omyvatelným a dezinfikovatelným povrchem, nepodléhajícím korozi a neovlivňujícím nepříznivě zdravotní nezávadnost přepravovaných potravin.

(2) Dopravní prostředky, uvedené v odstavci 1, nesmí být používány k přepravě osob, živých zvířat, zvěřiny v kůži nebo peří a konfiskátů živočišného původu, popřípadě i jiných surovin a výrobků, které by mohly způsobit znečištění nebo kontaminaci přepravního prostoru.

(3) Jde-li o přepravu potravin živočišného původu, které lze skladovat jen při stanovené teplotě, musí být přepravní prostor dopravního prostředku vybaven registračním teploměrem. V průběhu přepravy nesmí dojít ke zvýšení teploty přepravovaných potravin o více než 2 °C.

(4) Balené a nebalené potraviny živočišného původu lze přepravovat v jednom dopravním prostředku, jen pokud je zajištěno jejich bezpečné fyzické oddělení.

(5) Mezinárodní přeprava zkazitelných potravin živočišného původu se řídí Dohodou o mezinárodních přepravách zkazitelných potravin a o specializovaných prostředcích určených pro tyto přepravy (ATP).⁵⁾

§ 12

(1) Těla, půlky a čtvrtě velkých jatečných zvířat, popřípadě půlky dělené nejvýše na tři části, se přepravují jen zavěšené na závěsném zařízení, vyrobeném z materiálu nepodléhajícího korozi a umístěném tak vysoko, aby se maso nedotýkalo podlahy. To neplatí pro přepravu mraženého, hygienicky baleného masa a pro leteckou přepravu, je-li letadlo vybaveno jiným vhodným zařízením pro uložení přepravovaného masa.

(2) Těla malých jatečných a jiných zvířat, ostatní části a vnitřnosti se přepravují buď zavěšené, anebo v kontejnerech, přepravech či nádobách, vyrobených z materiálu nepodléhajícího korozi a uložených na policích, podložkách nebo rohožích. Jsou-li přepravky a nádoby ukládány v přepravním prostoru na sebe,

⁴⁾ Vyhláška č. 298/1997 Sb.

⁵⁾ Vyhláška č. 61/1983 Sb., o Dohodě o mezinárodních přepravách zkazitelných potravin a o specializovaných prostředcích určených pro tyto přepravy (ATP), ve znění sdělení č. 54/1998 Sb.

nesmí se jejich dna dotýkat potravin živočišného původu, uložených ve spodních přepravkách nebo nádobách. Nejsou-li přepravky a nádoby opatřeny víkem, musí být přepravované potraviny hygienicky zakryty.

(3) Volně ložené tekuté, granulované nebo práškové potraviny živočišného původu se přepravují v uzavíratelných sběrných nádržích, cisternách nebo kontejnerech, které slouží výlučně k přepravě těchto potravin a jsou označeny viditelným a nesmazatelným nápisem, obsahujícím údaj o druhu přepravovaných potravin. Konce nasávacích hadic musí být zabezpečeny před znečištěním v průběhu přepravy.

§ 13

(1) Rampy určené k nakládání a vykládání potravin živočišného původu se musí čistit a dezinfikovat nejméně jednou za 24 hodin. Jsou-li určeny k manipulaci s nebalenými potravinami živočišného původu, musí být zakryté ze všech stran; jinak stačí, aby byly alespoň kryté.

(2) Přepravní prostory, kontejnery, cisterny, přepravky, nádoby, police, podložky a rohože se čistí každodenně. Jde-li o přepravu masa, masných výrobků, mléka, mléčných výrobků a tuků, které nejsou baleny tak, aby byly zcela chráněny před nežádoucím působením vnějších vlivů, nebo které mohou svými vlastnostmi působit nepříznivě na jiné přepravované zboží, čistí se podle potřeby i před opětovným naložením.

(3) V případě přepravy zdravotně závadných potravin živočišného původu, popřípadě i v jiných odůvodněných případech se provádí dezinfekce, a to podle pokynů okresní veterinární správy. Dezinfikují se veškeré součásti dopravního prostředku a předměty, které přišly do styku s přepravovanými potravinami, jakož i oděv a obuv osob, které se podílely na přepravě a na provádění dezinfekce.

§ 14

Ustanovení § 6 až 13 platí i pro zacházení s ostatními živočišnými produkty, a to přiměřeně se zřetelem na druh, vlastnosti a účelové určení těchto produktů.

§ 15

(1) O vydání veterinárního osvědčení k přepravě živočišných produktů je třeba požádat alespoň 12 hodin před jejich nakládáním, a jde-li o dlouhodobě skladované produkty, k jejichž posouzení je třeba provést laboratorní vyšetření, nejméně 14 dní před jejich předpokládaným odesláním.

(2) Veterinární osvědčení k přepravě živočišných produktů osvědčuje údaje, týkající se odesílatele a příjemce, přepravovaných produktů (druh, hmotnost, datum výroby, výsledek veterinárního posouzení, datum a hodina vyskladnění, teplota apod.), jejich výrobce a dopravního prostředku.

(3) Doba platnosti veterinárního osvědčení činí 24 hodin. To neplatí, jestliže okresní veterinární správa stanovila vzhledem k trvání doby přepravy jinou dobu platnosti a vyznačila ji ve veterinárním osvědčení.

§ 16

Pravidla osobní hygieny

Při zacházení se živočišnými produkty je třeba dodržovat zásady hygieny provozu a osobní hygieny, a to

- dbát na osobní čistotu, v průběhu pracovního dne si mýt ruce tekutým mýdlem nebo jiným vhodným prostředkem a dezinfikovat je vhodným dezinfekčním prostředkem, jmenovitě před každým znovuzapočetím práce, po každém znečištění a po každém použití toalety,
- nosit čistý pracovní oděv, obuv, pokrývku hlavy, popřípadě i rukavice, v případě nutnosti i přikrývku šije světlé barvy, a podle potřeby je měnit i v průběhu pracovního dne,
- dbát na to, aby se zacházelo se živočišnými produkty v souladu s veterinárními požadavky na ně a aby při zacházení s nebalenými produkty nedocházelo k jejich bezprostřednímu styku s nekrytou částí hlavy a šije,
- neodkládat osobní svršky a předměty osobní potřeby v provozních prostorech a udržovat čistotu a pořádek na pracovišti,
- zdržet se jídla, pití, kouření a žvýkání nebo jiného nehygienického chování na pracovišti, na němž se zachází se živočišnými produkty,
- neopouštět prostory provozu v pracovním oděvu a pracovní obuvi,
- mít zdravotní průkaz a hlásit neprodleně každé onemocnění přenosnou nemocí.

HLAVA II

ZVLÁŠTNÍ PODMÍNKY

Díl 1

Provozy určené k zacházení s masem a masnými výrobky

§ 17

Jatky

Jatky musí mít

- rampy k vykládání zvířat, které umožňují bezpečný pohyb zvířat a manipulaci s nimi, a účelně uspořádané komunikace pro přehánění zvířat,

- opatřené rovným povrchem a v zimě zabezpečené proti namrzání;⁶⁾
- b) stáje a jiné prostory, vhodné k ustájení jatečných zvířat a vybavené zařízením k jejich napájení, podle potřeby i krmení. Podlahy a stěny stájí musí být snadno omyvatelné a dezinfikovatelné, konstruované z nepropustného a odolného materiálu;
  - c) prostory k porážení jatečných zvířat včetně oddělených částí k omračování a vykrvování zvířat. Jsou-li v prostorech hovězí porážky porážena též prasata a nejsou-li porážena časově odděleně, musí být porážena v odděleném prostoru. Prostory k paření, odštětinování, dočišťování a opalování prasat musí být odděleny od porážecí linky, a to buď volným pruhem, širokým nejméně 5 m, anebo stěnou vysokou nejméně 3 m;
  - d) oddělené prostory, určené k vyprázdnění, čištění, úpravě a zpracování předžaludků, žaludků a střev a k čištění a zpracování jiných vedlejších produktů porážky;
  - e) oddělené místnosti pro opracování a balení vedlejších produktů porážky;
  - f) technologická zařízení, přístroje a nástroje, které umožňují porážet jatečná zvířata stanovenými způsoby a provádět všechny pracovní úkony po omráčení zvířete tak, aby maso nepřišlo do styku s podlahou; visutou dráhu k další vnitropodnikové přepravě masa;
  - g) oddělené chladírny pro maso požitelné a maso podmíněně požitelné, vybavené zařízením, které nepodléhá korozi a zabezpečuje, aby čerstvé maso nepřicházelo při přepravě nebo skladování do styku s podlahou a stěnami;
  - h) uzamykatelné prostory pro umístění nemocných a z nemoci podezřelých jatečných zvířat a pro jejich porážení;
  - i) uzamykatelné chlazené prostory pro uskladňování pozastaveného masa;
  - j) oddělené prostory pro skladování vedlejších produktů porážky a pro skladování obsahu předžaludků, jakož i hnoje, pokud se na jatkách skladuje.
- c) technologická zařízení, přístroje a nástroje, které umožňují porážet jatečná zvířata stanovenými způsoby a provádět všechny pracovní úkony po omráčení zvířete tak, aby maso nepřišlo do styku s podlahou, jakož i přepravovat teplé maso v půlkách nebo čtvrtích jen ve visu,
  - d) chladírenský prostor s dostatečnou kapacitou,
  - e) uzamykatelný chlazený prostor (box) pro uskladňování pozastaveného masa,
  - f) oddělené prostory pro skladování vedlejších produktů porážky, obsahu předžaludků a hnoje, pokud se na jatkách skladuje.
- (2) V prostoru porážky nelze vyprazdňovat a čistit žaludky a střeva, ani skladovat kůže, rohy, paznehty nebo štětiny.
- (3) Nemocná a z nemoci podezřelá jatečná zvířata mohou být porážena na jatkách s malou kapacitou pouze se souhlasem a za přímého dohledu okresní veterinární správy.

§ 19

Drůbeží jatky

Drůbeží jatky musí mít

- a) krytý, snadno čistitelný a dezinfikovatelný prostor k příjmu jatečné drůbeže a její prohlídce před porážením,
- b) porážkový prostor uspořádaný tak, aby bylo omračování a vykrvování drůbeže prováděno odděleně od jejího napařování a škubání a aby se do porážkového prostoru vstupovalo dveřmi s automatickým zavíráním,
- c) oddělené prostory pro kuchání a pro balení, spojené mezi sebou a s porážecím prostorem dveřmi s automatickým zavíráním,
- d) zařízení na chlazení drůbeže,
- e) uzamykatelný chlazený prostor (box) pro uskladňování pozastaveného masa,
- f) oddělený prostor pro získávání peří, pokud není zpracováváno jako odpad.

§ 18

Jatky s malou kapacitou

(1) Jatky s malou kapacitou musí mít

- a) kryté stájové prostory, zůstávají-li jatečná zvířata na jatkách přes noc,
- b) přiměřený porážkový prostor s oddělenými částmi, určenými k omračování a k vykrvování zvířat,

§ 20

Provozy, v nichž se vyrábějí masné výrobky

(1) Provozy, v nichž se vyrábějí masné výrobky, musí mít podle povahy výroby a druhu výrobků

- a) oddělené chladírny pro příjem a uchovávání surovin, pro solení a nakládání masa, pro polotovary a hotové výrobky,
- b) bourárnu,

⁶⁾ § 1 odst. 1 a 2 vyhlášky č. 245/1996 Sb., k provedení § 5 odst. 3 zákona České národní rady č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění zákona č. 162/1993 Sb.

c) oddělené prostory pro

1. přípravu surovin, mělnění, míchání a narážení,
2. uzení a ováření,
3. vařenou výrobu,
4. výrobu a ošetření konzerv včetně zařízení na hygienickou přepravu obalů, jejich čištění před naplněním i po hermetickém uzavření, pro chlazení a osušení po autoklávování,
5. balení a expedici,
6. výrobu, sušení a zrání syrových, tepelně neopracovaných výrobků, určených k přímé spotřebě,
7. výrobu polotovarů a hotových jídel,
8. krájení, porcování a balíčkování masných výrobků,
9. balíčkování masa,
10. praní, máčení a další úpravu přírodních střev,
11. tavení (škvaření) tuků,
12. skladování obalových materiálů.

(2) Se souhlasem okresní veterinární správy lze

- a) některé činnosti, pro něž se jinak vyžadují oddělené prostory, provádět v témž prostoru,
- b) v provozu zpracovávat vedle masa jatečných zvířat také maso jiných zvířat.

§ 21

Provozy určené pro zacházení se zvířinou

Provozy, v nichž se zachází se zvířinou, musí mít

- a) chladírnu pro příjem celých těl zvířete,
- b) prostory pro jejich veterinární vyšetření a podle potřeby pro jejich kuchání, stahování, škubání, bourání a porcování, jakož i pro balení a expedici zvířiny,
- c) chladírnu, popřípadě i mrazírnu pro skladování zvířiny.

§ 22

Provozy určené pro zacházení s produkty rybolovu

(1) Provozy, v nichž se zachází s produkty rybolovu, musí mít oddělené prostory pro chlazení a skladování suroviny, pro čištění a stahování kůže, pro pečení, uzení, marinování, porcování, balení a skladování hotových výrobků.

(2) Filetování, plátkování a další zpracování se provádí na místech oddělených od míst usmrcování, odřezávání hlav a kuchání. Solení se provádí na místech oddělených od míst provádění jiných činností.

(3) Uzení se provádí v samostatné místnosti nebo v jiném místě zvláště vybaveném a upraveném tak, aby kouř a teplo nevnikaly do jiných místností nebo míst, kde se upravují, vyrábějí a zpracovávají produkty rybolovu.

Díl 2

§ 23

Provozy určené k získávání mléka

Dojírny a provozy, v nichž se skladuje a zchlazuje mléko, musí být

- a) prostorově odděleny od možných zdrojů znečištění a kontaminace mléka,
- b) vybaveny dojicími zařízeními, trvale udržovaným v řádném hygienickém a funkčním stavu, kontrolovaným před každým dojením, a zařízeními na chlazení mléka.

§ 24

Provozy určené k ošetřování a zpracování mléka

(1) Provozy, v nichž se ošetřuje a zpracovává mléko (dále jen „mlékárna“), musí mít se zřetelem na činnosti, které se v mlékárně provádějí,

- a) prostory pro
  1. skladování mléka a tekutých mléčných výrobků,
  2. skladování jednorázových obalů a surovin k jejich zhotovení, anebo pro skladování, mechanické čištění a dezinfekci lahví a jiných obalů, určených k opakovanému použití,
  3. výrobu sýrů, mražených a ostatních mléčných výrobků, v nichž je zajištěno dodržení hygienických a technologických podmínek, požadovaných pro daný výrobek,
- b) zařízení
  1. umožňující mechanické plnění obalů a jejich automatické uzavírání po naplnění s výjimkou konví a cisteren,
  2. na chlazení mléka a tekutých mléčných výrobků,
  3. na tepelné ošetření mléka, zahrnující automatický regulátor teploty, registrační zapisovací teploměr, automatický bezpečnostní systém, bránící nedostatečnému zahřátí, a bezpečnostní systém s automatickou regulací, nedovolující smíchání pasterovaného nebo sterilovaného mléka s mlékem nedostatečně zahřátým,
- c) odstředivky nebo jiné vhodné přístroje pro fyzikální čištění mléka,
- d) nádoby pro skladování syrového a standardizovaného mléka,
- e) zařízení na chlazení, popřípadě i mrazení, na balení a skladování mražených mléčných výrobků a na sušení a balení sušených mléčných výrobků.

(2) V mlékárně, která vyrábí výrobky určené pro kojeneckou a dětskou výživu, musí být

- a) činnosti spojené s výrobou, skladováním a expedicí

těchto výrobků zcela oddělené od ostatního provozu,

b) prováděna kontrola každé dávky (šarže) těchto výrobků.

(3) Cisterny a nádoby, používané při svozu mléka, musí být po každém vyprázdnění vyčištěny a po skončení denního provozu dezinfikovány; zároveň s cisternami se čistí jejich příslušenství pro nasávání a vypouštění mléka.

(4) Odštědivkové kaly se neškodně odstraňují. Jejich využití je možné pouze se souhlasem okresní veterinární správy.

§ 25

Provozy určené pro zacházení s vejci

(1) Provozy, v nichž se ošetřují a zpracovávají vejce, musí mít

a) prostory

1. k oddělenému skladování vajec a vaječných výrobků, podle potřeby s chladicím a mrazicím zařízením,
2. pro vytloukání a shromažďování skořápek a zařízení pro přepravu vaječných obsahů,
3. pro skladování obalů a surovin k jejich zhotovení,

b) zařízení

1. na čištění a dezinfekci vajec,
2. k okamžitému odstraňování a oddělenému skladování skořápek, vajec a vaječných výrobků, nezpůsobitelných k využití pro výživu lidí, podle potřeby i zařízení k rozmrazování mražených výrobků, určených k dalšímu zpracování nebo úpravě, je-li součástí technologického postupu.

(2) Probíhá-li pasterace v uzavřeném systému, může být prováděna v prostorech, uvedených v odstavci 1 písm. a) bodu 2, jinak jen v samostatných, oddělených prostorech.

(3) K balení vajec nelze opakovaně používat prvotní obaly.

(4) Cisterny a obaly, určené pro přepravu vaječné hmoty, musí být neprodleně po vyprázdnění vyčištěny a dezinfikovány.

§ 26

Provozy určené pro zacházení s včelími produkty

Provozy, v nichž se zpracovávají včelí produkty, musí mít prostory a zařízení pro příjem, úpravu, zpracovávání, plnění, označování, balení, skladování a expe-

dici výrobků, pro mytí a skladování obalů a pro skladování čisticích a dezinfekčních prostředků.

HLAVA III

PODMÍNKY PRODEJE ŽIVOČIŠNÝCH PRODUKTŮ

Tržnice a tržiště

§ 27

(1) Maso velkých jatečných zvířat lze prodávat v tržnicích a na tržištích, jen pochází-li ze zvířat poražených na jatkách a bylo-li veterinárně vyšetřeno, posouzeno a označeno.

(2) K prodeji malých jatečných zvířat, jiných zvířat a vajec je třeba osvědčení okresní veterinární správy o splnění veterinárních podmínek, k prodeji živých ryb doklad, kde byly posledně sádkovány.

(3) Zabíjení a další opracování malých jatečných zvířat a jiných zvířat, jakož i dělení a prodej masa jsou možné jen v tržnicích, které mají pro tyto účely vhodné prostory a podmínky.

(4) Zvěřina musí být označena způsobem umožňujícím identifikaci každého kusu a provázena veterinárním osvědčením.

§ 28

(1) V tržnicích a na tržištích musí být vedle nádob na odpadky také nádoby opatřené uzávěrem a žlutým pruhem, popřípadě jiné zařízení pro ukládání konfiskátů živočišného původu.

(2) Provozovatel tržnice a pořadatel trhu musí zajistit včasné odstranění konfiskátů živočišného původu a čištění a dezinfekci nádob, popřípadě jiného zařízení, uvedeného v odstavci 1.

§ 29

Prodej podmíněně požitelných potravin živočišného původu

(1) Potravin y živočišného původu, které byly posouzeny jako podmíněně požitelné, méněhodnotné a určené k prodeji, lze prodávat jen v prodejně,⁷⁾ zvenčí i uvnitř zřetelně označené jako prodejna vyhrazená pro jejich prodej (nucený výsek), a nesmí v ní být prodávány jiné potraviny.

(2) Prodejna musí mít vyhovující prostory a zařízení pro chlazení, bourání a prodej masa, pro čištění a dezinfekci nástrojů, nářadí, nádob a pracovních pomůcek a pro osobní hygienu zaměstnanců.

⁷⁾ Vyhláška č. 295/1997 Sb., o hygienických požadavcích na prodej potravin a rozsah vybavení prodejny.

(3) Potravinu živočišného původu, uvedenou v odstavci 1, musí být uvedena do prodeje neprodleně po dodávce; nebyly-li prodány do 48 hodin, musí být znovu veterinárně vyšetřeny. Nesmí být prodávány v mletém stavu, ani být použity pro účely poskytování stravovacích služeb, anebo jako suroviny pro zpracování do výrobků, určených pro výživu lidí.

Prodej živočišných produktů, určených ke krmení zvířat

§ 30

(1) Nativní a mražená krmiva lze skladovat a prodávat pouze ve vyhrazených prodejnách.

(2) V prodejně potravin lze skladovat a prodávat jen ostatní krmiva pro zvířata (konzervy, suchá krmiva apod.), a to na vyhrazeném a zřetelně označeném místě.

(3) Na obalu určeném pro spotřebitele musí být zřetelně označeno, že jde o výrobky, určené ke krmení zvířat.

§ 31

(1) Odpady živočišného původu, určené ke krmení zvířat (dále jen „krmné odpady“), lze uvádět do oběhu jen z provozů, v nichž byly tyto odpady vytvořeny a v nichž jsou dodržovány veterinární podmínky a požadavky na jejich třídění, ukládání, tepelné zpracování nebo jinou úpravu, jakož i na jejich výdej.

(2) Krmné odpady

a) se uchovávají

1. ve viditelně označených, nepropustných, dobře čistitelných a dezinfikovatelných nádobách, opatřených uzávěrem, nebo
2. v uzamykatelných místnostech s teplotou do 10 °C, nebo
3. v jiných vhodných zařízeních (silech, kontejnerech apod.),

b) musí být spolehlivě zajištěny před znehodnocením a nesmí znečišťovat místo a okolí.

(3) Vydávat krmné odpady v jiném než vařeném stavu lze jen se souhlasem okresní veterinární správy.

ČÁST DRUHÁ

VETERINÁRNÍ POŽADAVKY NA ŽIVOČIŠNÉ PRODUKTY

HLAVA I

OBEČNÉ POŽADAVKY

§ 32

(1) Při zacházení se živočišnými produkty musí

být dodržovány zásady správné výrobní praxe. Při jejich tepelném ošetření musí být použita vhodná kombinace teploty a doby expozice tak, aby bylo zajištěno zničení patogenních mikroorganismů.

(2) Nevyžaduje-li se jiné ošetření,

- a) nesmí být doba, po kterou mají suroviny a výrobky teplotu od 10 do 60 °C, delší než 2 hodiny,
- b) musí být tepelně opracované výrobky do 2 hodin od tepelného opracování zchlazeny na teplotu do 10 °C a co nejdříve dále zchlazeny na stanovenou skladovací teplotu,
- c) je třeba dbát toho, aby při zacházení se surovinami a výrobky, pro něž je stanovena skladovací teplota, nedošlo ke zvýšení této teploty o více než 2 °C na dobu delší než 2 hodiny.

(3) K přípravě láků a nálevů lze používat pouze převařenou pitnou vodu.

(4) Živočišné produkty, které jsou určeny k dalšímu zpracování a nebyly stejně posouzeny z hlediska jejich zdravotní nezávadnosti, musí být skladovány a zpracovávány prostorově nebo časově odděleně až do doby zpracování do výrobku.

(5) Z obchodní sítě lze vrátit pouze

- a) živočišné produkty, které nebyly převzaty při převímce zboží,
- b) do 24 hodin po dodávce také živočišné produkty, které vykazují technologickou (výrobní) vadu, smyslově nezjistitelnou při převímce zboží bez porušení celistvosti výrobku, pokud byly až do vrácení uchovávány za veterinárních podmínek, stanovených pro živočišné produkty toho druhu.

§ 33

(1) Podmínky skladování živočišných produktů jsou závislé na jejich skladbě, výrobní technologii a úrovni mikrobiální kontaminace, teploty a fyzikálně chemických hodnot, zejména pH a aktivity vody.

(2) Suroviny a výrobky

- a) s pH vyšším než 5,2 a aktivitou vody vyšší než 0,95 patří mezi rychle zkazitelné a musí být skladovány při teplotě do 5 °C,
- b) s pH v rozmezí od 5,0 do 5,2 nebo s aktivitou vody v rozmezí od 0,91 do 0,95 patří mezi zkazitelné a musí být skladovány při teplotě do 10 °C,
- c) s pH do 5,2 a aktivitou vody do 0,95, anebo s pH do 5,0, anebo s aktivitou vody do 0,91 nemusí být skladovány při chladírenských teplotách.

§ 34

(1) Potravinu živočišného původu, určenou ke zmrazení, se zmrazují do 24 hodin po zchlazení na teplotu nejméně -12 °C, nebo hluboko zmrazují na

teplotu nejméně -18 °C. Zmrazování probíhá při teplotě nejméně -35 °C a rychlosti nejméně 1 cm/hod.

(2) Zmrazené potraviny živočišného původu se uvádějí do oběhu ve spotřebitelském balení a prodávají ve zmrazeném stavu. Pokud výrobce nestanoví jinak, lze je uchovávat při teplotě -12 °C po dobu 3 měsíců, při teplotě nejméně -18 °C po dobu 6 měsíců.

(3) Zmrazené potraviny živočišného původu, určené k dalšímu zpracování, se rozmrazují tak, aby byly rozmrazeny nejdéle do 48 hodin na teplotu nejvýše 2 °C; po rozmrazení musí být ihned upotřebeny. Opětovné zmrazování je možné, jen je-li součástí stanoveného technologického postupu.

(4) Nezmrazené potraviny živočišného původu nesmí být zmrazovány dodatečně po jejich uvedení do obchodní sítě nebo do zařízení poskytujícího stravovací služby.

(5) Zmrazené živočišné produkty, určené k dalšímu zpracování, musí být označeny údajem (měsíc, rok) o tom, kdy byly zmrazeny.

§ 35

(1) Tepelně opracované výrobky musí být prohřáty ve všech částech nejméně na teplotu, jejíž účinky odpovídají účinkům teploty 70 °C, působící po dobu nejméně 10 minut.

(2) Výroba, sušení a zrání syrových, tepelně neopracovaných výrobků musí probíhat za řízených klimatických podmínek, zajišťujících vznik a průběh přirozených fermentačních a enzymatických procesů, které dodávají výrobku typické smyslové a fyzikálně chemické vlastnosti a zaručují jeho zdravotní nezávadnost.

(3) Neprodyšně uzavřené, sterilované výrobky (konzervy) musí být prohřáty ve všech částech na teplotu, jejíž účinky odpovídají účinkům teploty 121 °C, působící po dobu nejméně 10 minut, tepelně pasterované výrobky (polokonzervy) na teplotu, jejíž účinky odpovídají účinkům teploty 100 °C, působící po dobu nejméně 10 minut.

(4) Součástí vnitropodnikové kontroly konzerv a polokonzerv je provedení termostatové zkoušky u vzorků z každé výrobní dávky (šarže), a to u konzerv při teplotě 37 °C po dobu 7 dnů a při teplotě 35 °C po dobu 10 dnů, u polokonzerv při teplotě 37 °C po dobu 3 dnů a při teplotě 35 °C po dobu 5 dnů.

(5) Uzené potraviny živočišného původu nesmí být přezovány.

(6) Při výrobě výrobků s použitím plísni lze používat jen takové druhy plísni, které při dodržení schváleného technologického postupu nevytvářejí mykotoxiny nejméně do doby určené spotřeby těchto výrobků.

§ 36

(1) Živočišné tuky pro potravní účely s výjimkou másla se získávají z požitelných tukových tkání jatečných zvířat, a to suchým způsobem, tj. škvařením při teplotě nejméně 100 °C po dobu 15 minut, mokřím způsobem, tj. tavením v páře při teplotě nejméně 70 °C po dobu 30 minut, popřípadě v kontinuálním tavicím systému při teplotě nejméně 80 °C, anebo jiným způsobem schváleným okresní veterinární správou.

(2) Sádlo a škvarky musí být nejpozději do 24 hodin po výrobě zchlazeny na teplotu 5 °C.

HLAVA II

ZVLÁŠTNÍ POŽADAVKY

Díl 1

Maso jatečných a jiných zvířat a masné výrobky

§ 37

(1) Maso určené k výrobě tepelně neopracovaných výrobků, určených k přímé spotřebě, musí být zmrazeno na teplotu -5 °C po dobu 48 hodin nebo na teplotu -10 °C po dobu 24 hodin a v této teplotě udržováno až do opracování, které musí být provedeno do 96 hodin od zmrazení masa na uvedenou teplotu.

(2) K docílení přirozené masově červené barvy masných výrobků (probarvení) lze používat jen schválené prostředky. Dusitany a dusičnany se používají ve směsi s jedlou solí, přičemž dusitanová solící směs může obsahovat nejvýše 0,9 % dusitanu sodného nebo draselného, dusičnanová solící směs nejvýše 2,5 % dusičnanu sodného nebo draselného.

(3) Nejde-li o teplé maso, musí být v průběhu bourání a balení trvale udržována uvnitř masa velkých jatečných zvířat teplota do 7 °C, uvnitř masa malých jatečných zvířat teplota do 4 °C; v případě vnitřností musí být trvale udržována teplota do 3 °C.

(4) Zmrazené maso lze použít k výrobě masných výrobků, jen pokud

- hovězí a telecí maso nebylo skladováno při teplotě -18 °C déle než 18 měsíců, popřípadě při teplotě -12 °C déle než 12 měsíců,
- skopové, kozí, drůbeží a králičí maso, maso zvěře z farmového chovu a zvěřina nebyly skladovány při teplotě -18 °C déle než 12 měsíců, popřípadě při teplotě -12 °C déle než 9 měsíců,
- maso ostatních zvířat nebylo skladováno při teplotě -18 °C déle než 6 měsíců, popřípadě při teplotě -12 °C déle než 3 měsíce.

(5) Po skončení výroby musí být masné výrobky co nejrychleji zchlazeny na teplotu (ve všech jejich částech)

- a) 7 °C, jestliže byly vyrobeny z čerstvého masa (s výjimkou drůbežního a králíčího),
- b) 4 °C, jestliže byly vyrobeny s použitím drůbežního nebo králíčího masa, anebo zvěřiny,
- c) 3 °C, jestliže byly vyrobeny s použitím vnitřností,
- d) 2 °C, jestliže byly vyrobeny s použitím separovaného masa.

§ 38

(1) Mleté maso lze vyrábět jen z čerstvého, vychlazeného masa, získaného nejpozději do 6 dnů po porážce, anebo – v případě masa po porážce vykostěného a vakuově baleného – do 15 dnů po porážce, bez použití masa z klišky nebo hlavy (s výjimkou žvýkačích svalů skotu, prasat, ovcí a koz), krvavého výřezu, vazivových, chrupavčitých a tukových ořezů nebo škrabků, mechanicky separovaného masa, vnitřností, bránice a zmrazeného masa. Musí být vyrobeno a zabaleno v průběhu 1 hodiny a neprodleně

- a) vychlazené na teplotu do 2 °C, udržováno v této teplotě, dodáno do prodeje v den výroby a prodáno do 24 hodin po dodávce, anebo
- b) zmrazeno na teplotu -18 °C, při níž může být skladováno nejdéle 3 měsíce.

(2) V nebaleném stavu lze prodávat mleté maso pouze tehdy, je-li připravováno přímo před spotřebitelem.⁸⁾

(3) Ke zpracování do masných výrobků nelze použít hrtany, průdušnice, extralobulární průdušky, střeva s výjimkou telecího okruží a vepřových konečnic, močové měchýře a močovody, tukové a vazivové odřezky a škrabky z podkoží a ze sliznice zažívacího a dýchacího ústrojí.

§ 39

(1) Kostí jatečných zvířat, jejichž maso a orgány byly posouzeny jako požitelné, mohou být využity k získávání separovaného masa nejpozději do 7 dnů po porážce. Po vytěžení musí být neprodleně zchlazeny a skladovány při teplotě do 2 °C, anebo do 24 hodin zmrazeny na teplotu -18 °C a zpracovány do 3 měsíců.

(2) Vepřové hlavy musí být nejprve opáleny, vyčištěny a na cca 15 sekund ponořeny do vody o teplotě 90 až 100 °C, poté ihned vyňaty k získání separovaného masa.

(3) Separované maso musí být neprodleně po výrobě

- a) zpracováno, nebo

- b) zchlazeno na teplotu 2 °C a do 24 hodin zpracováno, nebo
- c) zmrazeno na teplotu -18 °C a do 3 měsíců zpracováno.

(4) K získávání separovaného masa nelze použít kosti ze zmrazeného masa, hlavy kanců, králíků a drůbeže, krční kosti drůbeže, kosti končetin (od konce zápěstních a zánártních kloubů) a ocasních obratlů (s výjimkou skotu).

(5) Separované maso lze použít pouze ke zpracování do tepelně opracovaných výrobků.

(6) Výsekové kosti musí být zchlazeny na teplotu do 4 °C a dodány do prodeje nebo jiného oběhu do 24 hodin po vytěžení.

(7) Krev určenou pro potravinářské účely lze uvádět do prodeje nejpozději do 24 hodin po vytěžení, a to spotřebitelsky balenou v nepropustných, odolných obalech a zchlazenu na 2 °C.

(8) K výrobě želatiny pro potravinářské účely lze použít kolagenní suroviny, zejména kůže, kosti, šlachy a klišky jatečných zvířat, jejichž maso a orgány byly posouzeny jako požitelné. Čerstvé suroviny pro výrobu želatiny musí být odeslány do zpracovatelského závodu do 24 hodin po vytěžení, jinak musí být zchlazeny nebo zmrazeny.

§ 40

(1) Zvěřina se

- a) zchlazuje na teplotu nejvýše 7 °C, pochází-li ze srstnaté zvěře spárkaté, a na teplotu nejvýše 4 °C, pochází-li z ostatní zvěře srstnaté a ze zvěře pernaté,
- b) skladuje při teplotě do 1 °C nejdéle po dobu 17 dnů, při teplotě do 4 °C nejdéle po dobu 12 dnů a při teplotě do 7 °C nejdéle po dobu 9 dnů.

(2) Při bourání, balení a dalším zacházení se zvěřinou nesmí dojít ke zvýšení teploty zvěřiny, pocházející ze srstnaté zvěře spárkaté, nad 7 °C a zvěřiny, pocházející z ostatní zvěře srstnaté a ze zvěře pernaté, nad 4 °C.

(3) Zvěřina se přepravuje

- a) ve stavu vychlazeném, vychlazeném nebo zmrazeném. Zvěřina pocházející z drobné zvěře srstnaté a ze zvěře pernaté se přepravuje vždy ve stavu vychlazeném a zavěšená,
- b) dopravními prostředky, v nichž je zajištěno, že

⁸⁾ § 9 vyhlášky č. 327/1997 Sb., kterou se provádí § 18 písm. a), d), h), i), j) a k) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, pro maso, masné výrobky, ryby, ostatní vodní živočichy a výrobky z nich, vejce a výrobky z nich.

v průběhu přepravy nedojde ke zvýšení teploty zvěřiny o více než 2 °C.

(4) Nelze přepravovat zvěřinu znečištěnou, změněnou rozkladnými procesy nebo z jiných důvodů nepoživatelnou.

(5) Maso zvířat zoologických zahrad a cirkusů, pokládané za zvěřinu, se označuje uvedením druhu zvířat, z něhož pochází. Za zvěřinu se nepovažuje maso psovitých, kočkovitých a lasicovitých šelem a opic, popřípadě i maso dalších zvířat zoologických zahrad a cirkusů, k jehož použití k výživě lidí nedala okresní veterinární správa souhlas.

§ 41

(1) Ryby, koryši, měkkýši a žáby se prodávají buď v živém stavu, anebo se usmrcují bezprostředně před prodejem.

(2) Těla zvířat, uvedených v odstavci 1, popřípadě části jejich těl musí být po získání (usmrcení)

- a) zchlazena do 5 hodin na teplotu do 2 °C, mají-li být uchovávána nejdéle 48 hodin, nebo
- b) zmrazena do 10 hodin na teplotu nejméně -12 °C a skladována při teplotě -18 °C.

(3) Mořské ryby, zejména sledř, makrela, šprot, divoký losos z Atlantického nebo Tichého oceánu, anebo výrobky z nich se zmrazují na teplotu nejméně -20 °C po dobu 24 hodin, jsou-li určeny

- a) ke spotřebě za syrova nebo téměř za syrova (matjesy), nebo
- b) k uzení studeným kouřem, při němž teplota ryby nedosáhne teploty 60 °C v jádře, nebo
- c) k marinování nebo solení, pokud tento proces nezaručuje devitalizaci hlístic, nebo
- d) k jinému, okresní veterinární správou schválenému způsobu úpravy, zaručujícímu devitalizaci hlístic.

(4) Ledované ryby, koryši a měkkýši se uchovávají při teplotě tajícího ledu.

(5) Rozmrazování ryb se provádí volně na vzduchu, proudem vzduchu, popřípadě za současného sprchování studenou pitnou vodou, nebo ve vodě při teplotě do 21 °C, přičemž teplota v masě nesmí být vyšší než 7 °C; vodu k rozmrazování lze použít pouze jednou.

(6) K získávání separovaného masa lze použít jen těla ryb předem vykuchaných. Separované maso musí být neprodleně po výrobě

- a) zpracováno, nebo
- b) zmrazeno na teplotu -18 °C a do 6 týdnů zpracováno.

Díl 2

Mléko

§ 42

(1) K mlékárenskému ošetření a zpracování lze dodávat pouze hygienicky získané a stanoveným způsobem ošetřené mléko dojnic, které pocházejí z chovu prostého tuberkulózy a brucelózy a nevykazují příznaky onemocnění, přenosného mlékem na lidi.

(2) Z dodávky mléka k mlékárenskému ošetření a dalšímu zpracování musí být vyloučeno mléko

- a) dojnic, které dojí méně než 2 l denně nebo u kterých byla změněna frekvence dojení po zahájení procesu zaprahování,
- b) z prvních stříků,
- c) s vyšším obsahem celkového počtu mikroorganismů než 100 000 v 1 ml, vyjádřeného v podobě klouzavého geometrického průměru za poslední 2 měsíce, anebo s vyšším počtem somatických buněk než 400 000 v 1 ml, vyjádřeným v podobě klouzavého geometrického průměru za poslední 3 měsíce, přičemž aktuální počet mikroorganismů nesmí být vyšší než 300 000 v 1 ml. Počty mikroorganismů a somatických buněk se zjišťují nejméně dvakrát měsíčně,
- d) s obsahem reziduí inhibičních, pesticidních a kontaminujících látek,
- e) s bodem mrznutí vyšším než -0,515 °C, zjišťovaným nejméně jednou měsíčně. Při důvodném podezření na porušení mléka vodou se pod dohledem veterinárního lékaře okresní veterinární správy (dále jen „úřední veterinární lékař“) odebere kontrolní vzorek mléka, a to 11 až 13 hodin po předchozím dojení. Pokud se takto prokáže, že vyšší bod mrznutí je přirozeného původu, nepovažuje se mléko za porušené vodou,
- f) z jiného důvodu nepříznivě ovlivněné ve svém složení a vlastnostech, jakož i smyslově změněné.

§ 43

(1) Při získávání mléka, dodávaného k mlékárenskému ošetření a dalšímu zpracování, je třeba

- a) dbát o to, aby vemeno bylo před dojením čisté a suché a aby byly struky po skončení dojení dezinfikovány,
- b) kontrolovat před každým dojením stav dojícího a chladičho zařízení,
- c) sledovat zdravotní stav dojnic, zejména jejich mléčných žláz, a vlastnosti nadojeného mléka podle smyslového posouzení prvních stříků,
- d) oddělovat smyslově změněné mléko od ostatního mléka.

(2) Čištění a dezinfekce dojícího zařízení se pro-

vádí po každém dojení, chladicího zařízení po každém vyprázdnění.

§ 44

(1) Mléko se čistí bezprostředně po nadojení; čištění nesmí být žádným způsobem urychlováno.

(2) Nadojené mléko se v nejkratší době vychladí, a to na teplotu nejvýše 8 °C, popřípadě – je-li sváženo až druhý den po nadojení – nejvýše 6 °C. Chlazení musí být dokončeno do 3 hodin od začátku dojení. Mísí-li se čerstvě nadojené mléko s mlékem dříve nadojeným a zchlazeným, musí být směs neustále promíchávána, aby nedocházelo ke zvýšení teploty nad 10 °C.

(3) V průběhu přepravy nesmí teplota mléka činit více než 10 °C.

Mlékárenské ošetření a zpracování mléka

§ 45

(1) Při mlékárenském ošetření se mléko třídí, čistí, tepelně ošetřuje, popřípadě homogenizuje a chladí.

(2) Není-li mléko ošetřeno do 4 hodin po dodávce, musí být zchlazeno na teplotu nepřesahující 5 °C a udržováno v této teplotě až do tepelného ošetření.

(3) Mléko musí být tepelně ošetřeno do 72 hodin po nadojení. Mléko, které nebylo tepelně ošetřeno do 36 hodin po dodávce, může být použito k výrobě konzumního mléka, jen pokud počet mikroorganismů, stanovený při teplotě 30 °C, nečiní více než 300 000 v 1 ml. Mléko, které již bylo tepelně ošetřeno, nesmí před druhým tepelným ošetřením obsahovat při teplotě 30 °C více mikroorganismů než 100 000 v 1 ml.

§ 46

(1) Tepelné ošetření mléka se provádí

a) pasterací

1. zahřátím mléka na teplotu nejméně 71,7 °C po dobu 15 sekund,
2. zahřátím smetany na teplotu nejméně 90 °C,
3. použitím odlišné kombinace teploty a času, zajišťující stejný pasterační účinek, negativní fosfatázový test a pozitivní reakci peroxidázového testu jako při pasteraci podle bodu 1, nebo

b) zahřátím mléka na teplotu nejméně 135 °C po dobu 1 sekundy (UHT), nebo

c) sterilací mléka v hermeticky uzavřených obalech

jeho nepřímým ohřevem na teplotu nad 100 °C po dobu zajišťující splnění požadavku na jeho mikrobiologickou nezávadnost, nebo

d) jiným způsobem za podmínek stanovených okresní veterinární správou.

(2) Bezprostředně po tepelném ošetření se mléko zchladí na teplotu do 6 °C. V této teplotě musí být udržováno až do expedice i během přepravy.

(3) Mléko tepelně ošetřené při vyšší teplotě, vykazující negativní fosfatázový i peroxidázový test [např. mléko tepelně ošetřené podle odstavce 1 písm. b) nebo c)], může být vyrobeno ze syrového mléka, které bylo termizováno v jiné mlékárně při teplotě 57 až 68 °C po dobu nejméně 15 sekund tak, aby po tomto ošetření vykazovalo pozitivní reakci na fosfatázový test.

(4) Součástí vnitropodnikové kontroly mléka tepelně ošetřeného podle odstavce 1 písm. b) nebo c) musí být provádění termostátové zkoušky u vzorků z každé partie při teplotě 30 °C po dobu 15 dnů, v případě potřeby při teplotě 55 °C po dobu 7 dnů.

(5) Tavené sýry se vyrábějí při teplotě nejméně 80 °C.

(6) Mléčné výrobky musí být skladovány při teplotě stanovené zvláštními právními předpisy,⁹⁾ anebo – není-li stanovena – při teplotě určené výrobcem.

§ 47

(1) Jde-li o výrobky, určené pro kojeneckou a dětskou výživu, musí být

- a) prováděna každodenní smyslová a laboratorní kontrola dodávaného mléka a laboratorní kontrola každé dávky (šarže) výrobků,
- b) expedovány výrobky jen na základě výsledků laboratorního vyšetření vzorků z příslušné dávky (šarže).

(2) Neodpovídá-li dávka (šarže) veterinárním požadavkům, určí způsob využití výrobků okresní veterinární správa.

§ 48

Ovčí, kozí a kobyly mléko

(1) Pro ovčí, kozí a kobyly mléko platí přiměřeně ustanovení o veterinárních požadavcích na kravské mléko. Z dodávky ovčího, kozího a kobyly mléka k mlékárenskému ošetření a dalšímu zpracování musí být vyloučeno mléko s vyšším obsahem celkového po-

⁹⁾ Vyhláška č. 328/1997 Sb., kterou se provádí § 18 písm. a), d), h), i), j) a k) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, pro mléko a mléčné výrobky, zmrzliny a mražené krémy a jedlé tuky a oleje.

čtu mikroorganismů než 1 500 000 v 1 ml; počet somatických buněk v tomto mléce se nezjišťuje.

(2) Ovčí a kobyli mléko a ovčí hrudkový sýr lze používat jen jako surovinu k dalšímu zpracování. Ovčí hrudkový sýr může být podle stupně vyzrání expedován k dalšímu zpracování za 3 až 7 dnů.

§ 49

(1) Surové vyčištěné mléko a výrobky z tohoto mléka lze prodávat v místě výroby přímo spotřebiteli, jen pokud toto mléko splňuje veterinární požadavky na mléko určené k mlékárenskému ošetření a zpracování, uvedené v ustanoveních § 42 až 44.

(2) Pokud mléko uvedené v odstavci 1 není prodáno do 2 hodin po nadojení, musí být zchlazeno v souladu s ustanovením § 44 odst. 2. Takto zchlazené mléko může být prodáváno do 24 hodin po nadojení.

(3) Mléko uvedené v odstavci 1 musí být prodáváno v místnosti, která je oddělena od stájí a ve které je na viditelném místě upozornění „Surové mléko, před použitím převařit“. Je-li dodáváno mléko i do mlékárny, musí být tato místnost oddělena také od mléčnice.

(4) Mléčné výrobky lze vyrábět z mléka uvedeného v odstavci 1 jen v prostorech a za použití technologických zařízení, jež odpovídají veterinárním podmínkám, stanoveným pro zacházení se živočišnými produkty.

Díl 3

Vejce

§ 50

(1) Vejce musí pocházet od zdravých zvířat. Sbírají se denně a ukládají při nekolísavé teplotě, převyšující 5 °C a nepřevyšující 18 °C, a při relativní vlhkosti 70 až 75 %.

(2) Vejce musí být vytříděna a označena do 72 hodin po snáše.

(3) Označení vajec, určených k uvedení do oběhu, se provádí podle zvláštních právních předpisů.¹⁰⁾

(4) Omývání a dezinfekce vajec jsou možné, jen jsou-li součástí schváleného technologického postupu při výrobě vaječných výrobků. Vejce určená k dalšímu zpracování se zpracovávají nejpozději do 72 hodin po prosvícení; po vytlučení se ihned ošetřují. Vaječný obsah nesmí být získáván odstředováním nebo drcením, zbytky bílků nesmí být získávány odstředováním skořápek. Zbytky skořápek, podskořápkových blan

a ostatních částí ve vaječném obsahu nesmí činit více než 100 mg na 1 kg vaječné hmoty.

(5) Vejce s porušenou skořápkou a neporušenou podskořápkovou blanou nelze uvádět do oběhu. Vaječná hmota, získaná z takových vajec, musí být bez zbytečného prodlení přepravena do zpracovatelského závodu k pasteraci s označením „vaječná hmota určená k pasteraci“. Obsah kyseliny mléčné ve vaječné hmotě před pasterací nesmí být vyšší než 1000 mg na 1 kg sušiny.

(6) Vejce s porušenou skořápkou a podskořápkovou blanou a vejce vyřazená z líhni jsou nepoživatelná.

§ 51

(1) Do oběhu lze uvádět jen pasterovanou vaječnou hmotu.

(2) Vaječná hmota, která nebyla zpracována bezprostředně po vytlučení, musí být neprodleně zchlazena na teplotu do 4 °C a do 48 hodin zpracována, anebo zmrazena.

(3) Průtoková pasterace vaječné hmoty se provádí působením dále uvedené teploty po uvedenou dobu, anebo alternativní kombinací teploty a doby, která zabezpečí srovnatelný účinek:

- a) 57 °C po dobu 180 sekund, jde-li o pasteraci bílků,
- b) 64,5 °C po dobu 150 sekund, jde-li o pasteraci melanže,
- c) 65 °C po dobu 180 sekund, jde-li o pasteraci žloutků.

(4) Stacionární pasterace vaječné hmoty se provádí za stálého promíchávání působením dále uvedené teploty v celém objemu hmoty po uvedenou dobu, anebo alternativní kombinací teploty a doby, která zabezpečí srovnatelný účinek:

- a) 56 °C po dobu 30 minut, jde-li o pasteraci bílků,
- b) 65 °C po dobu 30 minut, jde-li o pasteraci melanže,
- c) 68 °C po dobu 30 minut, jde-li o pasteraci žloutků.

(5) Vaječná hmota musí být neprodleně po pasteraci zchlazena na teplotu do 4 °C.

(6) Se souhlasem okresní veterinární správy lze ošetřit vaječnou hmotu i jiným způsobem, zajišťujícím její zdravotní nezávadnost.

(7) Při skladování vaječné hmoty nesmí být překročena teplota -18 °C u hluboce zmrazených výrobků, -12 °C u zmrazených výrobků a 4 °C u chlazených výrobků.

¹⁰⁾ Vyhláška č. 327/1997 Sb.

§ 52

(1) Pro jiná vejce než slepičí platí ustanovení o veterinárních požadavcích na slepičí vejce.

(2) Jiná vejce musí být v provozu odděleně uskladněna a samostatně zpracovávána.

Díl 4

Včelí produkty

§ 53

(1) Do oběhu lze uvádět jen

- a) včelí produkty od včelstva, v němž se nevyskytují mor včelího plodu a hniloba včelího plodu,
- b) včelí med, propolis a mateří kašičku, které pocházejí od zdravého včelstva a neobsahují patogenní činitele v množství škodlivém pro zdraví lidí.¹¹⁾

(2) Mateří kašička musí být stabilizována do 3 hodin po získání; uchovává se při teplotě 0 °C.

ČÁST TŘETÍ

PROHLÍDKA JATEČNÝCH ZVÍŘAT A MASA
A ROZHODOVÁNÍ O JEHO POUŽITELNOSTI

HLAVA I

PROHLÍDKA JATEČNÝCH ZVÍŘAT A MASA

Díl 1

Organizace provozu jatek

§ 54

Nakládka, přeprava, vykládka, předporážkové ošetření na jatkách, přísun na porážku, omračování a vykrvování jatečných zvířat musí být prováděny tak, aby nedocházelo ke zbytečným poraněním a zátěžovým stavům zvířat, které nepříznivě ovlivňují jejich zdraví a pohodu, anebo zdravotní nezávadnost živočišných produktů.¹²⁾

§ 55

Zvířata použitá k pokusným účelům,¹³⁾ k získávání biologických materiálů k výrobě léčiv a diagnostických přípravků, které nejsou léčivými přípravky, anebo při klinickém ověřování léčiv mohou být dodána na jatky, jestliže

- a) uplynula ochranná lhůta stanovená v projektu pokusu,

- b) nejeví klinicky zjevné reakce po provedeném pokusu,
- c) uplynulo nejméně 7 dnů po jejich očkování umrtvenými mikroorganismy, anebo 21 dnů po jejich očkování živými mikroorganismy.

§ 56

(1) Jatečná zvířata dodaná na jatky musí být stanoveným způsobem označena a provázena potvrzením o zdravotním stavu zvířete a o nakažové situaci v chovu, z něhož je zvíře dodáváno (dále jen „zdravotní potvrzení“), a ostatními průvodními listinami, do nichž provozovatel jatek zaznamená každé další označení zvířat po jejich příjmu na jatkách. Provozovatel jatek předá zdravotní potvrzení úřednímu veterinárnímu lékaři a předloží mu ostatní průvodní listiny ke kontrole.

(2) Zvířata musí být při příjmu na jatkách označována a ustájena tak, aby bylo možno kdykoli zjistit místo jejich původu a den jejich příjmu. Prostor, v němž byla po příjmu ustájena, nesmí již opustit, aby od vykládky do porážky nedošlo k mísení zvířat pocházejících z různých stájí, kotců, klecí a beden.

(3) Drůbež a králíci se ponechávají pro zklidnění po dobu nejméně 15 minut v přepravním prostoru dopravního prostředku, anebo v přepravní kleci uložené ve zvláštní místnosti, jež byla určena pro tento účel.

§ 57

(1) Jatečná zvířata, ustájená na jatkách, musí být řádně ošetřována a napájena, v případě ustájení trvajícího déle než 24 hodin také krmena, dojnice, laktující ovce a kozy vydojeny. Při volném ustájení musí být plemenci a plemence ustájení odděleně.

(2) Délku odpočinku zvířat před porážkou určí úřední veterinární lékař se zřetelem na druh a stav zvířat, na způsob a dobu přepravy a na místní podmínky. Zvířata přepravovaná v klecích či bednách se porážejí co nejdříve.

(3) Nemocná, vyčerpaná a sající zvířata se porážejí do 2 hodin po příjmu.

(4) Drůbež a králíci, kteří nebyli poraženi v den jejich příjmu na jatky, musí být poraženi na počátku pracovní směny následujícího dne. Není-li to možné zejména proto, že po dni jejich příjmu na jatky následuje den pracovního volna nebo klidu, nelze přijmout dodávku těchto zvířat na jatky.

¹¹⁾ Vyhláška č. 294/1997 Sb.

¹²⁾ Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.
Vyhláška č. 245/1996 Sb.

¹³⁾ § 15 odst.1 zákona č. 246/1992 Sb.

§ 58

(1) Provozní prostory a zařízení se čistí a dezinfikují podle potřeby a po ukončení pracovního dne. Provozní prostory a zařízení, použité při manipulaci se zvířaty nemocnými nákazou zvířat, podezřelými z nákazy zvířat nebo podezřelými z nakažení, se čistí a dezinfikují podle pokynů úředního veterinárního lékaře.

(2) Pro jatky s malou kapacitou určí okresní veterinární správa v dohodě s provozovatelem jatek porážecí dny a hodiny. Provozovatel těchto jatek předem uvědomí okresní veterinární správu o původu, počtu a předpokládané době porážky jatečných zvířat, aby mohlo být provedeno před porážkou jejich vyšetření zaživa a aby byl úřední veterinární lékař, popřípadě veterinární technik okresní veterinární správy přítomen porážce. Prohlídka musí být provedena v den porážky.

(3) Zvířata, která byla přivedena do prostoru porážky, musí být neprodleně omráčena a vykřvena. Velká jatečná zvířata, která z jakéhokoli důvodu pozbyla schopnost pohybu a nemohou být přivedena do prostoru porážky, se porážejí na místě.

*Díl 2**Veterinární vyšetřování jatečných zvířat před porážením*

§ 59

(1) Veterinární vyšetřování jatečných zvířat před porážením se provádí při jejich příjmu na jatkách. Trvá-li ustájení zvířete na jatkách déle než 24 hodin, opakuje se toto vyšetření v den porážky.

(2) Při vyšetřování jatečných zvířat před porážením se ověřuje jejich totožnost a zjišťuje, zda

- a) zvířata jsou zdravá, zejména zda nejsou nemocná nákazou zvířat, podezřelá z nákazy zvířat nebo podezřelá z nakažení, popřípadě zda u nich nejde o onemocnění přenosné ze zvířat na člověka, pro něž by jejich maso nebylo způsobilé k využití pro výživu lidí,
- b) zvířatům nebyly podávány doplňkové látky nebo léčiva, které by mohly ohrozit zdraví lidí,
- c) zvířata nejsou unavená, rozrušená nebo zraněná.

(3) Zvířata, u nichž bylo zjištěno onemocnění nákazou zvířat, podezření z nákazy zvířat nebo podezření z nakažení nákazou zvířat, pro kterou není stanoven zákaz porážení, musí být podle pokynu úředního veterinárního lékaře přejímána, označena a vážena

odděleně od ostatních zvířat a ustájena ve vyhrazených (izolačních) prostorech.

(4) Na jatkách nebo v oddělení jatek, určených pro porážení nemocných nebo z nemoci podezřelých zvířat, se porážejí také

- a) zvířata s výjimkou ovcí, drůbeže a králíků, která jsou podezřelá z nakažení vzteklinou, poněvadž byla poraněna jiným zvířetem, a to do 24 hodin po poranění a za podmínky, že byl povrch jejich těla dezinfikován před přepravou na jatky 3% roztokem chloraminu o teplotě 20 až 25 °C, působícím po dobu 20 minut,
- b) zvířata podezřelá z přítomnosti patogenních činitelů v mase.

*Díl 3**Porážení jatečných zvířat*

§ 60

(1) Porážet jatečná zvířata lze jen stanovenými způsoby. Jejich usmrcení se provádí zásadně vykřvením; před vykřvením musí být zvířata omráčena, pokud nebyl se zřetelem na potřeby církevních a náboženských společností povolen jiný postup.¹⁴⁾ Ve výjimečných případech, zejména v nebezpečí prodlení, může úřední veterinární lékař povolit usmrcení zastřelením.

(2) Zvířata se omračují ihned po příchodu na místo omračování, a to mechanicky, elektricky nebo chemicky; při omračování musí být fixována. Mechanické a elektrické omračování se provádí tak, aby byl zasažen mozek a aby bezprostředně po jeho zásahu došlo k úplné ztrátě vědomí.

(3) Opracování poražených zvířat se provádí teprve po úplném vymizení reflexů.

(4) Stažení kůže a odštětínování se provádí před vykolením, oškubání před vykucháním. Vykolení a vykuchání musí být provedeno tak, aby nedošlo ke znečištění masa a orgánů obsahem jícnu, žaludku, střevního traktu, žlučového měchýře, močového měchýře nebo pohlavních orgánů.

(5) Všechny úkony v průběhu opracovávání poražených zvířat musí na sebe bezprostředně navazovat a plynule probíhat tak, aby od omráčení do vyjmutí vnitřností neuplynula doba delší než 45 minut, u drůbeže a králíků delší než 10 minut.

(6) Nafukování masa a orgánů lze provádět jen v rámci povoleného jiného postupu, uvedeného v odstavci 1; nafouknutý orgán je nepoživatelný.

¹⁴⁾ § 5 odst. 3, 4 a 6 zákona č. 246/1992 Sb.
§ 4 vyhlášky č. 245/1996 Sb.

§ 61

(1) Krev určená k potravinářským účelům musí být těžena stanoveným technologickým postupem a do 3 hodin po vytěžení zchlazena na teplotu do 3 °C nebo zmrazena na teplotu -18 °C.

(2) Zchlazená krev musí být zpracována do výrobků do 48 hodin.

§ 62

(1) V souvislosti s přípravou a prováděním veterinárního vyšetření masa, orgánů a ostatních částí poražených zvířat provozovatel jatek zajistí, aby

- a) byly provedeny potřebné pomocné úkony, zejména odstranění změněných částí, odříznutí struků a vemen v laktaci u prasnic, odstranění kyrysů u kanců a řezanců, stažení kůže, vyloupenutí pohrudnice a pobřišnice, vykostění, rozříznutí kostí apod.;
- b) všechny orgány a ostatní části, podléhající vyšetření, byly zavěšovány a odkládány v bezprostřední blízkosti těla zvířete. Při porážení jatečných zvířat na linkách se předkládají současně s tělem zvířete, popřípadě se s ním shodně označují. Ledviny se vyjmají z tukového pouzdra, a jde-li o skot, prasata, koně, osly a jejich křížence, uvolňují se i z ledvinového pouzdra;
- c) při současném porážení více zvířat nebo při porážení zvířat na linkách bylo až do rozhodnutí o mase nepochybné, které maso, orgány a ostatní části patří k sobě. Při porážení drůbeže a králíků se označují jednotlivé skupiny poražených zvířat;
- d) znečištěné maso, orgány a ostatní části byly podle pokynu úředního veterinárního lékaře očištěny, popřípadě odstraněny;
- e) až do skončení vyšetření nepřišly dosud nevyšetřené maso, orgány a ostatní části do styku s masem, orgány a ostatními částmi již vyšetřeny.

(2) V rámci přípravy veterinárního vyšetření masa a orgánů velkých jatečných zvířat se odstraňují ušní, oční a řitní výkroje a pupeční mošna a uzavírají konečník, střeva, žaludek (předžaludek) a jícen. Konce končetin až po zápěstní a zánártní klouby mohou být odděleny od těla zvířete. Mandle lze oddělit až po jejich vyšetření, žlučník až po vyšetření jater.

(3) Jatečná zvířata jednotlivých druhů a kategorií, jejich těla, maso, orgány a ostatní části se připravují k veterinárnímu vyšetření způsobem uvedeným v příloze č. 4 k této vyhlášce. Vyžaduje-li to zájem na řádném provedení veterinárního vyšetření, může úřední veterinární lékař požadovat podélné dělení těla a hlavy u všech zvířat.

Díl 4

Veterinární vyšetřování jatečných zvířat po porážení

§ 63

(1) Veterinární vyšetření masa, orgánů a ostatních částí poražených jatečných zvířat spočívá v zevní prohlídce, prohmatávání a nařezávání. Podle potřeby se doplňuje odběrem vzorků k pomocným zkouškám a laboratornímu vyšetření.

(2) Součástí vyšetřování masa prasat, koní, oslů a jejich kříženců a nutrií, jakož i zvěře vnímavé na trichinelózu je vyšetření na trichinely.

§ 64

(1) Před veterinárním vyšetřením nelze maso, orgány a ostatní části odstraňovat, ani jakýmkoli způsobem upravovat bez souhlasu úředního veterinárního lékaře. Zejména nelze omýváním, stěrem, ořezáváním, slupováním, vytrháváním nebo jiným způsobem odstraňovat, upravovat nebo zakrývat známky onemocnění nebo jiné změny.

(2) Maso a orgány jatečných zvířat, určené k vývozu, mohou být upraveny podle požadavků zahraničního odběratele, avšak pouze takovým způsobem, aby to neztěžovalo nebo nebránilo rozhodování o mase.

§ 65

Velká jatečná zvířata

(1) Jde-li o velká jatečná zvířata, vyšetřují se

- a) krev,
- b) hlava, hltan a mízní uzliny podčelistní a průušní, mandle, jazyk, popřípadě i mozek a jeho pleny, u skotu též mízní uzliny zahltanové vnitřní a žvýkací svaly vnitřní a vnější, u koní, oslů a jejich kříženců též nosní přepážka,
- c) plíce s průdušnicí a průduškami, mízní uzliny plicního kořene, mízní uzliny kraniální průdušky a středohrudní,
- d) osrdečník a srdce,
- e) jícen,
- f) bránice,
- g) játra s mízními uzlinami a žlučníkem,
- h) žaludek s mízními uzlinami a předžaludek,
- i) střeva s mízními uzlinami tenkých střev,
- j) slezina,
- k) ledviny, jejich mízní uzliny, pohlavní a močové orgány,
- l) vemen a jeho mízní uzliny,
- m) povrch těla, svalstvo s tkání tukovou a vazivovou, kosti, klouby, pohrudnice, pobřišnice, popřípadě mícha, která se po prohlídce vyjme z páteřního kanálu,

n) jde-li o prasata, také mízní uzliny tříselné vnější.

(2) Jde-li o plemenné býky, hřebce, kance a berany z inseminačních stanic, šlechtitelských a rozmnožovacích chovů, kteří byli určeni k jatečným účelům pro poruchu plodnosti, vyšetřují se jejich pohlavní orgány se zřetelem na etiologii jejich onemocnění a geneticky podmíněné vady.

§ 66

Jatečná drůbež

(1) Při vyšetřování jatečné drůbeže se posuzují výživný stav, povrch těla, vykrvení a krev a vyšetřují se

- a) hlava,
- b) osrdečník a srdce,
- c) játra se žlučníkem,
- d) slezina,
- e) ledviny,
- f) žláznatý a svalnatý žaludek a střeva,
- g) plíce,
- h) vzdušné vaky,
- i) pohlavní orgány,
- j) svalstvo, popřípadě i kosti, klouby a bursa Fabricii,
- k) tělní dutiny.

(2) Podle potřeby se provádí

- a) vyšetření naříznutých orgánů nebo kosterní svaloviny, tělní dutiny po rozseknutí prsní kosti a dutiny zobáku a hltanu po jednostranném řezu v koutku zobáku,
- b) odebrání vzorků k pomocným zkouškám a mikrobiologickému nebo jinému laboratornímu vyšetření.

§ 67

Jateční králíci

(1) Při vyšetřování jatečných králíků se posuzují výživný stav, kůže, podkoží a hlava a vyšetřují se

- a) plíce a srdce,
- b) játra se žlučníkem,
- c) ledviny,
- d) slezina,
- e) zažívací trakt,
- f) pobřišnice a pohrudnice,
- g) pohlavní orgány,
- h) svalovina, bránice a tukové pletivo.

(2) Podle potřeby se odebírají vzorky k pomocným zkouškám a mikrobiologickému nebo jinému laboratornímu vyšetření.

§ 68

Prohloubená prohlídka

(1) Nestačí-li veterinární vyšetření masa, orgánů a ostatních částí poražených jatečných zvířat podle § 63 odst. 1 k jejich odpovědnému posouzení, provádí se jejich podrobnější vyšetření (prohloubená prohlídka); jeho specifickou formou jsou testační porážky.

(2) Při prohloubené prohlídce se zejména

- a) nařezávají podezřelé části, mízní uzliny v jejich okolí a krajinové mízní uzliny,
- b) uvolňují plec a hluboká svalovina stehenní z vnitřní strany, prohmatávají a nařezávají klouby a prohlíží kostní dřev po rozseknutí nebo rozříznutí kostí,
- c) při onemocnění nervového ústrojí a generalizované tuberkulóze mízních uzlin hlavy prohlížejí také mozek, mícha a mozkové pleny,
- d) při uhrivosti skotu nebo sarkocystóze provádějí také vydatné řezy o ploše asi 10 cm x 10 cm do svaloviny lopatkové, krční, hřbetní a hýžděvé, popřípadě i do svaloviny bránice a bráničního pilíře,
- e) v případě telat, ovcí a koz vyšetřují také ledviny po uvolnění z tukového a vazivového obalu,
- f) v případě koně bělouše uvolňuje plec a nařezává svalovina v oblasti páteře.

§ 69

Náhrada nákladů spojených s výkonem prohlídky jatečných zvířat a masa

(1) Náhrada nákladů spojených s výkonem prohlídky jatečných zvířat a masa činí, jde-li o

a) skot (dospělé zvíře)	20,- Kč,
tele	6,- Kč,
b) prase o hmotnosti do 25 kg	3,- Kč,
prase o hmotnosti nad 25 kg	5,- Kč,
c) ovci nebo kozu o hmotnosti do 12 kg	1,- Kč,
ovci nebo kozu o hmotnosti od 12 do 18 kg	2,- Kč,
ovci nebo kozu o hmotnosti nad 18 kg	3,- Kč,
d) koně, osla nebo jejich křížence	30,- Kč,
e) drůbež	0,10 Kč,
f) králíka	0,10 Kč.

(2) Náhrada nákladů uvedených v odstavci 1 je u divokých prasat stejná jako u prasat, u ostatní srstnaté zvěře spárkaté stejná jako u ovcí a koz, u pernaté zvěře a zajíců stejná jako u drůbeže a králíků.

(3) Náhrada nákladů spojených s výkonem prohlídky masa zvířat, podléhajících veterinárnímu vyšetření před poražením, při bourání činí – nejde-li o bourání na jatkách – 20,-Kč za 1 tunu. Náhrada nákladů

spojených s výkonem prohlídky masa zvířat, nepodléhajících veterinárnímu vyšetření před poražením, při bourání činí 108,-Kč za 1 tunu.

(4) Je-li prohlídka uvedená v odstavci 1 prováděna v jiné než stanovené pracovní době jatek, anebo – jde-li o jatky s malou kapacitou – v jiné než určené porážecí době, zvyšuje se náhrada nákladů spojených s jejím výkonem na dvojnásobek.

HLAVA II POSUZOVÁNÍ MASA A ORGÁNŮ JATEČNÝCH ZVÍŘAT

Díl 1

Posouzení masa a orgánů podle výsledku prohlídky

§ 70

(1) Podle výsledku prohlídky jatečných zvířat a masa se maso a orgány posoudí jako

- a) požitelné, nejsou-li důvody pro stanovení omezujících podmínek při jejich uvolňování do oběhu, nebo
- b) podmíněně požitelné,
  1. určené v syrovém stavu ke zpracování do tepelně opracovaných výrobků (dále jen „výrobní“),
  2. určené v syrovém stavu nebo po tepelné úpravě ke zpracování do konzerv (dále jen „určené do konzerv“),
  3. méněhodnotné pro mírně narušené nebo změněné smyslové vlastnosti, určené k prodeji v syrovém stavu ve vyhrazených prodejnách, nebo
- c) nepoživatelné.

(2) O výsledcích prohlídky jatečných zvířat a masa se vede evidence.

§ 71

(1) Nepoživatelné je celé tělo jatečného zvířete,

- a) pro něž platí zákaz porážení,
- b) u něhož byly zjištěny
  1. aktinobacilóza, botulismus, generalizovaná aktinomykóza, generalizovaná či akutní miliární tuberkulóza, generalizovaná lymfadenitida, pyémie, septikémie, tetanus, toxémie, trichinelóza, silná uhřivost nebo virémie,
  2. nádory nebo abscesy na četných místech ve svalstvu, kostech nebo krajinných mízních uzlinách,
  3. výrazné změny svalstva nebo vyhublost,
  4. krevní nebo vodnatá prosáknutí či uložení solí, pigmentů nebo barviv na více místech těla zvířete,

5. jiné změny nebo skutečnosti, které vylučují možnost jiného posouzení,

- c) jež bylo z jiného důvodu posouzeno jako nepoživatelné podle zásad pro posuzování masa a orgánů na základě výsledku prohlídky jatečných zvířat a masa.

(2) Nepoživatelné jsou maso a orgány jatečného zvířete, které

- a) jsou změněné a tyto změny podstatně nepříznivě ovlivňují zdravotní nezávadnost masa a orgánů,
- b) není možné nebo účelné pozastavit nebo určit ke zvláštní úpravě, popřípadě nebyla-li tato úprava provedena,
- c) byly posouzeny jako nepoživatelné podle zásad pro posuzování masa a orgánů na základě výsledku prohlídky jatečných zvířat a masa,
- d) nebyly předloženy k veterinárnímu vyšetření.

(3) Pouze změněné části masa nebo orgány jsou nepoživatelné při

- a) výskytu parazitů ve svalstvu nebo orgánech (s výjimkou uhřivosti skotu a prasat, hemoparazitózy a sarkocystózy),
- b) místně ohraničených zánětech, nádorech, opouzdřených hnisavých ložiscích a poraněních, nebyl-li narušen celkový zdravotní stav zvířete,
- c) zrudnosti, smyslových změnách nebo změnách ve složení jednotlivých částí těla zvířete nebo orgánů,
- d) krevním nebo vodnatém prosáknutím a uložení solí, pigmentů nebo barviv v jednotlivých částech těla zvířete nebo orgánech,
- e) povrchovém narušení a znečištění jednotlivých částí těla zvířete nebo orgánů, znečištění plic zahlcením krví, žaludečním obsahem nebo vodou při páření.

(4) Nedovoluje-li rozsah změn jejich spolehlivé odstranění, je nepoživatelná změněná část masa s dostatečně širokým okolím nebo celý orgán, popřípadě i celé tělo zvířete. Jsou-li nepoživatelné plíce, jsou nepoživatelné též průdušnice a hrtan, je-li nepoživatelné střevo, je nepoživatelná též příslušná okružní tuková tkáň.

(5) Podle odstavce 3 se postupuje také tehdy, jestliže byla u jatečného zvířete zjištěna prašivina skotu, ovcí, prasat a koní, opar lysivý (trichofytóza), sípavka prasat, aktinomykóza, botryomykóza nebo vrtohla-vost ovcí.

§ 72

(1) Nepoživatelné jsou vždy

- a) šíjový vaz, ušní, oční a řitní výkroje, pupeční mošna, žlázy s vnitřní sekrecí (s výjimkou brzlíku) a kožní deriváty,
- b) mandle,

- c) žlučník,
  - d) pohlavní orgány (s výjimkou varlat býků a hřebců), kyrysy kanců a řezanců,
  - e) vemena prasnic v pokročilé březosti a v laktaci,
  - f) lebky skotu staršího 12 měsíců a lebky ovcí a koz starších 12 měsíců anebo majících prořezané trvalé řezáky, včetně mozku a očí, mandle a míchy těchto zvířat,
  - g) nosní přepážka, ledviny a tlustá střeva koní, oslů a jejich kříženců,
  - h) průdušnice, jícen, vole, žlaznatý žaludek a kutikula svalnatého žaludku drůbeže,
  - i) hlava (s výjimkou hřebínku, lalůčku a masitých výrůstků na hlavě krůt) a běháky drůbeže, oddělené od těla, pokud úřední veterinární lékař nerozhodne jinak,
  - j) střeva (včetně kloaky) hrabavé drůbeže,
  - k) průdušnice, plíce, jícen, vole, žlaznatý žaludek a kutikula svalnatého žaludku, střeva (včetně kloaky), ledviny, hlava, běháky, krev a kůže pštrosů,
  - l) průdušnice, jícen, žaludek, střeva, slezina, močový měchýř, krev a konce končetin králíků, oddělené v zápěstním a zánártním kloubu,
  - m) kůže jatečných zvířat (s výjimkou mulce skotu, vepřových kůží a kůží drůbeže),
  - n) mrtvě narozené nebo nenarozené plody.
- (2) Nepoživatelná je také krev
- a) jatečného zvířete, jehož maso bylo pozastaveno nebo nebylo posouzeno jako požitelné,
  - b) jatečného zvířete, poraženého na jatkách nebo v oddělení jatek, určených pro porážení nemocných nebo z nemoci podezřelých zvířat, jakož i krev s touto krví smíchaná,
  - c) krev znečištěná při vykrvování nebo smyslově změněná.

§ 73

Maso a orgány jatečného zvířete, o nichž nelze rozhodnout s konečnou platností bez dalšího vyšetření, se pozastavují, jako takové označují a uskladňují tak, aby nemohlo dojít k jejich záměně nebo znehodnocení, popřípadě k nedovolené manipulaci s nimi, a aby bylo zřejmé, odkud byly odebrány označené vzorky.

Díl 2

Označování masa a orgánů jatečných zvířat a jejich uvolňování do oběhu

Označování masa a orgánů jatečných zvířat

§ 74

- (1) Maso a orgány jatečného skotu, prasat, ovcí,

koz, koní, oslů a jejich kříženců, které byly posouzeny jako

- a) požitelné, se označují otiskem razítka kruhového tvaru o průměru 3 cm, popřípadě oválného tvaru o rozměrech 4,5 cm x 6,5 cm;
- b) podmíněně požitelné
  1. výrobní, se označují 2 částí se překrývajícími otisky razítka kruhového tvaru o průměru 3 cm,
  2. určené do konzerv, se označují otiskem razítka čtvercového tvaru o délce strany 4 cm,
  3. méněhodnotné, určené k prodeji, se označují otiskem razítka čtvercového tvaru o délce strany 4 cm a s těsně vepsanou kružnicí,
- c) nepoživatelné, se označují otiskem razítka trojúhelníkového tvaru o délce strany 5 cm.

(2) Má-li být z nakažových důvodů určeno maso k využití pouze v určité oblasti nebo v určitém zpracovatelském závodě, otisk razítka podle odstavce 1 se přetiskne 2 čarami, které se protínají ve svém středu v pravém úhlu, a to tak, aby jejich střed byl umístěn do středu otisku razítka podle odstavce 1 a aby údaje na otisku razítka byly čitelné. Délka protínajících se čar musí činit nejméně 4 cm a tloušťka nejméně 0,2 cm.

§ 75

(1) Označení masa jatečných zvířat, posouzeného jako požitelné nebo podmíněně požitelné, musí být

- a) u skotu, prasat, koní, oslů a jejich kříženců na vnější straně kýty, bedrech, hřbetu, pleci a boku, a to na každé půlce,
- b) u telat na vnější straně kýty, hřbetu, pleci a hrudi,
- c) u ovcí, koz, jehňat a kůzlat na vnější straně obou kýt a plecí.

(2) Označení orgánů jatečných zvířat, posouzených jako požitelné nebo podmíněně požitelné, musí být

- a) u skotu, koní, oslů a jejich kříženců na jazyku, jedné polovině plic, žaludeční ploše jater, srdci, slezině, vemeni a předžaludku,
- b) u telat, prasat, ovcí a koz na jedné straně plic a na žaludeční ploše jater.

(3) Označují se také plochy vzniklé odstraněním změněných částí masa.

(4) Označení masa a orgánů jatečných zvířat, posouzených jako nepoživatelné, musí být na všech částech masa a orgánech; může být provedeno též jejich obarvením.

§ 76

(1) Maso a orgány jatečné drůbeže a králíků, které byly posouzeny jako

- a) požitelné, se označují otiskem razítka kruhového tvaru o průměru 1,5 cm, nebo oválného tvaru o velikosti 6,5 cm x 4,5 cm v případě velkých balení,
- b) podmíněně požitelné
  1. výrobní, se označují 2 zčásti se překrývajícími otisky razítka kruhového tvaru o průměru 1,5 cm,
  2. určené do konzerv, se označují otiskem razítka čtvercového tvaru o délce strany 2 cm,
- c) nepožitelné, se označují otiskem razítka trojúhelníkového tvaru o délce strany 2,5 cm, popřípadě se obarví.

(2) Má-li být z nálezových důvodů určeno maso k využití pouze v určité oblasti nebo v určitém zpracovatelském závodě, otisk razítka podle odstavce 1 se přetiskne 2 čarami, které se protínají ve svém středu v pravém úhlu, a to tak, aby jejich střed byl umístěn do středu razítka podle odstavce 1 a aby údaje na otisku razítka byly čitelné. Délka protínajících se čar musí činit nejméně 2 cm a tloušťka nejméně 0,1 cm.

(3) Otisky razítek se u drůbeže a králíků umísťují na primární obaly. Obaly s předtištěným razítkem musí být pod kontrolou úředního veterinárního lékaře. Jednotlivě nebalená drůbež a králíci se označí otiskem razítka přímo na těle nebo na visačce k jednorázovému použití.

§ 77

Maso a orgány jatečných zvířat, určené ke krmení zvířat, se označují vedle otisku razítka trojúhelníkového tvaru ještě otiskem razítka obdélníkového tvaru o rozměrech 5 cm x 10 cm se slovem KRMIVO, vepsaným uprostřed. Bezprostředně po posouzení se znehodnocují (obarvením, četnými hlubokými řezy do tkání apod.), aby nemohly být zneužity.

§ 78

(1) Uprostřed razítka se vyznačuje místo zpracování (územně správní jednotka), v jeho horní části kontrolní číslo zpracovatelského závodu a v jeho dolní části číslo úředního veterinárního lékaře, který prováděl prohlídku jatečných zvířat a masa. Výška písmen a číslic musí být nejméně 0,8 cm, a jde-li o jatečnou drůbež nebo králíky, nejméně 0,4 cm.

(2) Jde-li o razítko oválného tvaru, vyznačí se v horní části písmena „CZ“ a uprostřed kontrolní číslo zpracovatelského závodu. Výška písmen musí být nejméně 0,8 cm a číslic nejméně 1 cm.

(3) Razítkování se provádí

- a) zdravotně nezávadnou barvou,
- b) perforačním nebo vypalovacím razítkem.

(4) Státní veterinární správa může stanovit, že budou maso a orgány jatečných zvířat označeny odlišným způsobem.

(5) Maso a orgány jatečných zvířat, určené k vývozu, mohou být označeny odlišným způsobem podle požadavku zahraničního odběratele.

(6) Označení musí být čitelné.

§ 79

Úprava masa před jeho uvolněním do výroby

(1) Maso a orgány jatečného skotu, u něhož byla zjištěna

- a) slabá uhrivost, se označují – vedle označení pozastavovacím štítkem – otiskem písmene „U“ o výšce 4 cm a šířce 3 cm, a to na zadní straně obou předloktí, na přední straně obou holení, na zevní ploše vnějšího žvýkacího svalu a na srdci,
- b) toxoplasmóza, se označují – vedle označení pozastavovacím štítkem – otiskem písmene „Z“ o výšce 4 cm a šířce 3 cm, a to na zadní straně obou předloktí a na přední straně obou holení.

(2) Maso uvedené v odstavci 1 se před uvolněním do výroby upravuje

- a) působením teploty nejméně -10 °C v hloubce svaloviny po dobu alespoň 48 hodin,
- b) uchováváním při teplotě -10 °C po dobu nejméně 144 hodin, jde-li o maso o tloušťce do 30 cm, a nejméně 240 hodin, jde-li o maso o větší tloušťce,
- c) naložením na sucho nasolených kusů o hmotnosti do 2,5 kg do solného láku o hustotě 20 °Bé po dobu nejméně 20 dní.

(3) Maso jatečného zvířete, které nebylo vyšetřeno trávící nebo kompresní metodou na trichinelózu, se upravuje působením teploty -25 °C po dobu nejméně 240 hodin, jde-li o maso o tloušťce do 30 cm, a nejméně 480 hodin, jde-li o maso o větší tloušťce, anebo za jiných podmínek, stanovených okresní veterinární správou.

Uvolňování masa a orgánů jatečných zvířat do oběhu

§ 80

(1) Označené maso a orgány jatečných zvířat se ukládají neprodleně v odvěšovacích, chladicích nebo mrazicích prostorech, anebo se předávají k dalšímu zpracování.

(2) Maso a orgány jatečných zvířat se zchlazují takto:

- a) maso velkých jatečných zvířat do 48 hodin po porážení na teplotu do 7 °C a do 72 hodin po porážení na teplotu do 4 °C. Při uchovávání delším než 4 dny se chladí až na teplotu do 2 °C,
- b) orgány velkých jatečných zvířat do 12 hodin po porážení na teplotu do 3 °C,
- c) maso malých jatečných zvířat do 2 hodin (u těž-

kých krůt do 12 hodin) po poražení na teplotu do 4 °C. Maso jatečné drůbeže, chlazené ve vodě, musí být neprodleně po vychlazení zmrazeno a uváděno do oběhu ve zmrazeném stavu.

(3) Teplé maso lze použít ke zpracování nejpozději do 3 hodin po poražení jatečného zvířete.

(4) Technologická zařízení, stroje, nástroje, nářadí, nádoby a pracovní pomůcky, používané při poražení a jatečném opracování zvířat, nesmí být používány při bourání, vykostování nebo jiném zpracování masa.

(5) Ostatní části, pokud nejsou denně odváženy, musí být uchovávány odděleně, a to v hygienicky vyhovujících prostorech nebo nádobách při teplotě do 10 °C.

§ 81

(1) Maso a orgány jatečných zvířat, posouzené jako podmíněně požitelné výrobní, anebo určené do konzerv, musí být zpracovány bez zbytečného prodlení za stanovených veterinárních podmínek a za přítomnosti úředního veterinárního lékaře. Nelze je použít k vytváření zásob výrobního masa v soleném nebo zmrazeném stavu; přepravovány mohou být jen v nádobách z nepropustného materiálu.

(2) Maso a orgány jatečných zvířat, uvedené v odstavci 1, musí být bourány a uchovávány odděleně a mohou přijít do styku s ostatním výrobním masem jen při zpracování do téhož výrobku.

(3) Maso a orgány jatečných zvířat, posouzené jako podmíněně požitelné méněhodnotné, určené k prodeji, musí být dodány do prodejny do 24 hodin po posouzení, a to maso zchlazené na teplotu do 5 °C, orgány zchlazené na teplotu do 3 °C.

§ 82

(1) Maso a orgány jatečných zvířat, posouzené jako nepoživatelné, lze použít

- a) ke krmení zvířat po tepelném ošetření, v syrovém stavu jen tehdy, byly-li vyrobeny v provozu schváleném okresní veterinární správou pro výrobu krmiv pro masožravá zvířata, anebo dala-li k tomu okresní veterinární správa souhlas se zřetelem na příznivou nakažovou situaci,
- b) k nepotravinářským, průmyslovým účelům po tepelném nebo jiném ošetření, zajišťujícím jejich nezávadnost z nakažového i epidemiologického hlediska.

(2) Maso a orgány jatečných zvířat, které byly posouzeny jako nepoživatelné a jsou nezávadné z nakažového i epidemiologického hlediska, lze použít také k výrobě živných půd.

(3) Orgány a ostatní části jatečných zvířat jsou

nepoužitelné k výrobě léčiv nebo k potravinářským účelům, pocházejí-li ze zvířat,

- a) jež jsou k tomu nevhodná z nakažového nebo epidemiologického hlediska, nebo
- b) jejichž maso nebo orgány byly pozastaveny nebo posouzeny jako podmíněně požitelné nebo nepoživatelné.

(4) Ostatní části jatečných zvířat, pokud nejsou určeny k neškodnému odstranění, se uvolňují k dalšímu zpracování po provedení dezinfekce, popřípadě po úpravě v zařízení určeném k tomuto účelu.

Díl 3

Domácí porážky

§ 83

Maso a orgány jatečných prasat, ovcí a koz, jakož i malých jatečných zvířat, určené pro spotřebu v domácnosti chovatele, podléhají veterinárnímu vyšetření,

- a) požádá-li o jejich vyšetření chovatel, nebo
- b) stanoví-li tak orgán veterinární správy se zřetelem k nakažové situaci.

ČÁST ČTVRTÁ

VETERINÁRNÍ VYŠETŘENÍ JINÝCH ZVÍŘAT A POSUZOVÁNÍ JEJICH MASA

HLAVA I

ZVĚŘ

§ 84

(1) Uživatel honitby provede na místě ulovení zvěře její předběžnou prohlídku. Při této prohlídce se posuzují výživný stav, povrch těla, zejména se zřetelem na výskyt ektoparazitů, zánětlivých změn na kůži a poranění pokousáním, a dále, jde-li

- a) o srstnatou zvěř spárkatou, podkoží, tělní otvory a jejich okolí, výstelka tělních dutin, svalovina, sliznice dutiny ústní, jazyk a vnitřní orgány,
- b) o zajíce a divoké králíky, oči, tělní otvory a jejich okolí, břišní krajina a vnější pohlavní orgány,
- c) o zvěř pernatou, oči a tělní otvory.

(2) Srstnatá zvěř spárkatá se ihned po ulovení otevře a vyvrhne. Má-li být tato zvěř veterinárně vyšetřena a neprovádí-li se toto vyšetření na místě ulovení zvěře, musí být orgány dutiny hrudní, játra a slezina, pokud byly vyňaty z těla, označeny a předloženy k veterinárnímu vyšetření spolu s tělem.

(3) Zjistí-li se při předběžné prohlídce, že jde o zvěř nemocnou nebo podezřelou z onemocnění nakažovou zvířat, nesmí být odstraněny žádné její části a tato zvěř musí být veterinárně vyšetřena.

(4) Není-li ulovená zvěř nemocná nebo podezřelá z onemocnění nákazou zvířat, lze

a) oddělit

1. hlavu, jde-li o tzv. trofejovou zvěř,
2. jazyk, plíce, srdce, játra, slezinu a ledviny, mají-li být ponechány lovcům,

b) uvolnit zvěřinu ke spotřebě v domácnostech účastníků lovu, anebo podle výsledku veterinárního vyšetření pro vnitřní trh, poskytování stravovacích služeb nebo zahraniční obchod.

(5) Nepoživatelné části vývrhu ulovené srstnaté zvěře spárkaté, zejména předžaludek, žaludek, střeva, močový měchýř a pohlavní orgány, jakož i vyháčkové části ulovené zvěře pernaté se neškodně odstraní.

§ 85

(1) Zvěřina musí být ošetřena, přepravována a skladována tak, aby nedošlo k jejímu znehodnocení.

(2) Před veterinárním vyšetřením nesmí být zvěřina zmrazena.

§ 86

(1) Uživatel honitby připraví zvěřinu určenou pro vnitřní trh, poskytování stravovacích služeb nebo zahraniční obchod k veterinárnímu vyšetření a zajistí provedení potřebných pomocných úkonů. Veterinární vyšetření musí být provedeno do 18 hodin po dodání zvěřiny do místa vyšetření.

(2) K nákupu zvěřiny ze srstnaté zvěře spárkaté v kůži a jejímu uvádění do dalšího oběhu je třeba potvrzení okresní veterinární správy o vytvoření vyhovujících podmínek pro uchovávání, stahování, dělení a opracování zvěřiny.

§ 87

Jednotlivé kusy ulovené zvěře se označují přívěsnými štítky, popřípadě jiným vhodným způsobem. Na přívěsném štítku se vyznačí údaje o uživateli honitby, místě (obec, okres) a době ulovení.

§ 88

Posuzování a označování zvěřiny

(1) Podle výsledku veterinárního vyšetření se zvěřina posoudí jako požitelná, podmíněně požitelná (výrobní, anebo určená do konzerv) nebo nepoživatelná.

(2) Jde-li o zvěřinu pocházející ze zvířat zoologických zahrad a cirkusů, posoudí se jen jako požitelná nebo nepoživatelná.

§ 89

(1) Zvěřina se označuje obdobně jako maso jatečných zvířat, tj. otiskem razítka příslušného tvaru a roz-

měřů. Jde-li o zvěřinu v kůži nebo peří, opatří se otiskem razítka přívěsný štítek a veterinární osvědčení.

(2) Zvěřina určená k vývozu se označuje otiskem razítka pětiúhelníkového tvaru se základnou o délce 6,5 cm, výšce bočních stran kolmých na základnu 2,5 cm a celkové výšce 4,5 cm (z vrcholu do středu protilehlé strany). V horní části razítka jsou písmena CZ, uprostřed pak kontrolní číslo exportního závodu.

HLAVA II

RYBY, KORÝŠI, MĚKKÝŠI, ŽÁBY

A JINÍ ŽIVOČICHOVÉ

VODNÍHO A SUCHOZEMSKÉHO PROSTŘEDÍ

§ 90

(1) Ryby, korýši, měkkýši, žáby a jiní živočichové vodního a suchozemského prostředí (dále jen „jiní živočichové“) jsou způsobilí k výživě lidí, jestliže

- a) jsou správně druhově označeni,
- b) pocházejí z prostředí, které neovlivňuje nepříznivě jejich zdravotní nezávadnost, specifický pach a příchuť,
- c) byli usmrceni omráčením a vykrvením nebo jiným dovoleným způsobem,
- d) jde-li o živočichy vodního prostředí, jestliže lekli až po ulovení a byli bezprostředně ošetřeni tak, že vykazují smyslové znaky čerstvě zabitých nebo čerstvě leklých živočichů.

(2) Nejde-li o prodej sladkovodních ryb k bezprostřední spotřebě v domácnosti spotřebitele, musí být tyto ryby ihned po zabití vykuchány.

(3) Lov (výlov), odchyt a sběr ryb, korýšů, měkkýšů, žab a jiných živočichů, určených pro vnitřní trh, poskytování stravovacích služeb a zahraniční obchod, musí být hlášen okresní veterinární správě nejméně týden předem.

(4) Do oběhu pro účely výživy lidí nelze uvádět

- a) jedovaté ryby čeledi Canthigasteridae, Diodontidae, Molidae a Tetraodontidae,
- b) ryby, korýše, měkkýše a žáby, obsahující biotiny nebo toxiny, které mají paralyzující účinek.

§ 91

(1) Sladkovodní ryby, korýši, měkkýši a žáby se sádkují v pravidelně čistěných a dezinfikovaných sádkách s dostatečnou výměnou zdravotně nezávadné vody bez cizích pachů. Voda v sádkách musí být chráněna před znečištěním a kontaminací.

(2) Před uvedením živých ryb, korýšů, měkkýšů, žab a jiných živočichů do oběhu provede chovatel jejich předběžnou prohlídku a o zjištěných zdravotních

závadách uvědomí neprodleně okresní veterinární správu.

§ 92

Každou zásilku živých ryb, koryšů, měkkýšů, žab a jiných živočichů provází průvodní doklad, v němž chovatel uvede místo a dobu lovu (výlovu), odchytu nebo sběru, druh, množství a stav zvířat, dobu nabládky, způsob přepravy a místo určení.

§ 93

(1) Živí koryši a měkkýši musí být před vařením omráčeni (zbaveni vnímavosti) chlazením při teplotě pod 0 °C po dobu 1 až 2 hodin, anebo elektrickým proudem ve vodní lázni. Bezprostředně po omráčení musí být vhozeni do vroucí vody.

(2) Uvaření koryši a měkkýši se ihned zchlazují v pitné vodě; po vyloupnutí (vyjmutí) z krunýřů a ulit se zmrazují nebo zchlazují.

§ 94

Podle výsledku veterinárního vyšetření se posoudí

- a) ryby (rybí maso) jako požitelné, podmíněně požitelné (výrobní, anebo určené do konzerv), anebo nepožitelné,
- b) koryši, měkkýši, žáby a jiní živočichové jako požitelní nebo nepožitelní.

ČÁST PÁTÁ

VETERINÁRNÍ VYŠETŘENÍ A POSUZOVÁNÍ OSTATNÍCH ŽIVOČIŠNÝCH PRODUKTŮ

§ 95

- Podle výsledku veterinárního vyšetření se posoudí
- a) mléko, mléčné výrobky, vejce a vaječné výrobky jako požitelné, podmíněně požitelné (výrobní nebo určené do konzerv), anebo nepožitelné,
  - b) včelí produkty jako požitelné, podmíněně požitelné (výrobní), anebo nepožitelné.

ČÁST ŠESTÁ

SPOLEČNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 96

Zásady pro posuzování živočišných produktů podle výsledku veterinárního vyšetření jsou uvedeny v příloze č. 5 k této vyhlášce.

§ 97

Zrušuje se vyhláška č. 121/1987 Sb., o zabezpečování zdravotní nezávadnosti živočišných produktů, ve znění vyhlášky č. 87/1999 Sb.

§ 98

Tato vyhláška nabývá účinnosti třicátým dnem po dni vyhlášení.

Ministr:

Ing. Fencel v. r.

MIKROBIOLOGICKÉ POŽADAVKY NA ŽIVOČIŠNÉ PRODUKTY

A.

Suroviny pro výrobu potravin živočišného původu

Čl. 1

Mezní mikrobiální hodnoty (I),
přípustné mikrobiální hodnoty pro hlavní skupiny výrobků (II)

	I	II ¹⁾						
		a)	b)	c)		d)	e)	f)
				ca)	cb)			
<i>A. Původci kažení a indikátorové mikroorganismy</i>								
Aerobní a fakultativně anaerobní mikroorganismy v 1 g (ml) ²⁾	5.10 ⁷	10 ⁵	5.10 ⁷	10 ⁴	10 ⁶	5.10 ⁴	10 ⁵ 5x10 ⁵ (mléko kozí a ovčí)	10 ²
Koliformní mikroorganismy v 1 g (ml) ²⁾	5.10 ⁵	10 ⁴	5.10 ⁵	10 ²	10 ⁴	0		
Escherichia coli v 1 g (ml) ²⁾	10 ⁵	10 ³	10 ⁵	0	10 ²			
Kvasinky v 1 g (ml) ²⁾	5.10 ⁷	10 ⁶	5.10 ⁷	10 ²	10 ⁴	0		
Plísňe v 1 g (ml) ²⁾	4)	10 ⁴	4)	10 ²	10 ⁴	0		
<i>B. Původci onemocnění z potravin</i>								
Bacillus cereus v 1 g (ml)	5.10 ⁵	10 ⁴	5.10 ⁵	<10 ¹	10 ³	0		
Pseudomonas aeruginosa v 1 g (ml)	10 ⁵	10 ³	10 ⁵	0	10 ²	0		

Staphylococcus aureus v 1g (ml)	5.10^5	10^3	5.10^5	$<10^1$	10^4	0	5.10^2	
Sulfitredukující klostridia v 1g (ml)	5.10^5	10^3	5.10^5	$<10^1$	10^3	0		
Salmonella spp. v 25g (ml) popř. v 50g(ml) ³⁾	0/25	0/25	0/25	0/50	0/50	0/25	0/25	0/25
Escherichia coli 0157 v 25g (ml) ³⁾	0	0	0	0	0	0	0	0
Campylobacter jejuni v 25g (ml)		0		0				
Yersinia enterocolitica (enteropatogenní serotypy) v 25 g (ml) ³⁾	0	0	0	0	0	0	0	0
Listeria monocytogenes v 25g (ml) ³⁾		0		0				
Vibrio parahaemolyticus v 25 g (ml) ^{3),5)}	0	0	0	0	0			
Stafylokokové enterotoxiny	neprokazatelné testem RPLA							
Mykotoxiny	nejvyšší přípustné limity stanoví vyhláška č. 298/1997 Sb., ve znění vyhlášky č. 3/1999 Sb.							

Vysvětlivky:

- 1) Skupiny výrobků: a) výrobky tepelně neopracované, určené k přímé spotřebě bez tepelného opracování. Tyto hodnoty platí i pro krev jatečných zvířat určenou k prodeji; b) výrobky, které budou před uvedením do oběhu a spotřeby tepelně opracovány; c) výrobky pro kojeneckou výživu - ca) k přímé spotřebě, cb) ke spotřebě po tepelné úpravě; d) vaječné melanže, mléko a jiné tepelně ošetřené živočišné produkty určené jako surovina pro výrobu potravin živočišného původu; e) syrové mléko k přímé spotřebě; f) vejce.
- 2) Bez mikroorganismů patřících ke kulturní mikroflóře.
- 3) Od mezní hodnoty nebo jejího zjišťování může být upuštěno,
  - a) zajišťuje-li technologický proces nebo tepelné kuchyňské opracování bezpečnou devitalizaci mikroorganismů, jsou-li splněny stanovené veterinární podmínky a požadavky při výrobě a vzhledem k balení a oddělení od jiných potravin neexistuje zdravotní riziko,
  - b) pocházejí-li suroviny ze zvířat, která nejsou nositeli těchto původců nákaz.
- 4) Bez viditelného růstu; při nálezů toxigenních plísní je třeba vyšetření na mykotoxiny.
- 5) Týká se pouze ryb, měkkýšů, koryšů z vod tropických a subtropických pásem.

Čl. 2

(1) Suroviny, které vykazují smyslové změny nebo fyzikálně chemické hodnoty, svědčící o rozkladném procesu, nelze použít k výrobě potravin živočišného původu.

(2) O dalším využití surovin, které jsou smyslově nezávadné a vykazují překročení mezních hodnot původců kažení a indikátorových mikroorganismů, rozhodne okresní veterinární správa zejména se zřetelem na druh organismů, míru překročení mezních hodnot, možnosti celkového zpracování, technologický postup, teplotní režim a hygienická a sanitační opatření. Při překročení mezních hodnot o více než 1 řád u původců onemocnění z potravin nelze suroviny k výrobě potravin živočišného původu použít.

(3) Suroviny, které vykazují překročení mezních hodnot mikrobiálních a plísňových toxinů, mohou být použity k celkovému zpracování, jež zaručuje snížení těchto toxinů na stanovené mezní hodnoty.

Čl. 3

Vzorky k laboratornímu mikrobiologickému vyšetření z ucelených částí se odebírají po ožehnutí povrchu nebo po jeho seříznutí do hloubky asi 5 mm.

B.

Suroviny pro výrobu krmiv a výrobky z nich

Čl. 4

(1) Suroviny pro výrobu krmiv a krmných směsí musí odpovídat požadavkům stanoveným zvláštními právními předpisy¹⁵⁾ a nesmí obsahovat

- a) více než $5 \cdot 10^5$ sulfitredukujících klostridií v 1g (ml),
- b) více než $5 \cdot 10^5$ Staphylococcus aureus v 1g (ml),
- c) žádné salmonely v 10g (ml),
- d) více než 10^4 potenciálně toxinogenních plísní.

(2) Tepelně ošetřená a dehydrovaná krmiva nesmí obsahovat

- a) více než $5 \cdot 10^5$ aerobních a fakultativně anaerobních mikroorganismů v 1g (ml),
- b) žádné salmonely v 25g (ml),

¹⁵⁾ Zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech.

Vyhláška č. 194/1996 Sb., kterou se provádí zákon o krmivech, ve znění pozdějších předpisů.

- c) více než $5 \cdot 10^3$ sulfitredukujících klostridií v 1g (ml),
- d) více než 10^3 Staphylococcus aureus v 1g(ml),
- e) viditelný růst plísní, z toho potenciálně toxinogenních plísní více než 10^3 v 1g(ml).

(3) Aktivita vody (aw) u dehydrovaných výrobků nesmí být vyšší než 0,93.

(4) Finální výrobky z velmi nebezpečných materiálů, odebrané bezprostředně po tepelném opracování, nesmí obsahovat žádné aerobní a fakultativně anaerobní mikroorganismy ani sulfitredukující klostridia v 1 g, ani salmonely v 25 g (ml). Vzorke odebrané v průběhu skladování nebo při vyskladňování a uvádění do spotřeby nesmí obsahovat více než 10^4 aerobních a fakultativně anaerobních mikroorganismů v 1 g (ml) a žádné salmonely v 25g(ml).

(5) Konzervy pro zvířata musí být obchodně sterilní. Po inkubaci po dobu 7 dnů při teplotě 35 až 37 °C nesmí být počet aerobních a fakultativně anaerobních mikroorganismů vyšší než 10^3 v 1 g (ml).

C.

Suroviny pro technické účely

Čl. 5

Suroviny pro technické účely musí odpovídat příslušným technickým normám a nesmí obsahovat původce nález.

D.

Stěry

Čl. 6

Stěry z povrchu výrobního zařízení, odebrané z plochy 10 cm² po skončení čištění a dezinfekce, nesmí obsahovat

- a) více než 10^2 aerobních a fakultativně anaerobních mikroorganismů,
- b) žádné salmonely.

ZÁSADY POSTUPU PŘI ODBĚRU VZORKŮ

A.

PROHLÍDKA JATEČNÝCH ZVÍŘAT A MASA

Čl. 1

Při prohlídce jatečných zvířat a masa se odebírají vzorky

a) k mikrobiologickému vyšetření, je-li třeba vyloučit mikrobiální infekci masa a orgánů nebo objasnit příčiny onemocnění zvířat,

b) k fyzikálnímu, chemickému, radiobiologickému, parazitologickému, histologickému, serologickému a smyslovému vyšetření, je-li třeba vyloučit porušení smyslové či biologické jakosti nebo biochemického stavu masa a orgánů, anebo přítomnost toxinů, parazitů, radioaktivních a jiných cizorodých látek v nich.

Čl. 2

Jako vzorky se odebírají

a) u velkých jatečných zvířat

1. kostka svalu o hraně nejméně 8 cm křížově z přední a zadní čtvrti,

2. po jedné neporušené krajínové mízní uzlině s okolním vazivem křížově z protilehlých čtvrtí,

3. celá neporušená slezina nebo její část o délce nejméně 10 cm,

4. celá neporušená ledvina nebo její část o délce nejméně 10 cm,

5. kostka jater o hraně 6 až 8 cm nebo Spiegelův lalok, popřípadě s vyprázdněným nebo podvázaným žlučníkem, u selat, jehňat a kůzlat celá játra,

6. vzorky ze změněných, popřípadě i jiných částí masa, tuku a orgánů,

7. chybí-li některý orgán, neporušená rourovitá kost nebo její část o délce nejméně 10 cm;

b) u malých jatečných zvířat celá těla, pokud nestačí jednotlivé orgány nebo části svalové, tukové či jiné tkáně.

B.**JINÉ FORMY STÁTNÍHO VETERINÁRNÍHO DOZORU****Čl. 3**

V souvislosti s ostatními formami státního veterinárního dozoru se odebírají vzorky zejména,

a) je-li odběr vzorků k laboratornímu vyšetření součástí metodických postupů, schválených pro vyšetřování a posuzování živočišných produktů Státní veterinární správou, anebo pravidelného sledování (monitorování) cizorodých látek v krmivech, v potravinách živočišného původu a v životním prostředí,

b) vzniknou-li jakékoli pochybnosti o zdravotní nezávadnosti živočišných produktů, zejména na základě zjištění hrubých závad z hlediska veterinárních podmínek a požadavků na zacházení s nimi,

c) vyžadují-li právní předpisy o veterinární péči vyšetření (fyzickou kontrolu) dováženého nebo prováženého veterinárního zboží,

d) dojde-li k onemocnění nebo podezření z onemocnění alimentární nemocí, anebo dochází-li k vyšetření a posouzení živočišných produktů z podnětu stížnosti spotřebitele.

Čl. 4

(1) Při stanovení počtu odebíraných vzorků a jejich hmotnosti či objemu se přihlíží k tomu, aby

a) odebrané vzorky umožňovaly zjištění (potvrzení)

1. průměrného stavu kontrolovaných produktů z hlediska veterinárních požadavků na ně,

2. jakéhokoli znečištění, kontaminace nebo jiného ohrožení či narušení jejich zdravotní nezávadnosti,

b) byla respektována zásada hospodárnosti.

(2) Za vzorkovanou jednotku se pro účely odběru vzorků považuje

a) 1 velkoobchodní originální balení (karton, bedna, balík, pytel, paleta apod.),

b) 1 upravený celek, jde-li o kusové živočišné produkty,

c) celá zásilka, jde-li o sypané a jiné volně ložené živočišné produkty; odebírá se 5 vzorků z různých částí zásilky,

d) 1 nádrž, tank, konev či jiná nádoba, jde-li o tekuté živočišné produkty.

(3) Jsou-li živočišné produkty nestejnorodé, anebo vykazují-li některé z nich jakékoli závady, musí být před odběrem vzorků roztříděny, popřípadě

živočišné produkty vykazující závady odděleny. Vzorky se pak odebírají z každé skupiny zvlášť.

- (4) Jsou-li živočišné produkty, které mají být mikrobiologicky vyšetřeny,
- a) soudržné (pevné), odebírají se vzorky v ucelených částech (kusech), aby bylo možno v laboratoři, po odstranění povrchových částí, provést sterilní kultivaci z hloubky výrobku,
  - b) nesoudržné (kašovitě, tekuté, sypké, sušené), odebírají se vzorky sterilně do sterilních vzorkovnic, dodaných z příslušné laboratoře.

Čl. 5

- (1) Nejsou-li důvody pro jiný postup, odebírají se
  - a) z téže dávky (šarže) 1 až 2 vzorky,
  - b) z téže zásilky 2 až 5 vzorků.
- (2) Pro zjištění, zda dávka (šarže) odpovídá stanoveným mikrobiologickým požadavkům, se odebírá zpravidla 5 vzorků.
- (3) Jde-li o živočišné produkty téhož druhu, ale z různých dávek (šarží), a není-li možné nebo účelné jejich roztrídění, anebo se jedná o větší počty vzorkovaných jednotek, odebírají se vzorky buď podle počtu vzorkovaných jednotek, anebo hmotnosti kontrolovaných produktů:

počet vzorkovaných jednotek	počet vzorků	hmotnost v kg (objem v l)	počet vzorků
do 10	2	do 1 000	2
50	4	10 000	4
100	5	25 000	6
500	8	50 000	8
1000	10	nad 50 000	10
od 1001 na každých dalších 500	1		

- (4) K fyzikálně chemickému vyšetření a radiobiologickému vyšetření se odebírá zpravidla 1 vzorek.
- (5) V závislosti na dosažení účelu vyšetření může orgán veterinární správy, vykonávající státní veterinární dozor, odebrat větší nebo menší počet vzorků.

Čl. 6

(1) Potřebná hmotnost (objem, počet kusů) vzorků činí:

druh kontrolovaných produktů	vyšetření					
	smyslové	mikrobio- logické	fyzikálně chemic- ké	chem. prvky a látky	radiobio- logické	kom- pletní
tekuté (v ml)	100	300	300	500	400	1.000
kašovité (v g)	50	250	250	500	250	800
pevné (v g)	100	300	300	500	400	800
sušené (v g)	50	150	150	300	300	500
koncentráty (v g)	50	150	150	200	200	400
vejce (v ks)	3	3	3	12	10	20
drůbež (v ks)	1	1	1	1	1	1 – 2

(2) Jde-li o živočišný produkt ve spotřebitelském balení, odebírá se jako vzorek

a) 1 balení, pokud jeho hmotnost (objem) dosahuje hmotnosti (objemu), uvedené v odstavci 1. Pokud jeho hmotnost (objem) podstatně převyšuje hmotnost (objem) potřebnou k vyšetření, stačí odebrat jako vzorek k vyšetření jen poměrnou část spotřebitelského balení, nebude-li tím ohroženo dosažení účelu vyšetření,

b) takový počet balení, aby jejich hmotnost odpovídala potřebám vyšetření, pokud hmotnost (objem) balení je nižší (menší) než hmotnost (objem), uvedená v odstavci 1.

Čl. 7

Orgán veterinární správy, vykonávající státní veterinární dozor,

- a) odebere vzorky,
- b) řádně označí odebrané vzorky,
- c) pořídí protokol o odběru vzorků,¹⁶⁾ v němž uvede osoby vykonávající státní veterinární dozor, kontrolovanou osobu, druh, počet a hmotnost (objem) jednotlivých vzorků, účel odebrání vzorků, stav kontrolovaných produktů, místo a čas odběru vzorků. Protokol o odběru vzorků podepisují osoby vykonávající státní veterinární dozor a kontrolovaná osoba,

¹⁶⁾ Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění zákona č. 166/1993 Sb.

d) zajistí zabalení, uchovávání a odeslání odebraných vzorků k laboratornímu vyšetření takovým způsobem, aby nedošlo k jejich změnám nebo záměnám.

SKUPINY SLEDOVANÝCH (MONITOROVANÝCH) CIZORODÝCH LÁTEK

SKUPINA A - Látky s anabolickým účinkem a nepovolené látky

- (1) Stilbeny, deriváty stilbenů, jejich soli a estery
- (2) Tyreostatické látky
- (3) Steroidy
- (4) Laktony kyseliny resorcylové včetně zeranolu
- (5) Beta-agonistické látky
- (6) Látky zařazené do přílohy IV vyhlášky č. 298/1997 Sb.

SKUPINA B - Veterinární léčiva¹⁷⁾ a kontaminanty

- (1) Antibakteriální látky včetně sulfonamidů a chinolonů
- (2) Ostatní veterinární léčiva
  - a) antihelmintika
  - b) antikokcidika včetně nitroimidazolů
  - c) karbamáty a pyretroidy
  - d) sedativa
  - e) nesteroidní protizánětlivá léčiva
  - f) ostatní farmakologicky účinné látky
- (3) Kontaminanty životního prostředí a ostatní látky
  - a) organochlorované sloučeniny včetně PCB
  - b) organofosfáty
  - c) chemické prvky
  - d) mykotoxiny
  - e) barviva
  - f) ostatní

---

¹⁷⁾ Včetně nepovolených látek, které by mohly být použity pro veterinární účely.

PŘÍPRAVA JATEČNÝCH ZVÍŘAT K VETERINÁRNÍMU VYŠETŘENÍ PO PORAŽENÍ

I. Skot starší 6 týdnů:

1. Jatečný skot musí být před vyšetřením stažen a podélně středem páteřního kanálu rozpůlen.
2. Hlava se po odstranění rohů, očištění a vypláchnutí zavěsí, jazyk se zcela uvolní; mulec se odstraňuje až po jeho vyšetření.
3. Plíce se vyjmají a odvěšují v přirozené souvislosti s průdušnicí, jícnem a srdcem, popřípadě i s játry.
4. Játra, slezina, předžaludek a žaludek, střeva a děloha se pokládají na prohlížecké stoly nebo na jiná vhodná prohlížecká zařízení, popřípadě se zavěšují.
5. Ledviny se uvolňují z tukového a vazivového pouzdra.
6. Vemeno krávy se odvěšuje za závěsný vaz.
7. Varlata býků musí zůstat u těla zvířete.

Jde-li o srstnatou zvěř spárkatou (s výjimkou divokých prasat) z farmového chovu o hmotnosti vyšší než 100 kg, postupuje se stejně jako v případě skotu staršího 6 týdnů; se souhlasem okresní veterinární správy však může být upuštěno od stažení kůže a podélného půlení páteře.

II. Telata mladší 6 týdnů:

1. Jatečná telata se před vyšetřením zpravidla stahují.
2. Hlava se neodděluje.
3. Jazyk, průdušnice, jícen, plíce, srdce a játra, popřípadě i slezina, se vyjmají a odvěšují v přirozené souvislosti.
4. Žaludek a střeva se vyjmají společně a pokládají na prohlížecké stoly nebo na jiná vhodná prohlížecká zařízení.
5. Ledviny se ponechávají u těla zvířete, zpravidla uvolněné z tukového a vazivového pouzdra.

III. Prasata:

1. Jatečná prasata musí být před vyšetřením opařena a dokonale očištěna, popřípadě i stažena, a rozpůlena středem páteře; prasata nutně poražená se stahují jen se souhlasem úředního veterinárního lékaře. Nebrání-li tomu nakažové důvody, může úřední veterinární lékař povolit, aby byly předloženy k prohlídce nepůlené hlavy, a jde-li o selata mladší 4 týdnů, nepůlená těla.

2. Jazyk, průdušnice, jícen, plíce, srdce a játra se vyjmají a odvěšují v přirozené souvislosti.

3. Slezina, opona (předstěra), žaludek se střevy a děloha se pokládají na prohlížecí stoly nebo na jiná vhodná prohlížecí zařízení.

4. Ledviny se uvolňují z tukového a vazivového pouzdra a ponechávají u těla zvířete.

5. Plstní tuk musí být uvolněn tak, aby byla obnažena břišní svalovina.

6. Při vyjímání orgánů kance (kryptorchida) nesmí být odstraněna varlata.

Stejně se postupuje, jde-li o divoká prasata z farmového chovu.

IV. Ovce a kozy:

1. Jatečné ovce a kozy se připravují k vyšetření stejným způsobem jako jatečná telata. Ovce a kozy starší 1 roku musí být středem páteřního kanálu rozpůleny.

2. Jehňata a kůzlata mladší 3 měsíců nemusí být před vyšetřením stažena. Orgány hrudní dutiny a játra lze po uvolnění bránice ponechat uvnitř těla zvířete, ledviny zůstávají u těla zvířete, žaludek se vyjímá se střevy.

Jde-li o srstnatou zvěř spárkatou (s výjimkou divokých prasat) z farmového chovu o hmotnosti do 100 kg, postupuje se stejně jako v případě ovcí a koz.

V. Koně, osli a jejich kříženci:

Jateční koně, osli a jejich kříženci se připravují k vyšetření stejným způsobem jako jatečný skot s tím, že

a) hlava se po vynětí jazyka podélně rozpůlí a nosní přepážka se obnaží z obou stran,

b) průdušnice se rozřízne po celé délce,

c) plíce se srdcem se odvěsí za zbylou část průdušnice.

VI. Drůbež:

1. Jatečná drůbež se připravuje k vyšetření tak, aby bylo možno vyšetřit povrch těla, tělní dutinu a orgány.

2. Po vyšetření se oddělují, popřípadě odstraňují hlava, průdušnice, plíce, srdce, slezina, játra, jícen, žaludek a střeva, a jde-li o drůbež pohlavně dospělou, varlata a vaječníky s vejcovodem; játra se zbavují žlučníku.

Jde-li o zvěř pernatou z farmového chovu, postupuje se stejně jako v případě drůbeže. Je-li tato zvěř uváděna do oběhu v peří a použítá technologie neumožňuje provést úplnou prohlídku každého zvířete, lze se souhlasem okresní veterinární správy provést tuto prohlídku – se zřetelem na homogenost, původ

a zdravotní stav partie – jen u vzorku poražených zvířat, nejméně však u 5 % z nich.

VII. Králíci:

1. Jateční králíci musí být před vyšetřením staženi.
2. Orgány dutiny hrudní a játra lze po uvolnění bránice ponechat uvnitř těla zvířete; ledviny zůstávají u těla zvířete.
3. Pánevní spona může být rozepnuta, konce končetin mohou být odděleny v zápěstním nebo zánártním kloubu.
4. Hlavu a žlučník lze oddělit teprve po skončení vyšetření.

ZÁSADY PRO POSUZOVÁNÍ ŽIVOČIŠNÝCH PRODUKTŮ

A.

Jatečná zvířata a zvěř

I.

Maso a orgány jsou nepoživatelné a celé zvíře je určeno k neškodnému odstranění, je-li zvíře nemocné některou z dále vyjmenovaných nákaz zvířat, podezřelé z této nákazy zvířat, anebo podezřelé z nakažení touto nákazou zvířat:

1. slintavka a kulhavka
2. vezikulární stomatitida
3. vezikulární choroba prasat
4. mor skotu
5. mor malých přežvýkavců
6. plicní nákaza skotu
7. nodulární dermatitida skotu
8. horečka Údolí Rift
9. katarální horečka ovcí
10. neštovice ovcí a koz
11. mor koní
12. africký mor prasat
13. mor prasat
14. mor drůbeže (influenza drůbeže)
15. pseudomor drůbeže (newcastleská choroba drůbeže)
16. spongiformní encefalopatie skotu (BSE)
17. klusavka

II.

Maso a orgány jsou nepoživatelné a celé zvíře je určeno k neškodnému odstranění, je-li zvíře nemocné některou z dále vyjmenovaných nálezů, anebo podezřelé z této nákazy zvířat:

1. Aujeszkyho choroba (mimo prasat)
2. sněť slezinná
3. sněť šelestivá
4. vzteklina
5. salmonelóza
6. brucelóza ovcí a koz (*B. melitensis*)
7. tuberkulóza drůbeže
8. encefalomyelitida koní
9. infekční anemie koní
10. vozňivka
11. maligní edém
12. trichinelóza
13. myxomatóza
14. tularemie zajíců
15. virové hemoragické onemocnění králíků
16. toxoplazmóza
17. červinka
18. pulorová nákaza (*S. pullorum*)

III.

Posuzování masa a orgánů zvířete, které je podezřelé z nakažení některou z nálezů zvířat, uvedených pod č. II.:

Nákazy společné více druhům zvířat:

nákaza zvířat	posouzení	
	maso	orgány
1. Aujeszkyho choroba (s výjimkou prasat)	PPV	PPV
2. sněť slezinná	PPK	PPK
3. sněť šelestivá a maligní edém	PPK	PPK
4. vzteklina		
- při rozsáhlejší poranění	NP	NP

nákaza zvířat	posouzení	
	maso	orgány
- při menším poranění	NP (hlava, končetiny oddělené v zápěstním a zánártním kloubu, poraněné části včetně okolí)	NP
	PPV (ostatní)	
5. salmonelóza (s výjimkou drůbeže) při nálezu salmonel		
- v mase i orgánech	NP	NP
- v mase	PPK	NP
- v orgánech nebo mizních uzlinách střeva	PPV	NP (vnitřní orgány, vemeno)
- na povrchu masa	PPV	PPV
6. trichinelóza	PPK, PPZ	PPK, PPZ
7. toxoplazmóza	PPV, PPZ	PPV, PPZ

Nákazy převážně prasat:

nákaza zvířat	posouzení	
	maso	orgány
8. červenka	PPV	PPV

Nákazy převážně ovcí a koz:

nákaza zvířat	posouzení	
	maso	orgány
9. brucelóza ovcí a koz (<i>B.melitensis</i>)	PPK	NP

Nákazy převážně drůbeže a králíků:

nákaza zvířat	posouzení	
	maso	orgány
10. nález salmonel u drůbeže		
a) při nálezu salmonel		
- v mase i orgánech	NP	NP
- v mase	PPK	PPK
- v orgánech	PPV	NP
- na povrchu masa	PPV	PPV

nákaza zvířat	posouzení	
	maso	orgány
b) bez nálezu salmonel v mase a orgánech, ale jde o drůbež ze salmonelózního chovu	PPV	PPV
c) u klinicky zdravých zvířat ze zdravých chovů při nálezu salmonel		
- v mase i orgánech	PPK	NP
- v mase	PPV	PPV
- v orgánech	PPV	NP
11. tuberkulóza drůbeže	PPV	PPV
12. pulorová nákaza (S.pullorum)	PPV	NP (změněné orgány)
		PPV (ostatní)
13. myxomatóza	PPK	PPK
14. tularemie zajíců	PPK	PPK
15. virové hemoragické onemocnění králíků	PPK	PPK

Nákazy převážně koní, oslů a jejich kříženců:

nákaza zvířat	posouzení	
	maso	orgány
16. encefalomyelitida koní	NP (krev)	NP (mozek,mícha)
	PPK (ostatní)	PPK (ostatní)
17. infekční anemie koní	PPK	NP
18. vozhrivka	NP (hlava)	NP (mozek,mícha)
	PPV (ostatní)	PPV (ostatní)

IV.

Posuzování masa a orgánů zvířete , které je

a) nemocné některou z dále uvedených nákaz zvířat, popřípadě některým z jiných onemocnění, anebo podezřelé z této nákazy zvířat, popřípadě jiného onemocnění,

b) podezřelé z nakažení některou z dále uvedených nákaz zvířat, popřípadě jiného onemocnění, anebo vykazující jiné změny:

Nákazy a onemocnění společné více druhům zvířat:

nákaza, jiné onemocnění zvířat	posouzení	
	maso	orgány
1. nakažlivé záněty mozku a míchy	NP (hlava)	NP (mozek,mícha)
	PPV (ostatní)	PPV (ostatní)
2. paratuberkulóza		
a)	PPK	NP (střeva)
		PPK (ostatní)
b)	PPV	PPV
3. brucelóza (B. abortus, B. ovis)		
a)	PPK	NP (vnitřní orgány, vemeno a varlata)
		PPK (ostatní)
b) (s výjimkou prasat)	PPV	NP (vemeno, varlata)
		PPV (ostatní)
4. leptospiróza		
a)	PPK	NP
b)	PPV	NP (ledviny, močový měchýř)
		PPV (ostatní)
5. pasterelóza, listerióza		
a)	PPK	NP
b)	PPV	NP
6. Q horečka (rikettsiózy)		
a)	PPK	NP (vnitřní orgány, vemeno)
		PPK (ostatní)
b)	PPV	NP (plíce, vemeno)
		PPV (ostatní)
7. venerická bovinní kamylobakteriíza		
a)	PPV	PPV
8. hydroperikarditida přežvýkavců		
a)	PPV	NP (vnitřní orgány, mozek)
		PPV (ostatní)
b)		PPV
9. hemoragická septikémie (Pasteurella multocida serotyp 6:B a 6:E)		
a)	NP	NP

nákaza, jiné onemocnění zvířat	posouzení	
	maso	orgány
10. sarkocystóza		
- silná invaze	NP	NP
- střední invaze	PPK	PPK
- jen na predilekčních místech	PPV	PPV
11. hemoparazitózy		
a)	PPV	NP (vnitřní orgány, vemeno)
		PPV (ostatní)
12. trypanosomiáza		
a), b)		NP (změněné orgány)
13. theilerióza		
a)		NP (změněné orgány)
14. hromadná nakažlivá onemocnění dýchacího ústrojí (s výjimkou drůbeže)		
a)	PPV	NP (plíce, jícen)
		PPV(ostatní)
15. plicní adenomatóza		
a)	PPV	NP (plíce, střeva)
		PPV (ostatní)
b)		NP (plíce, střeva)
16. tuberkulóza (s výjimkou drůbeže a králíků)		
- generalizovaná TBC a akutní miliární TBC	NP	NP
- TBC mozkových plen, mozku	NP (hlava bez jazyka) PPV (ostatní)	NP (mozek, mícha) PPV (ostatní)
- TBC změny hlavových mízních uzlin skotu	NP (hlava bez jazyka) PPV (ostatní)	NP (mozek,mícha) PPV(ostatní)
- TBC kostí	NP (kosti) PPK (ostatní)	NP
- TBC plic v případě chronické orgánové TBC	NP (změněné části) PPK (ostatní)	NP (plíce) PPK (ostatní)
- jiné TBC změny při úplném nebo neúplném primárním komplexu s výjimkou prasat	NP(části se změněnými mízními uzlinami) PPV (ostatní)	NP (orgány se změněnými mízními uzlinami) PPV(ostatní)
- bez TBC změn při pozitivní reakci na bovinní tuberkulin	PPV	PPV

nákaza, jiné onemocnění zvířat	posouzení	
	maso	orgány
- u prasat bez TBC změn při pozitivní reakci na tuberkulin s pozitivním serologickým nálezem na patogenní mykobakterie (v případě diagnostických porážek)	PPV	PPV
- pocházejí-li prasata z ohniska TBC a současně mají pozitivní reakci na aviární tuberkulin	NP (části se změněnými mízními uzlinami)	NP (orgány se změněnými mízními uzlinami)
	PPV (ostatní)	PPV (ostatní)
- TBC změny v podčelistních mízních uzlinách prasat	NP (hlava se změněnými mízními uzlinami)	
- u prasat při nálezu TBC změn v podčelistních a žaludečních nebo lačnickových mízních uzlinách nebo v žaludečních a lačnickových mízních uzlinách	NP (hlava se změněnými mízními uzlinami)	NP (orgány se změněnými mízními uzlinami)
	PPV (ostatní)	PPV (ostatní)
17. záněty mléčné žlázy		
- při chronickém onemocnění vemene		NP (vemeno)
- při akutním onemocnění vemene a příznacích celkového onemocnění	PPK	NP (vemeno)
		PPK (ostatní)
- při příznacích celkového onemocnění a mikrobiálním nálezu v mase nebo orgánech	NP	NP

Nákazy a onemocnění převážně skotu:

nákaza, jiné onemocnění zvířat	posouzení	
	maso	orgány
18. trichomonádová nákaza		
a), b)		NP (změněné orgány)

nákaza, jiné onemocnění zvířat	posouzení	
	maso	orgány
19. enzootická leukóza skotu		
a)	NP (změněné části, kosti)	NP
	PPK (ostatní)	
b)	PPV	NP
20. infekční rinotracheitida skotu		
a)	PPV	NP (plíce, jícn, slezina, vemeno, varlata, změněné ostatní orgány)
		PPV (ostatní)
b)		PPV
21. puchýřovitý zánět dutiny ústní		
a), b)	PPV	PPV
22. hlavnička skotu		
a)	NP (hlava)	NP
	PPV (ostatní)	
b)	NP (hlava)	PPV
23. uhřivost skotu		
a) - silná uhřivost	NP	NP
- slabá uhřivost	PPV, PPZ, PPS	NP (napadené orgány)
		PPV (ostatní)

Nákazy a onemocnění převážně prasat:

nákaza, jiné onemocnění zvířat	posouzení	
	maso	orgány
24. Aujeszkyho choroba (u prasat)		
a)	PPK	NP (mozek, mícha, plíce, slezina)
		PPK (ostatní)
b)	PPV	PPV
25. virový zánět žaludku a střev		
a)	PPK	NP (plíce, žaludek, střeva, močový měchýř)
		PPK (ostatní)
b)	PPV	PPV
26. enterovirová encefalomyelitida prasat		
a)	NP (krev)	NP (mozek, mícha)
	PPK (ostatní)	PPK (ostatní)

nákaza, jiné onemocnění zvířat	posouzení	
	maso	orgány
27. nakažlivá obrna prasat		
a)	PPK	NP (mozek, mícha, žaludek, střeva, močový měchýř)
		PPK (ostatní)
b)	PPV	PPV
28. puchýřovitá vyrážka prasat		
a), b)	PPK	NP (vnitřní orgány)
		PPK (ostatní)
29. uhřivost prasat		
a) - silná uhřivost	NP	NP (napadené orgány)
- slabá uhřivost	PPV, PPZ, PPS	PPV (ostatní)

Nákazy a onemocnění převážně ovcí a koz:

nákaza, jiné onemocnění zvířat	posouzení	
	maso	orgány
30. Maedi-Visna, artritida a encefalitida koz		
a)	PPK	NP (mozek, plíce, střeva)
		PPK (ostatní)
b)		PPV (mozek, plíce)
31. nakažlivá agalaxie ovcí a koz		
a), b)	NP (hlava, končetiny oddělené v zápěstním a zánártním kloubu)	NP (mozek, vemeno)
	PPV (ostatní)	PPV (ostatní)
32. nakažlivá pleuropneumonie koz		
a)	PPV	NP (plíce)
		PPV (ostatní)
33. enzootické zmetání ovcí		
a)	PPV	PPV
34. nemoc Nairobi		
a)	NP	NP
b)	PPK	NP

Nákazy a onemocnění převážně drůbeže a králíků:

nákaza, jiné onemocnění zvířat	posouzení	
	maso	orgány
35. nakažlivá onemocnění dýchacích orgánů drůbeže		
a)	PPV	NP
b)	PPV	NP (změněné orgány)
		PPV (ostatní)
36. virová hepatitida kachen		
a)	PPK	NP (změněné orgány)
		PPK (ostatní)
b)	PPV	NP (změněné orgány)
		PPV (ostatní)
37. listerióza drůbeže		
a)	PPK	NP
b)	PPV	PPV
38. spirochetóza drůbeže		
a)	PPK	NP
b)	PPV	PPV
39. virová enteritida kachen		
a)	PPK	NP (změněné orgány)
		PPK (ostatní)
b)	PPV	NP (změněné orgány)
		PPV (ostatní)
40. koligranulomatóza drůbeže		
- při změnách na kůži	NP	NP
- bez změn na kůži a mase	PPV	NP (změněné orgány)
		PPV (ostatní)
41. koliseptikémie		
a)	NP	NP
b) nezměněné maso, bakteriologický nález nesvědčí o sepsi	PPV	NP (změněné orgány)
		PPV (ostatní)
42. stafylokokóza, streptokokóza		
a) - akutní průběh	NP	NP
- chronický průběh	PPK	NP
- změny na kloubech	NP (kosti)	NP
	PPK (ostatní)	
43. psitakóza a ornitóza drůbeže		
a)	NP	NP
b)	PPK	PPK

nákaza, jiné onemocnění zvířat	posouzení	
	maso	orgány
44. neštovice drůbeže		
a) – generalizovaná forma	NP	NP
- změny jen na hlavě a horních cestách dýchacích	PPV	NP
b)	PPV	PPV
45. nakažlivý zánět jater kachen		
a)	NP	NP
b)	PPK	NP
46. leukóza drůbeže, Markova choroba a jiné retikulózy		
- pokročilá forma, výrazné změny na kůži, vyhublost	NP	NP
- méně výrazné změny	NP změněné části PPV (ostatní)	NP
- mírné změny na kůži	NP (kůže) PPV (ostatní)	NP (změněné orgány) PPV (ostatní)
47. splenomegalie kuřat		
a), b)		NP (změněné orgány)
48. infekční synovitida		
a) - při změnách na burze a šlachových pouzdrech	NP	NP
- při změnách na kloubech	NP (kosti a změněné části) PPV (ostatní)	NP (změněné orgány)
49. infekční burzitida		
a)	NP (změněné části) PPV (ostatní)	NP
50. cholera drůbeže (s výjimkou lalúčkové formy)		
a) - při nákaze	NP	NP
- při podezření z nákazy	PPK	NP
b)	PPV	NP
51. infekční enteritida krůt (nekrotická, hemoragická)		
a)		NP (změněné orgány) PPV (ostatní)
52. mykózy a plísňová onemocnění dýchacích orgánů (aspergilóza drůbeže)		
a)	NP (změněné části)	NP (změněné orgány)
	PPV, PPK (ostatní)	PPV, PPK (ostatní)

nákaza, jiné onemocnění zvířat	posouzení	
	maso	orgány
53. amidostomóza		
a)		NP (svalnatý žaludek)
54. invazní zánět jater a slepých střev (černohlavost krůt)		
a)		NP (změněné orgány)
55. dna, favus, vápenka		
a)	NP (změněné části)	NP (změněné orgány)
56. edémová choroba		
a) - změny v mase	NP	NP
- změny jen na orgánech	PPK	NP
57. exsudativní diatéza, hemoragický syndrom		
a) - větší změny v mase nebo v podkoží	NP	NP
- mírné změny v mase nebo v podkoží	PPK	NP
58. tuberkulóza, pseudotuberkulóza, salmonelóza, pasterelóza, nekrobacilóza, listerióza, brucelóza zajíců		
a)	NP	NP
b)	PPK	PPK
59. spirochetóza, parazitární nemoci králíků		
a) - při vodnatelnosti, vyhublosti a změněných částech	NP	NP
- bez smyslových odchylek	PPM	NP

Nákazy a onemocnění převážně koní, oslů a jejich kříženců:

nákaza, jiné onemocnění zvířat	posouzení	
	maso	orgány
60. hřebčí nákaza, Surra		
a) - při onemocnění	NP	NP
- při pozitivním serologickém nálezu	PPV	NP
61. infekční arteritida koní		
a)	PPK	NP
62. neštovice koní		
a)	NP (hlava)	
63. nakažlivá metritida klisen		
a)	PPV	PPV

V.

Ostatní změny a nálezy:

změna, nález	posouzení	
	maso	orgány
1. novotvary, abscesy, lokální záněty a traumata neznámé etiologie		
a)	NP (změněné části)	NP (změněné orgány)
	PPV (ostatní) (podle závažnosti nálezu i P)	PPV (ostatní) (podle závažnosti nálezu i P)
2. znečištění původci nákaz		
- znečištění bez očisty	NP	NP
- podezření ze znečištění	(rozhodne se jako o podezření z nákazy příslušného druhu)	(rozhodne se jako o podezření z nákazy příslušného druhu)
3. rozhodnutí při zákazu porážení po očkování (před uplynutím ochranné lhůty)		
- při reakci po očkování	NP	NP
- bez reakce	NP (místo vpichu a okolí)	PPV
	PPV (ostatní)	PPV
4. odchylky smyslových vlastností, složení, trvanlivosti apod.		
- výraznější odchylky	NP	NP
- nevýrazné odchylky	PPM	PPM
- pouze mírný kančí pach u kanečků do stáří 150 dnů a hmotnosti do 100 kg	PPV	PPV
5. nezralost a nedostatečný vývin mláďat		
- zřetelné známky nezralosti a smyslové změny	NP	NP
- známky nezralosti bez smyslových změn	PPM	PPM
6. nedostatečné vykrevnění		
- podstatné změny svalstva nebo nález patogenních mikrobů, Gr+ anaerobních tyčinek nebo silný nález saprofytů v mase	NP	NP
- při nálezu ojedinělých saprofytů v mase	PPV,PPM	PPV,PPM
7. opožděné vykolení		

- při známkách kažení nebo nálezu patogenních mikrobů, Gr+ anaerobních tyčinek nebo silném nálezu saprofytů v mase	NP	NP
- mírné smyslové odchylky masa nebo nález ojedinělých mikrobů	PPV	NP (vnitřní orgány)
		PPV (ostatní)
8. radioaktivní látky při nálezu v množství škodlivém pro zdraví lidí		
- v mase	NP	NP
- jen ve vnitřních orgánech	NP (kosti)	NP
	PPV (ostatní)	
9. rozhodnutí jen podle výsledku mikrobiologického vyšetření		
a) při nálezu původců nálezů, Gr+ anaerobních tyčinek v množství škodlivém pro zdraví lidí		
- v mase a orgánech	NP	NP
- jen v orgánech	PPK	NP (vnitřní orgány)
		PPK (ostatní)
b) při nálezu ostatních mikrobů		
- silně v mase a orgánech	NP	NP
- silně v orgánech, slabě v mase	PPV	NP
- slabě v mase a orgánech	PPV	PPV
10. potravní viry		
- v mase nebo orgánech	PPV,PPK	PPV,PPK
11. přítomnost obsahu cizorodých látek v množství škodlivém pro zdraví lidí		
- v mase bez možnosti úpravy	NP	NP
- v mase s možností úpravy	NP (kosti, krev)	NP
	PPV (ostatní)	
- nález jen v orgánech	NP (kosti,krev)	NP (vnitřní orgány, vemeno)
	PPV (ostatní)	PPV (ostatní)
12. při nálezu antibiotik a jiných biologicky aktivních látek		
- nález v mase	NP	NP
- nález jen v orgánech	NP (kosti, krev)	NP
	PPV (ostatní)	

B.**Ryby, koryši, měkkýši, žáby
a jiní živočichové**

Posuzování ryb, koryšů a měkkýšů, kteří jsou

a) nemocní některou z uvedených nákaz zvířat, popřípadě některých z jiných onemocnění,

b) podezřelí z nakažení některou z dále uvedených nákaz zvířat, popřípadě některým z jiných onemocnění:

Ryby:

nákaza, jiné onemocnění zvířat	posouzení
1. virová hemoragická septikémie, jarní virémie kaprů, infekční nekróza krvetvorné tkáně, herpesviróza lososovitých (typ 2), renibakterióza, herpesviróza sumečka skvrnitého, epizootická nekróza krvetvorné tkáně, edwardsielóza	
a)	NP
b)	PPK
2. furunkulóza lososovitých ryb	
a)	NP
3. myxobolóza lososovitých ryb	
a)	NP
4. plísňová onemocnění kůže	
a) - rozsáhlejší změny	NP
- mírné změny	PPV
5. ryby napadené parazity	
a) - při silném napadení nebo při nálezů parazitů přenosných na člověka	NP
- při slabém napadení	PPV
6. celá zásilka ryb	
- byly-li v ní laboratorním vyšetřením zjištěny patogenní mikroorganismy, cizorodé nebo radioaktivní látky v množství škodlivém pro zdraví lidí	NP

Koryši, měkkýši, žáby a jiní živočichové

Nákaza, jiné onemocnění zvířat	posouzení
7. bonamióza, halosporidióza, perkinsóza, marteilióza, iridoviróza, mikrocytóza	
a)	NP
8. napadení parazity	
a) - při silném napadení nebo při nálezů parazitů	NP

přenosných na člověka	
- při ojedinělém nebo odstranitelném nálezu	PPV
9. celá zásilka	
- v případě nálezů více než 30 % nepoživatelných jedinců	NP
- byly-li v ní laboratorním vyšetřením zjištěny patogenní mikroorganismy, cizorodé nebo radioaktivní látky v množství škodlivém pro zdraví lidí	NP

C.

Mléko

Posuzování mléka, jež pochází od krav, ovcí a koz, které jsou

a) nemocné některou z dále uvedených nálezů zvířat, popřípadě některým z jiných onemocnění, anebo podezřelé z těchto nálezů zvířat, popřípadě jiného onemocnění,

b) podezřelé z nakažení některou z dále uvedených nálezů zvířat, popřípadě z jiného onemocnění

nákaza, jiné onemocnění zvířat	posouzení
1. slintavka a kulhavka, vezikulární stomatitida, mor skotu, mor malých přežvýkavců, plicní nákaza skotu, nodulární dermatitida skotu, horečka Údolí Rift, katarální horečka ovcí, neštovice ovcí a koz, sněť slezinná	
a), b)	NP
2. tuberkulóza, paratuberkulóza, brucelóza skotu a ovcí, salmonelóza, leptospiróza, pasterelóza, enzootická leukóza skotu, vzteklna, hlavnička, artritida a encefalitida koz, slizniční choroba skotu (BVD), Aujeszkyho choroba, Maedi-Visna, nakažlivá pleuropneumonie koz, enzootické zmetání ovcí	
a)	NP
b) po pasteraci	P
3. listerióza, Q horečka	
a)	NP
b) po pasteraci při teplotě 85 °C	P
4. puchýřovitý zánět dutiny ústní, infekční rinotracheitida skotu (IBR/IPV)	
a), b) po pasteraci	P
5. venerická bovinní kampylobakteriíza	
a), b) po pasteraci	P
6. mastitidy	
- změněný sekret a první stříky	NP

D.**Vejce**

nákaza, jiné onemocnění zvířat	posouzení
1. mor drůbeže (influenza drůbeže), pseudomor drůbeže (newcastleská choroba drůbeže)	
a) vejce z ohniska nákazy	NP
b) vejce z ochranného pásma	PPV
2. infekční laryngotracheitida drůbeže, cholera drůbeže, tyf drůbeže, pulorová nákaza (<i>S.pullorum</i>)	
a) vejce z ohniska nákazy	NP
b) vejce z ochranného pásma po povrchové dezinfekci	P
3. infekční bronchitida drůbeže, neštovice drůbeže, infekční burzitida, Markova choroba,	
- vejce z ohniska nákazy po povrchové dezinfekci	P
4. tuberkulóza drůbeže, ornitóza, psitakóza	
- vejce z ohniska nákazy	NP
5. salmonelóza drůbeže	
- vejce z ohniska nákazy	PPV

E.**Včelí produkty**

nákaza, jiné onemocnění zvířat	posouzení
1. mor včelího plodu, hniloba včelího plodu	NP
2. nosemová nákaza včel, varroáza, roztočková nákaza včel	
- med	P
- vosk (po úpravě - přetavení)	P

Poznámka:

P - požitelné (uvádí se jen v částech C, D a E), PPV - podmíněně požitelné výrobní, PPK - podmíněně požitelné určené do konzerv, PPM - podmíněně požitelné méněhodnotné, PPZ - podmíněně požitelné po zmrazení, PPS - podmíněně požitelné po nasolení, NP - nepožitelné.

288**SDĚLENÍ****Ministerstva zahraničních věcí**

Ministerstvo zahraničních věcí sděluje, že dne 30. června 1997 byla v Kyjevě sjednána Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Ukrajiny o podmínkách dokončení realizace po 1. lednu 1992 na území Ukrajiny „Dohody mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Svazu sovětských socialistických republik o spolupráci při osvojení jamburského naleziště plynu, výstavbě dálkového plynovodu Jamburg – západní hranice Svazu sovětských socialistických republik a objektů Úralského plynárenského komplexu a s tím spojených dodávkách zemního plynu ze Svazu sovětských socialistických republik do Československé socialistické republiky“ ze dne 16. prosince 1985.

Dohoda vstoupila v platnost dne 20. srpna 1999.

Do textu Dohody lze nahlédnout na Ministerstvu zahraničních věcí a Ministerstvu průmyslu a obchodu.

Vydává a tiskne: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., Bartůňkova 4, pošt. schr. 10, 149 01 Praha 415, telefon (02) 792 70 11, fax (02) 795 26 03 – **Redakce:** Ministerstvo vnitra, Nad Štolou 3, pošt. schr. 21/SB, 170 34 Praha 7-Holešovice, telefon: (02) 614 32341 a 614 33502, fax (02) 614 33502 – **Administrace:** písemné objednávky předplatného, změny adres a počtu odebíraných výtisků – MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, telefon 0627/305 161, fax: 0627/321 417. Objednávky ve Slovenské republice přijímá a titul distribuuje Magnet-Press Slovakia, s. r. o., Teslova 12, 821 02 Bratislava, tel./fax: 00421 7 525 46 28, 525 45 59. **Roční předplatné** se stanovuje za dodávku kompletního ročníku včetně rejstříku a je od předplatitelů vybíráno formou záloh ve výši oznámené ve Sbírce zákonů. Závěrečné vyúčtování se provádí po dodání kompletního ročníku na základě počtu skutečně vydaných částek (první záloha činí 3000,- Kč) – Vychází podle potřeby – **Distribuce:** celoroční předplatné i objednávky jednotlivých částek – MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, telefon: 0627/305 179, 305 153, fax: 0627/321 417. – **Drobný prodej – Benešov:** HAAGER – Potřeby školní a kancelářské, Masarykovo nám. 101; **Bohumín:** ŽDB, a. s., technická knihovna, Bezručova 300; **Brno:** GARANCE-Q, Koliště 39, Knihkupectví ČS, Kapucínské nám. 11, Knihkupectví M. Ženiška, Květinářská 1, M.C.DES, Cejl 76, SEVT, a. s., Česká 14; **České Budějovice:** PROSPEKTRUM, Kněžská 18, SEVT, a. s., Krajinská 38; **Hradec Králové:** TECHNOR, Hořícká 405; **Chomutov:** DDD Knihkupectví – Antikvariát, Ruská 85; **Jihlava:** VIKOSPOL, Smetanova 2; **Kadaň:** Knihařství – Příbíkova, J. Švermy 14; **Kladno:** eL VaN, Ke Stadionu 1953; **Klatovy:** Krameriovo knihkupectví, Klatovy 169/I; **Liberec:** Podještědské knihkupectví, Moskevská 28; **Most:** Knihkupectví Růžička, Šeříková 529/1057; **Napajedla:** Ing. Miroslav Kučeřík, Svatoplukova 1282; **Olomouc:** BONUM, Ostružnická 10, Tycho, Ostružnická 3; **Ostrava:** LIBREX, Nádražní 14, Profesio, Hollarova 14, SEVT, a. s., Dr. Šmerala 27; **Pardubice:** LEJHANEC, s. r. o., Sladkovského 414, PROSPEKTRUM, nám. Republiky 1400 (objekt GRAND); **Plzeň:** ADMINA, Úslavská 2, EDICUM, Vojanova 45, Technické normy, Lábkova pav. č. 5; **Praha 1:** FIŠER-KLEMENTINUM, Karlova 1, KANT CZ, s. r. o., Hybernská 5, LINDE Praha, a. s., Opletalova 35, Moraviapress, a. s., Na Florenci 7-9, tel.: 02/232 07 66, PROSPEKTRUM, Na Poříčí 7; **Praha 2:** ANAG – sdružení, Ing. Jiří Vítek, nám. Míru 9, Národní dům; NEWSLETTER PRAHA, Šafaříkova 11; **Praha 4:** PROSPEKTRUM, Nákupní centrum Budějovická, Olbrachtova 64, SEVT, a. s., Jihlavská 405; **Praha 5:** SEVT, a. s., E. Peškové 14; **Praha 6:** PPP – Staňková Isabela, Verdunská 1; **Praha 8:** JASIPA, Zenklova 60; **Praha 10:** Abonentní tiskový servis, Hájek 40, Uhříněves, BMSS START, areál VÚ JAWA, V Korytech 20; **Přerov:** Knihkupectví EM-ZET, Bartošova 9; **Sokolov:** KAMA, Kalousek Milan, Poláčkova 1826; **Šumperk:** Knihkupectví D-G, Hlavní tř. 23; **Tábor:** Milada Šimonová – EMU, Budějovická 928; **Teplice:** L + N knihkupectví, Kapelní 4; **Trutnov:** Galerie ALFA, Bulharská 58; **Ústí nad Labem:** 7 RX, s. r. o., Dlouhá 9, tel.: 047/522 04 24, 522 08 58, 522 08 35, 522 05 39; **Zábřeh:** Knihkupectví PATKA, Žižkova 45; **Žatec:** Prodejna U Pivovaru, Žižkovo nám. 76. **Distribuční podmínky předplatného:** jednotlivé částky jsou expedovány neprodleně po dodání z tiskárny. Objednávky nového předplatného jsou vyřizovány do 15 dnů a pravidelné dodávky jsou zahajovány od nejbližší částky po ověření úhrady předplatného nebo jeho zálohy. Částky vyšlé v době od zaevdování předplatného do jeho úhrady jsou doposílány jednorázově. Změny adres a počtu odebíraných výtisků jsou prováděny do 15 dnů. **Reklamace:** informace na tel. čísle 0627/305 168. V písemném styku vždy uvádějte IČO (právnícká osoba), rodné číslo (fyzická osoba). **Podávání novinových zásilek** povoleno Českou poštou, s. p., Odštěpný závod Jižní Morava Ředitelství v Brně č. j. P/2-4463/95 ze dne 8. 11. 1995.